

صحیح و استراتژی بلند مدت در بانک مرکزی ایجاد نشده است. پیشتر در برابر تهدیدها تصمیمات آنی گرفته می‌شود در صورتی که می‌توان این شرایط را به فرست تبدیل کرد.

بانک مرکزی می‌توانست با مدیریت صحیح و نگرش بلند مدت ثبات اقتصادی را ایجاد کند و شرایطی را به وجود آورد که تصمیمات آنی نباشد زیرا در اقتصاد بی‌ثباتی یکی از مشکلات اساسی است که روی فرآیندهای اقتصادی تاثیر می‌گذارد.

● تفاوت اقتصاد مقاومتی و سیاست ریاضت اقتصادی چیست؟

اقتصاد مقاومتی اقتصاد ریاضتی نیست. فرهنگ مصرف در کشور ما نهادینه شده است و میل به مصرف در جامعه زیاد است که خواه و ناخواه اسراف را فروختی می‌دهد. بنابراین هدف، اصلاح الگوی مصرف است و این به معنی ریاضیات و ساختی کشیدن نیست بلکه بهینه مصرف می‌باشد و میزان مصرف باید بر اساس نیاز باشد.

بدون امکانات و منابع - اقتصاد مقاومتی همان اقتصاد ریاضتی است اما ایران غنی از منابع و نیروی انسانی است که در این شرایط اقتصاد کشور ریاضتی نیست بلکه با مدیریت صحیح در سطح عالی می‌باشد. شرایط نامطلوب

دریافت بهای نفتی بیشتر مشاهده شد که در این زمان نیاز به اقتصاد مقاومتی بیش از زمان‌های دیگر احساس شد.

● آیا می‌توان این مفهوم را در دانش متداول علم اقتصاد پیدا کرد؟

همیشه کشورها دچار تحریم بوده اند اما تاکنون هیچ تحریمی در طول تاریخ به این شکل به صورت هم جانبه و طولانی نبوده است بلکه در اقتصاد جهانی هم گرایی وجود داشت و تا این زمان اقتصاد مقاومتی جایگاه مطالعاتی و نظریه پردازی نداشت در گذشته بر اثر عوامل سیاسی و در شرایط تدافعی و مقاومت در برابر تعرض مطرح شده بود اما بر اثر این شرایط تحریم نقش پررنگ تر به خود گرفت.

● بانک مرکزی در دستیابی به اهداف اقتصاد مقاومتی چگونه می‌تواند نقش آفرینی کند؟

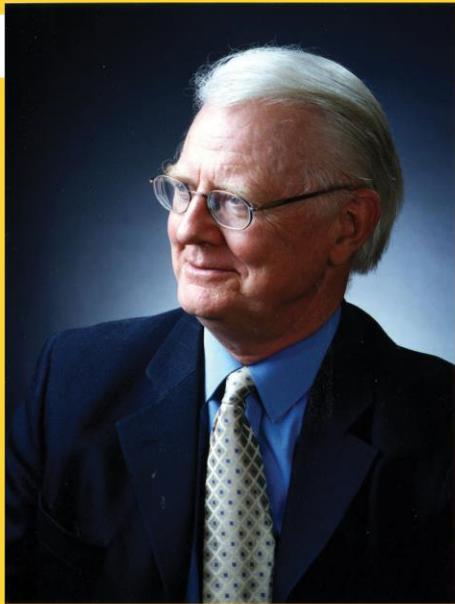
بانک مرکزی به عنوان یک مقام پولی در کشور و مدیریت منابع مالی نقش فعالی دارد منوط بر اینکه بانک مرکزی بتواند استقلال عمل داشته باشد.

بانک مرکزی باید به عنوان یک نظارت کننده بر میزان نقدینگی کشور سیاست گذاری کند اما در کشور ما استقلال عمل لازم را ندارد و توان تصمیم‌گیری

● مفهوم اقتصاد مقاومتی چیست؟

با توجه به تشدید تحریم‌ها مقام معظم رهبری امسال را سال اقتصاد مقاومتی نامیدند تا بتوانیم زمینه‌های لازم را برای مقابله با تهاجم دولت فراهم کنیم. اقتصاد مقاومتی یعنی توان مقاومت در برابر رفتارهای اقتصادی از طریق بهینه‌سازی منابع و عوامل تولید، در واقع ما باید بتوانیم در شرایط اقتصادی در برابر جنگ نرم مقاومت کنیم. در پی صرفه جویی در مصرف و کار بیشتر و سرمایه‌گذاری ما می‌توانیم با کارایی بیشتر از منابع استفاده کنیم در حال حاضر وابستگی اقتصاد کشور به نفت بیشتر شده است در نتیجه راهکارهای مختلف برای اقتصاد مقاومتی از قبیل حمایت از تولید، افزایش تولید داخلی و جلوگیری از واردات وجود دارد.

به عبارتی اقتصاد مقاومتی ایجاد شرایط تبدیل تحریم به فرست و فرهنگ کار صحیح در اجتماع می‌باشد که کشور به مقطع خود کفایی و جایگاه اقتصاد جهانی برسد. تشدید تحریم‌ها از شهریور ماه بود که بحث فرآیندهای مالی و نقل و انتقال در آمد‌ها و تحریم فروش نفت مطرح شد. با توجه به این تحریم، ایران نتوانست نفت را صادر کند و با تحریم بانک‌ها و منع نقل و انتقالات مالی، اثرات عدم

جیمز میرلیس
James A. Mirrlees

سال دریافت جایزه: ۱۹۹۶

سال تولد: ۱۹۳۶

تابعیت: بریتانیا

دانشگاه: کمبریج - انگلستان

دریافت جایزه به پاس: تفسیر بنیادی تئوری اقتصادی انگلیش تحت اطلاعات نامتعارن

تالیفات:

- تحلیل سالانه پروژه صنعتی در کشورهای در حال توسعه

Manual of Industrial Project Analysis in

Developing Countries

- پروژه تعیین قیمت و برنامه ریزی برای کشورهای در حال توسعه

Project Appraisal and Planning for Developing

Countries

- مدل رشد اقتصاد

Models of Economic Growth •

نشانه سوء مدیریت در اقتصاد و صنعت و تصمیم‌گیری‌ها است. اگر مدیریت نامناسب باشد و ما نتوانیم مدیریت صحیح را اعمال کنیم قطعاً اقتصاد مقاومتی به اقتصاد ریاضتی تبدیل می‌شود.

راهکارهای اقتصاد اسلامی در جهت دستیابی اهداف اقتصاد مقاومتی را تشریح کنید؟

مطالعه آمیزه‌های اسلامی یکی از مهمترین راهکارها در جهت دستیابی به اقتصاد مقاومتی می‌باشد و نظریه پردازی در جامعه اسلامی بهترین زمینه برای استخراج تئوری‌های اقتصادی است. محققین چه در ایران و چه در کشورهای غربی مشغول مطالعه و نظریه پردازی هستند که بتوانند اهداف اقتصاد مقاومتی را تحقق بخشد. این راهکارها فقط مختص ایران نیست زیرا اقتصاد مقاومتی جهانی شده است و بهینه سازی منابع یک ارزش مهم در جوامع می‌باشد.

شادابی بین شما جوانان یکی از بحث‌های مهم در اقتصاد مقاومتی است دنیای غرب در برابر خواسته‌ها و عقاید ما یک شرایط تعرضی دارد و ایجاد بی‌تفاوتوی و بی‌انگیزگی در جوانان هدف اصلی آن‌ها است. آسیب به فرهنگ و باورها و گسترش منفی اندیشه بیشترین صدمه را به جامعه می‌زند.

شرح حال:

خانواده میرلس در سال ۱۹۳۶ میلادی اندکی پیش از عزیمت از روستای مینی گاف به شهر نیوتن استنوارت در جنوب غرب اسکاتلند صاحب فرزندی پسر شدند که نام جیمز را برای او اختیار کردند. در دوره تحصیلات ابتدایی معلمان جیمز پی برند که او در فرآگیری عملیات حسابی بسیار مستعد است. یازده ساله بود که در امتحانات ورودی دبیرستان معروف داگلاس اوارت قبول شد. در چهارده سالگی و در حالی که در بین هم سالان خود در زمینه درس ریاضیات خارق العاده بود کتابی به نام «خودآموز ریاضی» تهیه کرد. با تشویق دبیر ریاضی خود که چند کتاب دانشگاهی نیز به او داده بود، در مسیر مدرسه و داخل اتوبوس این کتب را مطالعه می کرد. جیمز تحصیلات دوره دبیرستان را در سن ۱۶ سالگی و یکسال زودتر از دیگران به پایان رساند و در سال ۱۹۵۴ وارد کالج ادینبرو شد. بار دیگر دوره ۴ ساله این کالج را ظرف ۳ سال سپری کرد و سال ۱۹۵۶ میلادی در سن ۲۱ سالگی با موفقیت در آزمون بورسیه تحصیلی وارد دانشگاه کمبریج شد تا ریاضیات را در سطح بالاتر و جامع تر

انگلیس از وی درخواست کرد در چارچوب پروژه ای تحقیقاتی برای مدت یک سال به هند بود. در سال ۱۹۶۳ پس از بازگشت از هند دانشگاه آکسفورد به توصیه یکی از استادی و قائم مقام را برای تدریس اقتصاد دعوت کرد. سپتامبر همان سال جیمز به فکر ریچارد استون اقتصاد ریاضی فرا گرفت و خیلی زود با ارائه پایان نامه ای که در اصل نتیجه تحقیقات شبانه روزی او و عنوانش «تئوری برنامه ریزی اقتصادی» بود مدرک کارشناسی ارشد خود را اخذ کرد. جیمز با بهره گیری از دانش ریاضی افرادی محسوب می شد که توانسته بود در سن ۳۲ انداز رویه ای اقتصادی تأثیر می گذارد. نوامبر سال ۱۹۶۱ با جرقه عمر خود را همواره در خدمت دانشگاه های انگلیس بوده است. سوال بیابد. برخلاف تصویر عمومی که در ذهن او زده شد جیمز تصمیم گرفت الگویی برای این از او کتب و آثار فراوانی در قالب مقاله منتشر شده است. بنیاد نوبل در سال ۱۹۹۶ میلادی به پاس تحقیقات و مطالعات دکتر میرلس در زمینه تئوری اقتصادی محرك های اقتصادی براساس اطلاعات غیرمتقارن او را به اتفاق دکتر ویکری شایسته دریافت جایزه اقتصاد خود برگزید.

تومور و خیم

تومور ریشه ها و پیامدهای آن در ایران

نویسنده: نگار هراتیان
مشاور: استاد مسلم آل بوسویل

مانند افزایش نابرابری در توزیع درآمد، افزایش مصرف، کاهش پس انداز و سرمایه گذاری، انحراف منابع به تولید کالاها و خدمات غیرضروری، کاهش رشد اقتصادی و گسترش انواع فسادهای مالی، اداری را به دنبال دارد.

سه نگاه کلی به تومور وجود دارد:

- ۱- تومور از دید مارکس: تومور

جهان، کم و بیش وجود دارد؛ اما سطح قیمت‌ها، نابرابری عرضه و تقاضای کل جامعه و فرونی تقاضا بر عرضه است. علت اصلی تومور هماهنگ نبودن افزایش پول در جامعه با افزایش تولید است. هرچه میزان تومور بیشتر باشد، قدرت شدید و مزمن نیستد؛ اما کشورهای خرید پول کمتر است. در حال توسعه با تومور های شدید مواجه هستند که آثار منفی بسیاری پدیده تومور در بیشتر کشورهای

اصلاً این مرحوم مشیری شعر گفته‌اند که ما به جانش بیفتیم از هوادارنش طلب پوزش و مغفرت داریم!!!

جان میدهم به گوشه قصاب خانه‌ها سر را به قیمت سردست خم نمی‌کنم! افسوس بر دنده و فیله نمی‌خورم زاری براین ماهیجه ماتم نمی‌کنم. با قبض‌های گران‌کار پندارد آنکه جیب مرار کرده است! جان سختی ام نگر، که فریم نداده است

این ماهیانه، که یارانه نام کرده است! بیمی به دل ز وام ندارم، که زندگی جز قسط و غم نریخت شرایی به جام من.

گر من به تنگنای ملال آور حقوق آسوده لقمه‌ای زده باشم حرام من! تا دل به بانکی نسپارم، به صد فریب می‌پوشم از سه شبکه ملی نگاه را. هر صحیح و شب چهره نهان می‌کنم به اشک

تا بنگرم تبسم وامی چو ماه را! ای تورم، از تو کجا می‌توان گریخت؟ من راه اشیان خود از یاد برده ام. یکدم مرا به گوشة راحت رها مکن با من تلاش کن که بدانم نمرده ام! (ما فقط به جای سرنوشت گذاشتیم تورم خودش طنز شد!)

ای قسط و قبض مرد نبرد منم بیا! زخمی دگر بزن که نیافتداده ام هنوز. شادم از این یارانه خدا را، ممکن دریغ یارانه مرا در آتش بیداد خود بسوی ای بورس، هستی من در نبرد توست بر من بیخش سودهای جاودانه را! منشیں که دست خرج زیندم رها کند. محکم نزن به شاخص خودتازیانه را.

حجم پول در گردش M : سرعت گردش پول V : شاخص قیمتها P : سطح تولید L : اگر فرض شود V ثابت و L در اشتغال کامل، ثابت باشد، در نتیجه تغییر در حجم پول سبب تغییر در P به همان نسبت می‌شود. قاعده سیاسی مهم پیروان نظریه تورم آن است که برای بروز نکردن تورم باید سالیانه به اندازه رشد تولید، حجم پول نیز رشد کند. زیرا اگر تولید رشد کند و حجم داد و ستد نیز رشد نماید (با سرعت ثابت گردش پول)، لازم است حجم پول نیز به اندازه تولید رشد نماید تا نیاز به پول که افزایش یافته است، تامین شود. (ضمن اینکه رشد تولید عدد کم و بیشتر ثابتی است).

۲- نظریه تورم فشار تقاضا: این نظریه که یکی از نظریه‌های تورم کینزنی می‌باشد، علت بروز تورم را افزایش تقاضای کل که می‌تواند ناشی از:

- الف-افزایش مصرف و سرمایه‌گذاری مستقل

- ب- سیاست مالی انسباطی
- ج- سیاست پولی انسساطی
- د- کاهش تقاضای مستقل پول و در یک اقتصاد باز علاوه بر موارد فوق
- ه- ناشی از افزایش صادرات و کاهش واردات می‌داند.

در این نوع تورم با افزایش تقاضای کل علاوه بر افزایش قیمت‌ها و پدید آمدن تورم، سطح تولید و اشتغال افزایش یافته و نرخ

زمانی وجود ندارد که و کالای دارای ارزش افزوده با یکدیگر مبادله شوند. (طی مراحل مشابه برای تولید و مشمول تفاوت قیمت نهایی و قیمت تمام شده‌اند). اگر برای مبادله واسطه پولی به وجود بیاید، تا زمانی که واسطه ارزش واقعی داشته باشد، مثل سکه و طلا، باز هم تورم وجود ندارد، اما اگر واسطه ارزش واقعی را به ارزش قراردادی بدهد، دولت‌ها می‌توانند ارزش را دست کاری کنند. یعنی آن را کم و زیاد کنند. در نتیجه تورم به وجود می‌آید.

۲- تورم از دید کینز: عناصر تعیین کننده نرخ تورم، تاثیر متقابل پول، نرخ بهره و تولید است که سایر عوامل تابعی از این علت هستند. راه حل و نظر کینز در باب تورم بر مبنای فعالیت مستقیم دولت در اقتصاد است.

۳- نظریه پولی میلتون فریدمن: علت اصلی تورم را هزینه‌های دولت و به وجود آمدن بی رویه پول در جامعه می‌دانست که برای مهار کردن آن دولت باید از حجم پول خود و هزینه‌هایی که بر اقتصاد تحمیل می‌کند، بکاهد. اشکال اساسی، دخالت دولت در اقتصاد است.

أنواع تورم:

۱- نظریه پولی تورم: تنها علت تورم تغییرات حجم پول در حالت عرضه کل عمودی کالاسیک است که با عنوان معادله مبادله به صورت $M \cdot V = P \cdot Y$ بیان می‌شود.

بیکاری کاهش می‌یابد.

۳- نظریه تورم فشار هزینه (فشار دستمزد):

نظریه تورم فشار هزینه که یکی از

نظریه‌های تورم کیزی است، علت

افزایش قیمت‌ها و ایجاد تورم را در

افزایش پی‌درپی هزینه‌های تولید

بر اثر درخواست افزایش دستمزد

می‌داند.

درخواست افزایش دستمزد در آن است که عرضه

نیروی کار کاهش یافته باشد که بر

اثر افزایش دستمزدها و در نتیجه

افزایش هزینه‌های تولید، منحنی

عرضه کل به سمت بالا و چپ

جایه‌جا شده و در نتیجه قیمت‌ها

شروع به افزایش می‌نماید. اما در

کنار افزایش قیمت‌ها و دستمزدها

از سطح تولید و اشتغال کاسته شده

است و بر بیکاری افزوده می‌شود.

با توجه به اینکه این نوع تورم

همراه با کاهش تولید و اشتغال

است، به آن تورم رکودی می‌گویند.

لازم به ذکر است که بدترین و

مخرب‌ترین نوع تورم بر فضای

اقتصادی و اجتماعی، تورم رکودی

است. حال اگر رشد دستمزدها با

رشد بهره‌وری برابر باشد، هیچ گونه

فشاری از ناحیه‌ی هزینه‌های تولید

بر روی قیمت‌ها ایجاد نمی‌شود.

پس بدون آنکه قیمت‌ها تغییر

کند، تولید افزایش یافته و در طول

زمان نیز به طور معمول تقاضای

کل، رشد می‌نماید که ناشی از رشد

جمعیت، افزایش حجم پول و غیره

است. چنانچه افزایش تقاضای کل

فرهنگی و مواردی از دست تورم بروز کرده و تداوم می‌یابد. تورم ساختاری عمدتاً خاص کشورهای توسعه نیافته و در حال توسعه است. تورم در کشورهای توسعه یافته با به کارگیری سیاست‌های پولی و مالی انقضایی تا حد زیادی قابل کنترل است، در مورد تورم ساختاری در کشورهای در حال توسعه چنین نیست و استفاده از سیاست‌های پولی و مالی به منظور مقابله با تورم چنان‌دان کارساز نیست و هزینه‌های زیادی برای این‌گونه اقتصادها دارد. در تورم ساختاری عواملی از قبیل کمبود زیربنای و زیرساخت‌های اقتصادی، گستردگی بودن بخش دولتی و تضعیف بخش خصوصی یا وجود قوانین و مقررات بازارنده فعالیت‌های تولیدی بخش خصوصی کسری بودجه مدام و در حال گسترش دولت، گستردگی بخش خدمات نامتناسب با نیاز این‌گونه جوامع که عمدتاً در سرویس‌دهی به بخش گستردگی دلت رشد می‌کند، گسترش بی‌رویه شهرنشینی رشد سریع جمعیت و مردمی از این دست اثر دارد.

۶- تورم وارداتی: عامل دیگر بروز تورم در بسیاری از کشورهای در حال توسعه، واردات است. تورم موجود در کشورهای صادر کننده، از طریق افزایش قیمت کالاهای مصرفی، واسطه‌ای و مواد اولیه که نوع این کشورها (در حال توسعه) وارد کننده آن می‌باشند، به این

با افزایش عرضه برابر باشد، این امکان وجود دارد که بدون آنکه قیمت‌ها افزایش یابد هم تولید و هم دستمزدها امکان افزایش داشته باشند که این فرآیند تا حدی نزدیک به واقعیت است.

۴- نظریه تورم فشار هزینه (فشار قیمت مواد اولیه): تفاوت عده این نوع تورم با

تورم فشار دستمزد در آن است که در تورم فشار دستمزد معمولاً دستمزد اسمی و حقیقی افزایش می‌یابد. اما در تورم فشار قیمت مواد اولیه انتظار بر آن است که دستمزد اسمی و حقیقی کاهش یابد. افزایش قیمت مواد اولیه با کاهش عرضه کل منجر به افزایش قیمت‌ها شده که سطح تولید و اشتغال کاهش یافته است. بنابراین این نوع تورم همانند تورم فشار دستمزد سبب ایجاد نوعی تورم رکودی می‌شود.

نوع دیگری از تورم فشار هزینه، افزایش قدرت انحصاری تولیدکنندگان و افزایش حاشیه سود آن‌ها بدین علت می‌باشد. افزایش قدرت انحصاری تولیدکنندگان سبب کاهش تقاضای نیروی کار می‌شود اما تابع تولید را جایه‌جا نمی‌کند و در نتیجه به کاهش اشتغال، تولید و عرضه می‌انجامد و باعث فشار بر روی قیمت‌ها شده و در نهایت تورم بروز می‌کند.

۵- نظریه تورم سازمانی: بدان معنی است که به دلیل وضعیت مربوط به ساختار اقتصادی، سیاسی، حکومتی،

و آشامیدنی‌ها، پوشک و کفش، مسکن، آب و برق و گاز و سایر خدمات، شاخص نرخ تورم نام دارد. بانک مرکزی برای محاسبه و خدمات مورد استفاده در خانه، بهداشت و درمان، حمل و نقل، ارتباطات، رستوران و هتل داری، تفریح و امور فرهنگی و تحصیل و آموزش تقسیم شده‌اند. در هر گروه نیز کالاهای هر رشته قرار گرفته است و روش کار برای تعیین نرخ تورم به این ترتیب است که قیمت کالاهای هر گروه در طول خدمات مصرفی صورت میگیرد و درصد تغییرات سالانه قیمت کالاهای ساخت‌ها، دخانیات، اثاث، لوازم خانه، بهداشت و درمان، حمل و خدمات مصرفی را ر مناطق شهری و روستایی تهیه و با بررسی آن نرخ تورم را تعیین می‌کند. این نرخ عموماً برای وضعیت نقدینگی در هر گروه نیز کالاهای هر رشته قرار گرفته است و روش کار برای تعیین نرخ تورم کالاهای و خدمات به چند گروه خوراکی‌ها کشورها وارد می‌شود؛ بنابراین یا از طریق شاخص کل بهای کالاهای مصرفی و یا از طریق افزایش هزینه‌های تولید، باعث افزایش سطح عمومی قیمت‌ها می‌شوند.

نحوه محاسبه نرخ تورم روش محاسبه نرخ تورم که توسط بانک مرکزی اعلام می‌شود، به صورت خلاصه به شرح زیر است:

نرخ تورم کشور ما با محاسبه افزایش قیمت حدود ۳۵۹ کالا و

کالا	نوع	مارک و کیفیت	قیمت	واحد	تاریخ	آدرس
ماست	کم جرب	شبان(کوچک)	۱۰۰۰	یک بسته	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
ماست	پرچرب	کاله(کوچک)	۲۵۰۰	یک بسته	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
پنیر	کیلویی	تیریز	۱۶۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
پنیر	کیلویی	سفید	۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
برنج	گلستان	کیلو گرم	۶۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
برنج	هندي	کیلو گرم	۳۷۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: بلوار طالقانی : نیش کوچه ۶۲
موز	درجه یک	یک کیلو گرم	۳۵۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
لیمو	درجه یک	یک کیلو گرم	۱۸۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
سیب	درجه یک	یک کیلو گرم	۱۸۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
پرتوغال	درجه یک	یک کیلو گرم	۱۱۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
خیار	درجه یک	یک کیلو گرم	۷۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
گوشت گاو		یک کیلو گرم	۲۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان: خیابان مدرس ۱
تخم مرغ		یک عدد	۲۹۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
روغن مایع	لادن	یک لیتر	۲۸۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
شیر		یک لیتر	۲۳۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
مرغ	پر کنده	یک کیلو گرم	۴۷۵۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان مرغ فروشی بسیج
قند	کیلویی	یک کیلو گرم	۲۰۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
شکر	کیلویی	یک کیلو گرم	۱۵۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
بسته ای	گلستان	گرمی	۱۲۵۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
نیم تن	گلستان	عدد	۱۸۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج فروشگاه ۹۰
گوجه	درجه یک	یک کیلو گرم	۲۰۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
سبز زمینی	درجه یک	یک کیلو گرم	۶۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
پیاز	درجه یک	یک کیلو گرم	۹۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان میدان بسیج میوه سرای بزرگ شهر
سبزی	سبزی	یک کیلو گرم	۱۰۰۰۰		۱۳۹۱/۸/۲۸	رسنجهان سبزی فروشی

ماه مورد بررسی قرار می‌گیرد و افزایش یا کاهش آن مبنای تعیین نرخ تورم قرار می‌گیرد.

روشهای اصلی تورم در ایران:

از عواملی که در اکثر کشورهای در حال توسعه از جمله ایران باعث پیدایش فشارهای تورمی می‌شود، عامل ساختاری است که قبلاً به آن اشاره شده است. فرایند صنعتی شدن و توسعه زندگی شهری، تقاضا برای محصولات کشاورزی و کالاهای افزایش می‌دهد؛ اما به دلیل تنگناهای موجود در این بخش‌ها، امکان افزایش مناسب تولید وجود نداشته و لذا قیمت نسبی محصولات مربوطه افزایش می‌یابد.

این افزایش قیمت در مرحله دوم به سایر بخش‌های اقتصادی سرایت می‌کند. افزایش ایجاد شده در سطح عمومی قیمت‌ها ناشی از عوامل ساختاری، با افزایش دادن تقاضای پول و نرخ بهره، آثار نامطلوبی روی سرمایه‌گذاری و رشد اقتصادی خواهد داشت ضمن اینکه کاهش قدرت خرید دولت ناشی از تورم، و افزایش کسری بودجه و تامین آن از طریق استقراض از بانک مرکزی عرضه پول را در جامعه افزایش داده و تورم را می‌افزاید. تورم ساختاری اگر به وسیله سیاست‌های پولی دولت مقابله شود، به یک پدیده بلند مدت تبدیل خواهد شد. مهم‌ترین تنگناهای اقتصادی که باعث تورم ساختاری می‌شوند، آمارهای موجود نشان می‌دهد که عبارتند از کشش ناپذیری عرضه

این کمک‌ها از هر دو جهت ناقص بوده است.

۲. آثار تورم بر تولید، سرمایه‌گذاری و پس‌انداز: بر اساس آمارهای موجود، طی دهه‌های اخیر، با قیمت ثابت، نه تنه افزایش نداشته بلکه کاهش یافته است. اگرچه وضعیت سیاسی و جنگی در دهه اول، در ایجاد جریان‌های تورمی و کاهش سرمایه‌گذاری و تولید بسیار مؤثر بوده است نیز در کاهش تولید واقعی تاثیر بسیاری داشته‌اند. همچنین سرمایه‌گذاری کل کشور، اگر بر اساس قیمت‌های ثابت محاسبه شوند، کاهش یافته است.

۳. افزایش مفاسد اداری، مالی و اجتماعی: تورم با ایجاد اختلال در نظام توزیع امکانات، فرسته‌ها و درآمدها و ایجاد رانت‌های اقتصادی‌بیرای عده‌ای خاص، زمینه بروز و تشديد مفاسد اداری را فراهم می‌کند و مانع بسیار بزرگی در راه توسعه پدید خواهد‌آمد. این مفاسد در ایران به قدری شدید و بحرانی شد که در سال‌های گذشته، مبارزه با آن طی حکم هشت ماده‌ای رهبر معظم انقلاب الزامی شد. اگرچه دولت بعد از چند سال، دولت در این زمینه اقدام جدی صورت نداده است.

راهکارهای مبارزه با تورم در ایران

سه روش کلی و اصلی برای مقابله با تورم موسوم است:

۱. اتخاذ سیاست‌هایی در جهت

مواد غذایی، کمبود ارز، چسبندگی در ساختار درآمدهای مالیاتی و مخارج دولت، محدودیت عرضه نهاده‌های واسطه‌ای و ناتوانی در افزایش پس انداز داخلی.

خلاصه اینکه به عقیده ساختار گرایان، افزایش عرضه پول علت تشدید تورم است که ظاهرکننده چسبندگی‌های ساختاری و باعث پیدایش فشارهای تورمی است.

راه حل مشکل تورم منحصر در دو امر، یعنی "اصلاح و تهییج تولید داخلی مواد غذایی با انجام اصلاحات ارضی و سیاست‌های تشییقی" و "عقلایی سازی فرآیند توسعه صنعتی و تشویق صادرات" است؛ چنانچه کالدو و دیگران ارائه کرده‌اند.

پیامدهای تورم در اقتصاد ایران:

۱. اثرگذاری روی کیفیت توزیع و سطح زندگی مردم: مطالعات گذشته در مورد آمار جمعیت کشور، تعداد افراد تحت پوشش تامین اجتماعی، متوسط هزینه و درآمد خانوار شهری نشان داده که به رغم افزایش شدید جمعیت، حمایت‌های دولت نتوانسته است شکاف درآمدی ایجاد شده در اثر افزایش قیمت‌ها را جبران کند. پوشش‌ها و حمایت‌های دولت از قشرهای گوناگون مردم برای جبران شکاف درآمدی آنها، باید دو جهت را شامل باشد: یکی تعداد جمعیت تحت پوشش و دیگری تمام هزینه‌های زندگی.

آمارهای موجود نشان می‌دهد که عبارتند از کشش ناپذیری عرضه

عوامل پلی یعنی رشد نقدینگی (متاثر از سیاست های دولت) از عوامل تشدید کننده جرسیان تورم در ایران بوده است؛اما تاثیر عوامل وارداتی و رانی نیز در تشدید تورم اثکار ناپذیر است.

اقتصاد ایران براساس آنچه در قانون اساسی جمهوری اسلامی آمده، اسلامی باید مطابق احکام و ارزش های اسلامی باشد.

مدیران و سیاست گذاران و محققان و اهل فن باید تلاش های مقابله با تورم ساختاری دو نوع

عوامل برای اصلاح اقتصاد را در این چارچوب قرار دهند.

همان گونه که منطق عقلی و اصل اولی حکم می کند ، بهترین روش برای مقابله با پدیده تورم ، مبارزه با عوامل آن است؛ زیرا وقتی علت برطرف شد، معلول نیز مرتفع می شود؛ در حالی که دو روش دیگر قادر نیستند اصل مشکل را برطرف سازند.

چنان که پیش تر گذشت، برای مبارزه با آثار تورم، عامل ساختاری

مقابله با عوامل با ریشه های گوناگونه تورم؛
۲. اتخاذ سیاست هایی به منظوره مقابله با خود تورم؛
۳. پیگیری سیاست ها و راهبرد هایی برای مبارزه با آثار تورم.

بسته به وضعیت حاکم بر جامعه و اقتصاد و براساس عوامل ایجاد تورم می توان از روش های متناسب استفاده کرد. در بررسی و ریشه یابی تورم در ایران گفتیم که عامل اصلی تورم، عامل ساختاری

نرخ تورم در شهرستان رفسنجان

کالا	نوع	بردک و کیفیت	قیمت	واحد	تاریخ	ادرس	نرخ تورم
ماست	کم جرب شبان(کوچک)	۱۲۵۰۰	یک بسته	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	۲۵.۰
ماست	کاله(کوچک)	۱۶۵۰۰	یک بسته	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	-۳۴.۰
پنبه	کیلویی	۱۶۰۰۰	یک کیلو گرم	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	۰.۰
پنبه	سفید	۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	۰.۰
برنج	گلستان	۵۹۰۰۰	یک کیلو گرم	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	-۱.۷
برنج	هنای	۳۳۰۰۰	یک کیلو گرم	۶۲	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: بلوار طالقانی: نبش کوچه ۶۲	-۱۰.۸
موز	درجه یک	۲۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۸.۶	
لیمو	درجه یک	۱۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۰.۰	
سیب	درجه یک	۲۲۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۲۲.۲	
پرنغال	درجه یک	۲۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۸۱.۸	
خیار	درجه یک	۱۵۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۱۱۴.۳	
گوشت گاو		۲۲۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان: خیابان مدرس ۱۰	۱۰.۰	
تخم مرغ		۲۴۰۰	یک عدد	۹۰	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	-۱۷.۲
روغن مایع	لادن	۳۷۷۰۰	یک لیتر	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۳۴.۶	
شیر		۲۳۰۰	یک لیتر	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۰.۰	
مرغ	پر کنده	۴۸۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان مرغ فروشی سبیج	۱.۱	
قند	کیلویی	۲۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۰.۰	
شکر	کیلویی	۱۶۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۶.۷	
بسنے ای	گلستان	۱۳۰۰۰	۵۰۰ گرمی	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۴.۰	
نیم تن	گلستان	۱۸۰۰۰	عدد	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه	۰.۰	
گوجه	درجه یک	۱۵۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	-۵۰.۰	
سیب زمینی	درجه یک	۹۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۵۰.۰	
پیاز	درجه یک	۱۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۱۱.۱	
سیزی		۱۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۰/۷	رفسنجان سبزی فروشی	۰.۰	

اختلاص و غیره را پیشه نکنند یا در مصرف منابع، منافع اجتماعی را مد نظر داشته باشند. تجربه نشان می دهد تا زمانی که بعد اخلاقی در امر تامین منفعت شخصی گنجانده شدند باشد به گونه ای که در صورت تعارض میان منفعت شخصی و اجتماعی، منفعت اجتماعی به خطر نیفت، هرگز نمی توان افراد را به گونه ای برانگیخت که هم کارا باشد و عادلانه رفتار کنند و این بعد اخلاقی پدید نمی آید، مگر با اجرای عدالت. چنانچه در روایات آمده است فقط عدل است که مردم و زندگی شان را اصلاح می کند.

۲. اصلاح ساختار تولید: به مظnahme تحرک در بخش تولید، تگناهای اصلاح ساختار اقتصاد و ایجاد تحرک در بخش تولید، تگناهای موجود در تولید و عرضه کالاهای خدمات را باید برطرف کرد. برخی از راهکارهای اسلامی در جهت تحقق این هدف عبارتند از:

أ. اصلاح نظام تولید و استفاده از دانش روز می توان ارزش افزوده این بخش را بالا برد و سطح تولید را افزایش داد. رفع کمبود عرضه در این بخش می تواند مانع افزایش قیمت های نسبی در این بخش شود.

ب. اصلاح نظام تولید و استفاده از کشاورزی، اصلاح روش های کشت و داشت و برداشت و اصلاح بذر، ایجاد واحد های صنعتی کوچک تبدیلی و استفاده از اهرم های تشویقی پیشنهاد می شود.

را به شدت کاهش داد. یکی از گناهانی که مانع پیشرفت و باعث نابودی جامعه و افراد آن می شود، ربا خواری است. در بسیاری از موسسه های بانکی به راحتی عملیات ربا خواری انجام می گیرد. تعییض ها و نظام غلط بانکی باعث ایجاد بازار آزاد و... رسم پول که ربا خواری و ریادهی در آن شایع شده است.

ب. مبارزه با مفاسد اداری و مالی: یکی دیگر از عواملی که عدالت اقتصادی را به خطر انداخته، باعث اتلاف منابع انسانی و مادی می شود مفاسد مالی و اداری است. این مشکل در اقتصاد ایران بسیار جدی بود و یک مبارزه جدی را نیز می طلبد. رشوه خواری و سوءاستفاده از بیت المال از جمله مفاسد مالی است که سیستم نادرست اقتصاد به علت توزیع نامناسب درآمدها و امکانات و فرصت ها وجود رانت خواری های شدید، باعث ایجاد آن شده است.

درستح بین المللی نیز از سوی سازمان ها و موسسات بین المللی استراتژی ها و راهکارهایی در جهت مبارزه با انواع مفاسد مالی ارائه شده است.

ج. اجرای عدالت: تحقق عدالت آمادگی لازم برای پذیرش امور اخلاقی و عمل به آن ها را در انسان ایجاد می کند. وقتی حقوق اقتصادی و اجتماعی و سیاسی مردم تامین نمی شود نمی توان از آن ها توقع داشت که کم کاری،

سیاست باید اجرا شود: یکی ایجاد تحرک در زمینه تولید مواد غذایی، و دیگری عقلایی سازی فرآیند صنعتی شدن؛ البته باید توجه داشت که رفع موانع ساختاری از اقتصاد ایران، به تهایی ممکن است نتواند مشکل تورم را برطرف کند؛ زیرا برخی عوامل دیگر از جمله رشد نامناسب نقدینگی، با فرض عدم وجود مشکلات ساختاری، باز ممکن است باعث تورم شود؛ بنابراین اجرای سیاست های برطرف کننده مشکلات ساختاری باید همراه با اجرای سیاست های مناسب پولی باشد.

با توجه به مطالب گذشته، سیاست های پیشنهادی که بطور عمده متوجه اصلاح ساختار اقتصاد در بخش های گوناگون است، عبارتند از:

۱. نلاش در جهت تحقق آموزه های اقتصاد اسلامی
در دولت اسلامی تمام نظام ها و خوده نظام های اقتصادی، سیاسی و فرهنگی باید مطابق با مبانی و آموزه های اسلامی باشد و اصولاً مهم ترین مانع رشد اقتصاد در ابعاد گوناگون آن، محقق نشدن رهنمودهای دین اسلام است.

الف: رفع زمینه های گناه گناهان، جلوی رحمت خداوند را گرفته، مانع پیشرفت می شوند.

از جمله اقدام هایی که در یک دوره بلند مدت باید اجرا شود، این است که باید زمینه های انجام گناه را در جامعه از بین برد یا آن

فرامه خواهد ساخت. ضمن اینکه کاهش مصرف، روند فزاینده تقاضا و نیز تورم را کاهش خواهد داد. باید جلوی مصارف تجملی و اسراف امنیت در سرمایه‌گذاری است.

۳. اصلاح الگوی مصرف:
اسلام تاکید فراوانی بر درست بخش خصوصی گرفت. باید اخلاق درست مصرف کردن داشته، با دستور های خود از ضایع شدن و دور ریختن آموخت. دولتیان باید خود الگوی کالاهای تولید شده منع کرده است. ساده زیستی، کار و تلاش و تولید باشند. باید جلوی تبلیغات مصرف طبیعی است که درست مصرف کردن و کاهش سطح فعلی مصرف گرایی به ویژه مصارف تجملی و غیر ضروری را برای افزایش صادرات، شرایط در صدا و سیما

مرتبط با تولید صورت گیرد. یکی از موارد مهم این قوانین، قوانین مربوط به مالکیت و حقوق آن و ایجاد

باعث تحول در تولید صنعتی نیز می‌شود، باید از راهکارهای دیگری که هزینه‌های تمام شده محصولات صنعتی را کاهش دهد نیز استفاده کرد. یکی از فعالیت‌هایی که امام صادق(ع) مسلمانان را به آن دعوت می‌کند، صنعت است.

ج. اصلاح قوانین و مقررات: اصلاح قوانین باید در همه حوزه‌های

نرخ تورم در شهرستان رفسنجان

کالا	نوع	مقدار و کیفیت	قیمت	واحد	تاریخ	ادرس	نرخ تورم
ماست	کم جرب	شبان(کوچک)	۱۵۰۰۰	یک بسته	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	۲۰.۰
ماست	پرچرب	کاله(کوچک)	۲۵۰۰۰	یک بسته	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	۵۱.۰
پنیر	کلوبی	تیریز	۱۷۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	۶.۳
پنیر	کلوبی	سفید	۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	-۹۰.۰
برنج	گلستان	۶۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	۱.۷	
برنج	هنای	۲۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: بلوار طالقانی: بخش کوچه ۶۲	۱۰.۲	
موز	درجه یک	۴۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۵.۳	
لیمو	درجه یک	۱۸۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۰.۰	
سیب	درجه یک	۲۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	-۹.۱	
برنقال	درجه یک	۲۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۰.۰	
خیار	درجه یک	۱۴۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	-۶.۷	
گوشت گاو		۲۲۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان: خیابان مدرس ۱۰	۰.۰	
تخم مرغ		۲۵۰۰	یک عدد		رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۴.۲	
روغن مایع	لادن	۳۸۰۰۰	یک لیتر	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۰.۸	
شیر		۲۳۰۰۰	یک لیتر	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۰.۰	
مرغ	پر کنده	۴۸۵۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان مرغ فروشی سبیج	۱.۰	
قند	کلوبی	۲۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۰.۰	
شکر	کلوبی	۱۵۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	-۶.۳	
بسنے ای	گلستان	۱۳۵۰۰۰	۵۰۰ گرمی	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۳.۸	
نیم تن	گلستان	۲۰۰۰۰	عدد	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج فروشگاه ۹۰	۱۱.۱	
گوجه	درجه یک	۱۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	-۳۲.۳	
سیب زمینی	درجه یک	۹۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۰.۰	
پیاز	درجه یک	۱۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان میدان سبیج میوه سرای بزرگ شهر	۰.۰	
سبزی		۱۰۰۰۰	یک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۱/۲	رفسنجان سبزی فروشی	۰.۰	

۷. گسترش تعاضوی های می تواند زمینه افزایش روحیه کار و تلاش و خلاقیت را در افراد پدید آورد. تعاضوی های هزینه های حمل و نقل، واسطه گری تولید را کاهش داده، مشارکت عموم مردم در تولید را افزایش داد و توزیع در آمد را بهبود می بخشد.
۸. اصلاح ساختار کشاورزی در زمینه کشت و داشت و برداشت و انرژی و محدودیت های موجود ایجاد درآمد بیشتر برای روستاییان با احداث واحد های کوچک صنعتی مرتبط با فعالیت های کشاورزی در برخی اقدام های تشویقی و تامینی می تواند با افزایش تولیدات کشاورزی مانع مهاجرت روستاییان به شهر های نیز بشود.
۹. در بخش صنعت نیز باید در جهت بومی کردن صنایع متاثر کوشش جدی صورت گیرد. با کاهش هزینه ها می توان رقابت این بخش را در بازار بین المللی افزایش داد.
۱۰. حرکت در جهت کوچک کردن دولت افزون بر کاهش افزایش قیمت کالاهای وارداتی نیز در تشید روند پیش گفته موثر مصارف دولتی که با ریخت و پاش بیشتری نیز همراه است، حذف شده و مقداری از سطح بالای مصرف کاسته خواهد شد.
۱۱. اصلاح سیاست های پولی دولت و اجرای هر چه بیشتر با نکاری اسلامی که بر مبنای مشارکت پایه ریزی شده می تواند از شدت رشد نقدینگی بکاهد.
- پول را در جامعه افزایش داده، فشارهای تورمی را می افزاید.
۳. در دهه های اخیر عوامل متعددی از جمله کشش ناپذیری عرضه در بخش کشاورزی، ماهیت و پیامدهای راهبردی صنعتی شدن با تکیه بر الگوی جانشینی واردات و محدودیت های موجود در عرضه نهادهای تولیدی مثل نیروی کار ماهر، مواد اولیه، حمل و نقل و انرژی و محدودیت های موجود در تجارت خارجی (صادرات و واردات) و.....، ریشه های اصلی مشکلات ساختاری در اقتصاد ایران بوده است که زمینه های محدود شدن عرضه در بخش های کلیدی اقتصاد (کشاورزی و صنعت) را فراهم کرده است.
۴. از طرفی افزایش هزینه های مصرفی و مخارج سرمایه گذاری ناشی از درآمدهای نفتی سازی شده به کشور و رشد نامتناسب نقدینگی باعث افزایش شدید تقاضا شده، فشارهای تورم را تشید کرد. افزایش بی اندازه دستمزدها افزایش قیمت کالاهای وارداتی نیز در تشید روند پیش گفته موثر بوده اند.
۵. توجه به مبانی اسلامی در زمینه های عدالت، اخلاق اسلامی، کار و تولید می تواند فرهنگ کار و تولید را در جامعه تقویت کند.
۶. اجرای الگوی مصرف اسلامی و جلوگیری از اسراف و کاستن از حد فعلی مصرف می تواند بخشی از شدت تقاضا را کاهش دهد.
- را گرفت. باید با افزایش کیفیت تولیدات داخلی، مردم را به مصرف کالاهای داخلی به جای کالاهای خارجی، تشویق کرد.
۴. اصلاح سیاست های دولت: اکنون به تعدادی از سیاست های دولت که به منظوره جلوگیری از تورم باید اصلاح شود، اشاره می کنیم. تقریباً حدود ۸۰٪ بوجه دولت را هزینه های جاری آن تشکیل می دهد. به طور جدی باید این هزینه ها کاهش یابند؛ زیرا این هزینه های فراوان دولت که بسیاری از آن ها غیرضروری است، عامل اصلی ایجاد کثری بودجه بوده و هست. در زمینه سرمایه گذاری نیز با روش های عاقلانه و اقتصادی، بخش خصوصی را وارد عمل کرده، از طریق تعاضوی ها کارها را با مشارکت مردم انجام داد.
- نتیجه:** بررسی انجام شده در این مقاله در خصوص ریشه های تورم و روش اسلامی مبارزه با آن نشان می دهد:
۱. تورم در ایران ناشی از عوامل ساختاری است. فرایند صنعتی شدن و توسعه زندگی شهری، تقاضا برای محصولات کشاورزی و کالاهای تجاری را افزایش می دهد؛ اما به دلیل تنگناهای موجود در این بخش ها، امکان افزایش متناسب تولید وجود ندارد.
  ۲. کاهش قدرت خرید دولت ناشی از تورم، و افزایش کسری بودجه و تامین آن از طریق استقرار از بانک مرکزی عرضه

نرخ تورم در شهرستان رفسنجان

کالا	نوع	سازگار کیفیت	قیمت	واحد	تاریخ	مرح نوردم
ماست	کم جرب	شبان(کوچک)	۱۲۰۰۰	پک بسته	۱۳۹۱/۱۲/۳	-۲۰۰
ماست	برچرب	کالاه(کوچک)	۲۸۰۰۰	پک بسته	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۲۰
پنیر	کیلویی	تبریز	۱۷۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۰۰
پنیر	کیلویی	سفید	۷۲۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۸۰۰۰
برنج		گلستان	موجود نبود	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	موجود نبود
برنج		هندی	موجود نبود	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	موجود نبود
موز		درجه پک	۴۵۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۲۵
لیمو		درجه پک	۱۵۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	-۱۶۷
سبز		درجه پک	۲۰۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۰۰
پر تغال		درجه پک	۲۲۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۰۰
خوار		درجه پک	۲۳۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۶۴۳
گوشت گاو			۲۴۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۹۱
تفم مرغ			۳۰۰۰	پک	۱۳۹۱/۱۲/۳	۲۰۰
روغن مایع		لادن	۳۶۰۰۰	پک لیتر	۱۳۹۱/۱۲/۳	-۰۳
شیر			۳۳۰۰۰	پک لیتر	۱۳۹۱/۱۲/۳	۰۰
مرغ		پر کنده	۵۸۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۹۷
قند		کیلویی	۲۱۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۰۰
شکر		کیلویی	۱۶۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۶۷
پسته ای		پسته ای	۱۳۵۰۰	گلستان	۱۳۹۱/۱۲/۳	-۹۰۰
نیم تن		نیم تن	۲۳۰۰۰	گلستان	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۰۰
گوجه		درجه پک	۱۶۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۶۰۰
سبز زمینی		درجه پک	۱۰۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۱۱۱
پیاز		درجه پک	۱۸۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۸۰۰
سیزی			۱۲۰۰۰	پک کیلو گرم	۱۳۹۱/۱۲/۳	۲۰۰

کالا	نوع	ارک و کیفیت	قیمت	واحد	ادرس	تاریخ	نرخ نورم	نسبت به ماه اول
ماست	کم جرب	شبان(کوچک)	۱۳۰۰۰	پک بسته	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۸۳	۳۰۰
ماست	برچرب	کالاه(کوچک)	۲۸۰۰۰	پک بسته	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۱۲۰
پنیر	کیلویی	تبریز	۱۸۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۹	۱۲۵
پنیر	کیلویی	سفید	۷۲۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
برنج		موجود نبود	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۱۳۸	-۱۳۸
برنج		موجود نبود	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: بلوار طلاقانی : بشش کوچه هی ۶۲	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
موز		درجه پک	۶۰۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه سرای بزرگ شهر	۱۳۹۱/۱۲/۴	۲۰۰	۷۱۴
لیمو		درجه پک	۱۸۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه سرای بزرگ شهر	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۲۰۰
سبز		درجه پک	۲۷۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه سرای بزرگ شهر	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۲۲۲
پر تغال		درجه پک	۱۸۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه سرای بزرگ شهر	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۱۸۲
خوار		درجه پک	۲۲۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه سرای بزرگ شهر	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۲۱۴
گوشت گاو			پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۸۳	۳۰۰
تفم مرغ			پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۱۳۸
روغن مایع			پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
شیر			پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
مرغ		پر کنده	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
قند		کیلویی	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
شکر		کیلویی	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
پسته ای		پسته ای	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
نیم تن		نیم تن	پک کیلو گرم	موجود نبود	Rafsanjan: خیابان مدرس	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	-۰۰
گوجه		درجه پک	۱۷۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه	۱۳۹۱/۱۲/۴	۶۳	-۱۵۰
سبز زمینی		درجه پک	۱۱۵۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۹۱۷
پیاز		درجه پک	۱۸۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: میدان بسیج فروشگاه	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۱۰۰۰
سیزی		پک کیلو گرم	۱۲۰۰۰	پک کیلو گرم	Rafsanjan: سبزی فروش	۱۳۹۱/۱۲/۴	۰۰	۲۰۰

جوزف ایی. استیگلیتز
Joseph E. Stiglitz

سال دریافت جایزه : ۲۰۰۱

سال تولد: ۱۹۴۳

تابعیت: آمریکا

دانشگاه: کلمبیا - آمریکا

دریافت جایزه به پاس: تلاش و
تحقیق در خصوص تجزیه و تحلیل
بازار با بهره گیری از اطلاعات
نامتقاضان

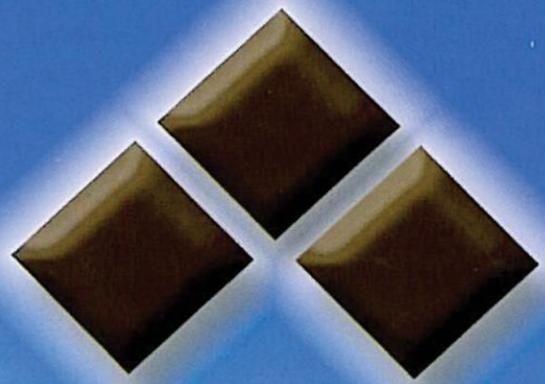
تالیفات:

- سرمایه گذاری ، درامد و
دستمزدها
- جهانی شدن و مخالفتها

شرح حال:

نهم فوریه سال ۱۹۴۳ میلادی
بود که جوزف استیگلیتز در شهر
گری واقع در ایندیانا آمریکا
متولد شد. تحصیلات دوره ابتدایی
را در دبستان دولتی گری سپری
کرد، همین طور دوره راهنمایی
و دبیرستان را در مدارس دولتی
درس خواند. در سال ۱۹۶۰ وارد

ییل دکتر استیگلیتز با دانشگاه های پریستون، استانفورد همکاری داشت. وی همچنین در دانشکده آل سولز دانشگاه آکسفورد دانش پژوهان مقطع دکترا را تدریس می کرد. دکتر استیگلیتز هم اینک استاد دانشگاه کلمبیا در نیویورک است. تا حدی به خاطرات دوران جوانی او بر می گردد. او در این دانشکده رشته فیزیک را انتخاب کرد اما به لحاظ علاقه بیش از حد و نیز با راهنمایی استاد دانشکده چند جلد از آثار اقتصاددان بر جسته سال ۱۹۹۵ به مدت ۲ سال ریاست آن دوران را در زمینه اقتصاد کلان و خرد مطالعه کرد. در سال سوم تحصیل، جوزف به اقتصاد تغییر رشته داد و این فرصت را یافت تا از دانش ریاضیات خود در بررسی مسائل اجتماعی مهم بهره گیرد. پس از طی دوره کارشناسی بازرگانی را در مقطع کارشناسی ارشد برگردید و دو سال بعد دانشگاه امپرس است را به سوی موسسه فناوری ماساچوست ترک کرد. در سال ۱۹۶۶ از دانشکده اقتصاد این موسسه در مقطع دکترا رشته اقتصاد با ارائه رساله ای که رتبه عالی گرفت موفق شد مدرک دکترا اقتصاد را دریافت کند. از سال ۱۹۶۰ به عنوان استاد دانشگاه دکتر استیگلیتز است که تاکنون بیل به تدریس و تحقیق پرداخت. به ۱۰ زبان زنده دنیا ترجمه شده اند و در مراکز دانشگاهی تدریس می شوند. کتاب «جهانی شدن و مخالفت ها» از جدیدترین تالیفات دکترا اقتصاد را دریافت کند. از چندین میلیون جلد از آن در سراسر جهان ویژه جان بیتس کلارک را استیگلیتز در سال ۲۰۰۱ میلادی به جمله استادی بود که قبل از سن ۴۰ سالگی به دریافت این جایزه مشهور نائل آمد. علاوه بر دانشگاه نوبل را مشترک از آن خود کردند.

گروه صنعتی داچ
www.daach.com

Arvand Wheel

شرکت تولیدی اروند چرخ

Arvand wheel Manufacuring Company

اولین تولیدکننده رینگهای آلومینیومی و تامین کننده اصلی خودرو سازان کشور

طنز

چاره چیست؟

چاقو را برداشتم! شکافی در پوست آن ایجاد کرده و در امتداد آوندهای آن را برش دادم! وای چه کرم تپل و خوشگلی! یکی نیست به این کرم ها بگوید آخر چرا مواظب نیستید که آدم نخوردن! کرم گفت: هر چه بادا باد تو که آدم نیستی! اما من عصبانی نشدم! کرم را درون بشتاب گذاشت و ادامه دادم و او همچنان می‌لولید و دشمن نثار من می‌کرد و می‌گفت مرگ بر اسرائیل! چه کرم سیاسی بود! به هسته رسیدم آرام و با طمانیه و کاملاً مراقب از اینکه هلوی گرمی و همسرم می‌آید!!! چشمانش را نازک می‌کند! لبخندش زیاست! و دستانی که به نشانه خجالت درهم گرمه خورده است!

آیییی هوا!!!!!! ای نیست بگوید آخر هنوز عمل تمام نشده است!!!

اما او - خیلی ملیح - قطعه قطعه! هلو را می‌بلعد آی عشق!!! عمل همینک پایان یافت!!! بدرود ای هلوی خوش گوار بدرود و اینک ظرف را باید بشویم همسرم خسته است!

دندان پر از آمالگام من! و باری دیگر! قطعه کرمو را جدا کردم، هیهات ۶۰ تومانش رفت!!!... و قطعه ای دیگر که لهیده است! ای هرای ۱۲۰ تومانش رفت! و ۱۲۰ تومانی دیگر! و هی دیگر و هی دیگر!

رفت میوه فروشی محل! محل نه محل! آخر با این قیمت‌ها محال بود که جیمان دردش نگیرد! لیست را که دیلم چشمم سیاهی رفت! برهمین منوال یادم آمد که گوشت و مرغ هنوز مانده و آهی از نهادم برآمد!!!

کلی با خودم چانه زدم تا حدی که کم مانده بود فکم بشکند، خوب شد جلوی خودم را گرفتم چون ممکن بود بروم از خودم شکایت کنم! شما که می‌دانید آدم و قتنی با خودش درگیر است مرتب با خودش می‌رود کلانتری!!!

و در نهایت!!! یک کیلو هلو خریدم!!! آری هزار گرم!!! به مبلغ ۳۰۰۰ تومان! درشت و ابدار! وای که چقدر دلم می‌خواست یکی از آنها را گرفته و با وحشی گری تمام گازش بگیرم! نه بیرحم نیستم او جیب مرا گاز گرفت من هم او را! این را می‌گویند عدالت! میهمان‌ها چه شانسی آوردند که وبا آمده است!

شمردم! ۵ تا! نه کم و نه زیاد! دانه ای ۶۰۰ تومان! دیگر نتوانستم دوام بیاورم یکی از هلوها را برداشته دور از چشم همه شستم و ای که مخلعی بود!

مقاله

فتح قله ها

توسعه اسلامی ایران

نویسنده ها: محمد مهروند، جابر صالحی
مشاور: استاد سمیه کوچک زاده

بررسی اقتصادی علمی تخصصی تجارت

به وجود آمدن شرایط جدید مفاهیم جدیدتری برای توسعه یافتنگی و عقب ماندگی عرضه گشت. در سال ۱۹۵۰ بسیاری از اقتصاددانان پیشرفت خود ادامه داد که این همان قدم اولیه توسعه یافتنگی بود. به این ترتیب بود که پدیده‌ای جدید و مهم ظهور کرد که کم کم علاوه بر اروپا در آمریکا، استرالیا و کانادا گسترش یافت. در قرن هجدهم که اروپای غربی شاهد وضعیت نوینی بود رشد اندک اقتصادی به تدریج باعث بوجود آمدن انقلاب صنعتی شد. با وجود این که در این شرایط جمعیت رشد سریعی به خود داشت اما با تحولات بین المللی و

در قرن شانزدهم بود که تحولات اقتصادی در سراسر اروپا به ویژه انگلستان روی داد این کشور توانست که نظام فنودالی را از بین برده و حکومت دولت مرکزی را تعیین کند که این خود نه تنها این کشور را در برابر هجوم اقوام مهاجر و جنگ‌های منطقه‌ای حفظ کرد بلکه باعث رونق تجارتش نیز شد.

تفصیل این مقاله در سال ۱۹۶۰ توسطه: مفاهیم و تعاریف زیادی برای توسعه مطرح شده است. اولین تعریف از مفهوم توسعه را «اسمال» در سال ۱۹۰۵ ارائه داد. اسمال توسعه یافتنگی را شهرآیینی متادف دانست اما با تحولات بین المللی و

یک مکتب اقتصادی است. به طور کلی اهمیت و شناخت بهروری منحصر به همه مکاتب و جوامع چه سرمایه داری و چه سوسيالیستی است اما حرف بر سر این است که جامعه اسلامی از بهروری در جهت رسیدن به توسعه اقتصادی

چه نگرشی دارد؟

از آنجا که اسلام دین کاملی است برای همه جنبه‌های زندگی انسان دستوراتی موکد صادر کرده است که اقتصاد نیز به نوبه خود یکی از همین جنبه‌ها می‌باشد. اصول و قواعد بهروری را در آیات، احادیث و احکام اسلامی می‌توان به راحتی دید که در لابالی قواعد و عبارات، معاملات و سیاست‌ها و نحوه رفتار اجتماعی یک مسلمان گنجانده شده است. چنانچه که در یکی از آیات قرآن خداوند می‌فرماید «بندگان راستین پروردگار کسانی هستند که امور مالی و اقتصادی آنان دارای قوام و بهروری ایشان متنضم بقای زندگی سالم مادی و سعادت اخروی آنان است لذا اگر افق می‌کنند و در انفاق ایشان زیاده‌روی و خصت وجود ندارد، بلکه انتخابی احسن خواهند داشت»

بهره‌گیری از منابع اقتصادی با شرح مسائل توسعه‌یافته‌گی و تعریف اسلام از توسعه‌یافته‌گی دیگر به این موضوع می‌رسیم که آیا اسلام چگونگی بهره‌گیری از منابع اقتصادی را معرفی کرده است. اشاره بر این شد که هدف دین اسلام سلب زندگی دنیوی در

رشد و توسعه اقتصادی امکان‌پذیر نیست امروزه بهترین عامل قدرت و تسلط برخورداری از شرایط والای اقتصادی است و بدون آن جوامع در روابط بین المللی خود بدون ضعف عمل می‌کنند و تسلط‌پذیر وابسته خواهد بود در حالی که اسلام با

زیر سلطه بودن حکومت اسلامی موافق نیست. رشد و توسعه‌یافته‌گی می‌تواند یک جامعه را ریشه کن کند که اسلام نیز سست شدن پایه‌های دینی یک فرد را همیشه فقر معرفی کرده است. به غیر این موارد می‌توان با کند و کاو در آیات و احادیث اقتصادی مستندات زیادی که دال بر تاکید اسلام برای توسعه‌یافته‌گی، در راستای رسیدن به سعادت اخروی پیدا نمود.

بهروری از دیدگاه اسلام : یکی از قدمهای رسیدن به توسعه‌یافته‌گی که شایان بحث است دست‌یابی به بهروری است. بهروری در واقع مفهوم کلی دارد و در برگیرنده کارایی است. بهروری به منظور ارتقای سطح زندگی، رفاه، آرامش و آسایش انسان است که همیشه مورد تاکید مکاتب بوده و توجه اقتصاددانان و سیاستمداران را به خود جلب کرده است که این در شرایطی بوده که بعضی از آنها بقا و تداوم یک نظام را بسته به بهروری آن نظام دانسته‌اند که لینین در زمینه قدرت تولید به این موضوع اشاره می‌کند که کار در تحلیل نهایی، بهروری کار مهمترین موضوع و اساسی‌ترین برای پیروزی

در تعریف توسعه ساختارهای فرهنگی، سیاسی و روابط بین‌المللی که می‌توانند هم سو با توسعه‌یافته‌گی یک کشور باشد را نادیده گرفته‌ایم. در دهه‌ی ۶۰ میلادی به این نتیجه دست یافته‌ایم که هرچند رشد یکی از شرایط توسعه است اما نباید آن را کاملاً به منزله توسعه دانست که این نتیجه آخر بر این است که توسعه همان پیشرفت اقتصادی با در نظر گرفتن شرایط فرهنگی، سیاسی و... است.

دیدگاه اسلام نسبت به توسعه: اسلام نه دین صرفاً معنوی و نه به طور تام مادی است. همچنان که آیات قرآن از امت اسلامی خواهان آن است که میانه‌رو باشند اما باوجود این باید در نظر گرفت که جهت‌گیری اصلی اسلام آخرت گرایانه است بر آخرت تاکید دارد و در واقع این اسلام خواهان بهمندی معقول و حساب شده از موهاب مادی است و به همین جهت است که دستورهای اسلام صرفاً عبادی نبوده و تاکید خاصی بر نحوه استفاده از منابع دنیوی دارد. در متون دینی ما شواهد و مدارک زیادی مبنی بر رشد و توسعه اقتصادی وجود دارد. آیات، احادیث و روایاتی در پیرامون تولید، کار، منابع طبیعی، مصرف، علم و دانش، عدالت اجتماعی و... که هر کدام از این‌ها می‌توانند از شاخص‌های توسعه‌یافته‌گی باشند. «الاسلام يعلوا و لا يعلى عليه» دست‌یابی به این هدف بدون

محیط که هر کدام از آنها می‌تواند بر توسعه‌یافته‌ی جامعه از جهتی اثرگذار باشد و در همین راستا ما در زیر به اموری اشاره می‌کنیم که توسعه را از یک جامعه سلب کرده و به این تعادل‌ها ربط پیدا می‌کند.

۱. تکنولوژی مخرب:
انتخاباب نوع تکنولوژی همیشه مدنظر بوده و انسان باید می‌توانسته که تکنولوژی‌ای انتخاب کند که همسو با رشد و توسعه اقتصاد باشد.

در عصر حاضر وجود تکنولوژی اجراء است و ما نمی‌توانیم بر روش‌های سنتی تکیه کنیم و باید از تکنولوژی‌های موجود استفاده کنیم اما این خود نباید به قیمت نابودی نظام‌های تولیدی سنتی و نادیدگرفتن دانش بومی و ارزش‌های اجتماعی و فرهنگی جوامع باشد. در این زمینه «ویلی برانت» می‌گوید که «بر باد دادن بی حساب اعتبارات دولتی در راه سیاست و تکنولوژی تسليحاتی راه را بر روند بهبود و توسعه اقتصادی کشورها می‌بنده». بحث بر این است که تکنولوژی علاوه بر اینکه یکی از عوامل توسعه است خود می‌تواند عاملی برای ناپایداری آن باشد. یک زیردریایی هسته‌ای فقط یک تکنولوژی تسليحاتی می‌باشد و جنگ نیز از جمله آن عوامل برای از دست دادن پایداری توسعه می‌باشد اگر هزینه‌ی ساخت آن را صرف امور دیگر کنیم به تبع، بازتاب بهتری خواهد داشت هزینه‌ی ساخت یک زیردریایی هسته‌ای معادل بودجه آموزشی

در بهرگیری از منابع اقتصادی با توجه به نظرات و تعالیم اسلامی باید این عوامل را مدد نظر گرفت:
۱. انطباق کامل با عدالت اسلامی
۲. خدمت به جامعه به گونه‌ای که همیشه رضا و صلاح دیگران را در تصمیمات اقتصادی، عامل تعیین کننده بداند.

۳. حداکثر سود از آنچه اعمال اصول یاد شده ایجاد می‌کند تجاوز نکند

۴. بهرگیری منابع اقتصادی برپایه دستورها و تعالیم عالیه اسلام باشد.
استفاده از منابع اقتصادی در مکتب اسلامی بدین طریق است و این مکتب سعادت اقتصادی را در این حدود می‌داند و تخطی کردن از آن را جایز نمی‌شمارد و به همین جهت است که نمی‌توان مکتب اقتصاد اسلامی را اشتراکی از دو مکتب سرمایه‌داری و سوسیالیستی دانست و باید آن را بعنوان یک مکتب مستقل در نظر گرفت.

علل ناپایداری توسعه اقتصادی:
بحث تعادل همیشه در زندگی حائز اهمیت بوده و بر زندگی انسان تاثیر گذاشته است. تعادل در یک سری از امور می‌تواند که بر توسعه یا عدم توسعه‌یافته‌ی جامعه اثرگذار باشد و در همین راستا ما به این امر می‌پردازیم در دوره‌ای که ما زندگی می‌کنیم زندگی بشریت همیشه از یک سری از امور رنج برده است مانند عدم تعادل بین کشورهای شمال و جنوب، عدم تعادل بین فقیر و غنی و عدم تعادل بین انسان و

راستای رسیدن به سعادت اخروی نیست بلکه اسلام خواهان این است که در شرایط درست زندگی در دنیا انسان می‌تواند به کمال اخروی برسد. گفتیم که اسلام برای استفاده از منابع اقتصادی دستورها و قواعدی را در نظر گرفته است اما بحث بر سر این است که این قواعد کدام‌ها هستند در این بخش به روشن کردن این موضوع می‌پردازیم.

**منابع اقتصادی: منابع اقتصادی شامل زمین، کار(نیروی انسانی) و سرمایه می‌باشد مکتب اسلام استفاده از این منابع را به رسمیت می‌شناسد و همچنین مالکیت فردی را نیز مقبول قرار داده است اما این مالکیت را محدود به شرایطی می‌داند که به شرح زیر می‌باشد.
 تقسیم عادلانه امکانات و مواد اولیه طبیعی نیست، زیرا این خود اگر رعایت نشود باعث تمرکز سرمایه و منابع در دست عده‌ای خاص شده و به تبع آن باعث به وجود آمدن اختلافات اجتماعی و اقتصادی می‌شود.**

رعایت عدالت از بعد حقوق و سهم مردم در منابع اقتصادی: این معنی که بهره و سهمی را که مردم بالقوه در تولید کالا و خدمات دارند به آنان برسد و حقوق و بهره و پاداش آنان متناسب با رنج و زحمتی باشد که در تولید کالا یا ارائه خدمات متحمل می‌شوند، نه این که یکی کار کند و دیگری حاصل کار و بهره او را ببرد.

کشورهای جنوب بر روی محور اقتصاد کشاورزی می‌چرد. آمار و مستندات گویای این هستند که حدود ۸۵ درصد از درآمدجهان در دست کشورهای شمال نهفته است و این در حالی است که ۱/۵ جمعیت جهان را شامل می‌شود و ۷۰ درصد انرژی جهان، ۷۰ درصد فلزات، ۷۵ درصد چوب و ۶۰ درصد مواد اولیه غذایی جهان را مصرف می‌کند. آنچه حاصل روابط بین کشورهای شمال و جنوب می‌باشد نمونه‌هایی از الگوی توسعه ناپایدار حاکم در برخی جوامع است. توسعه‌ای که تخریب و الودگی را به همراه دارد و زیان‌های این توسعه تنها برای کشورهای جنوب می‌باشد مواردی که در رابطه به توسعه ناپایدار ذکر شد اکثر عواملی هستند که در دست پسرند و انسان می‌تواند با انتخابی درست در جهت بهبود وضعیت اقتصاد و استفاده از تکنولوژی‌های بهتر که به زیست‌بوم آسیبی نرساند می‌توانیم توسعه‌ای پایدار را تضمین کنیم. توسعه‌یافتنگی در ایران و روند آن:

با توجه به موارد ذکر شده در کشورهای شمال ۹۰ درصد خصوص اهمیت توسعه‌یافتنگی و شرایط آن به این می‌رسیم که آیا موارد اولیه و منابع خام از جنوب دریافت می‌کنند... به جز نفت، ۶۰ درصد احتیاجات مواد اولیه کشاورزی از کشورهای جهان سوم سرچشمه می‌گیرد چون که اقتصاد

رنج می‌برند رشد شدید جمعیت می‌باشد. رشد جمعیت اگر با رشد تولید و فراهم‌کردن حداقل شرایط معیشتی همراه نباشد راه پایه‌های توسعه یافتنگی خلل وارد می‌کند. رشد جمعیت اگر به این طریق باشد باعث می‌شود افراد برای تامین مایحتاج خود از طبیعت بهره‌برداری کنند و از پیامدهای این کش این است که استفاده نادرست و بیش از حد محیط‌زیست را دچار آسیب کند و از بین رفتن منابع طبیعی، فقر یک کشور را در پی دارد.

شکاف بین شمال و جنوب: در بین کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه وابستگی زیادی وجود دارد و این وابستگی به گونه‌ای است که هرچقدر فاصله در بین توسعه‌یافتنگی کشورهای توسعه‌یافته و عقب‌ماندگی کشورهای در حال توسعه بیشتر باشد موجب می‌شود که پایداری توسعه‌یافتنگی کشورهای توسعه‌یافته سست‌تر شود و این خود عاملی است برای اینکه کشورهای توسعه‌یافته در روند توسعه‌یافتنگی کشورهای در حال توسعه دخالت کنند و به آنها برای تسريع در مسیر توسعه کمک کنند.

۲۳ کشور رو به رشد با مجموع ۱۶۰ میلیون کودک در آستانه‌ی رفتن به مدرسه است. پس در انتخاب تکنولوژی باید به زیان‌های فرهنگی، محیطی، اقتصادی و... توجه کرد و در چهارچوبی تحلیلی در مورد دستیابی به اهداف رشد و توسعه‌اقتصادی پایدار از آن استفاده نمود.

سه عامل جمعیت، فقر، محیط‌زیست:

در عصر کنونی همه ساله حدود ۸۱ میلیون نفر به جمعیت جهان افزوده می‌شود و هر دو ثانیه ۵ نفر به دنیا می‌آید که با این روند پیش بینی می‌شود که تا پایان قرن ۲۱ جهان جمعیتی در حدود ۱۴ میلیارد نفر به خود بینند و این در حالی است که ۳/۴ جمعیت جهان در کشورهای در حال توسعه زندگی می‌کنند. و اگر به بررسی روند فقر پیردازیم باید به این نکته اشاره کنیم که همه ساله حدود ۲۰ میلیون نفر از مردم جهان در اثر گرسنگی و سوء تغذیه جان خود را از دست می‌دهند و بیش از یک میلیارد نفر از مردم جهان زندگی خود را با درآمدی کمتر از یک دلار می‌گذرانند.

سه عامل جمعیت، فقر، محیط‌زیست مواردی هستند که کاملاً به هم وابسته‌اند و در واقع اگر به صورت مرحله‌ای به هر کدام از این عوامل پیردازیم بدین شرح می‌باشد: عاملی که کشورهای در حال توسعه همیشه از وجود آن

ساختمار اجتماعی، اقتصادی، سیاسی دارد.

۳ نظام رقابتی حزبی‌ای وجود ندارد و دولت مسئول اصلی تحول در ایران است و در واقع دولت و حاکمیت کارآمد، کلید توسعه یافته‌گی ایران است.

۴ افزایش آگاهی عمومی در انتقال کیفیت انتخابات کشور و فراهم کردن جوی سیاسی امن که همه حق انتخاب داشته باشند و در واقع همه اینها به این نکته بر می‌گردد که شرایط سیاسی‌ای را فراهم کنیم که در آخر به دولت حداقل، صنعتی شدن، توجه فراینده به علم و عقلانیت، سیاست خارجی مدافع اقتصاد ملی، بخش خصوصی فعال آموختشی کاربردی، هموارکننده‌ی راه برای پیشرفت نخبگان و دولت‌های پاسخ گو دست یابیم و به این طریق است که می‌توانیم راه توسعه یافته‌گی کشورمان را پیماییم.

منابع:

- ۱ افتنی زهره، خاستگاه جغرافیایی و تطور تاریخی توسعه
- ۲ افقه، سید مرتضی، اسلام و توسعه
- ۳ عرب مازار، عباس، دادگر، حسن، چارچوب اسلامی دستیابی توسعه اقتصادی پایدار
- ۴ بناء‌رضوی، مهدی، درآمدی بر نظام فلسفی اقتصاد اسلامی
- ۵ میر معزی، حسین، مفهوم توسعه و راهبرهای آن از دیدگاه امام خمینی(ره)
- ۶ سریع القلم، محمود، عقلانیت و آینده توسعه یافته‌گی در ایران

دیدگاه امام(ره) نیز مهم تلقی شده و آن را ابزاری برای توسعه معنوی دانسته‌اند و به همین دلیل است که تلقی می‌شود و در همین خصوص روند توسعه یافته‌گی را در ایران مورد بررسی قرار می‌دهیم.

توسعه یافته‌گی در ایران: ایران خود در جزء کشورهای توسعه یافته قرار دارد و یکی از کشورهای در حال توسعه است که به عنوان کشوری تلقی می‌شود که در پی آن است که مسیر توسعه را پیمایید و این خود به عنوان یک مشکل مطرح می‌شود و سوال اساسی اینجاست که برای رفع این مشکل چه باید کرد؟ در جهت دستیابی به توسعه پایدار برای کشورمان عواملی مطرح شده است:

۱ خلقيات و رفتارها ريشه در تاريخ حکومت های استبدادي دارد و هنوز هم به این دست یافته ايم که خودمان مسئولیت هایمان را بدون اجبار انجام دهیم و حتما باید مفهوم مادی صرف نیست بلکه ایشان بر این عقیده هستند که پیشرفت‌های عظیم در تمدن‌های جدید تنها به استفاده طبیعی انسان که این مشکل شخصیتی ما درست نشود وضعیت ما تغییر نمی‌کند و فرقی نمی‌کند چه گروهی قدرت را در دست بگیرد با این رفتارها دوباره در موردمان تکرار می‌شود.

۲ توسعه یافته‌گی‌ها نتیجه خلقيات و شخصیت اباشه شده قibile‌ای، عشیره‌ای و استبدادي از یک طرف، و افکار غیر منطقی و غير قابل انتباط باشرياط ايران از طرف دیگر همه اينها ريشه در

دیدگاه امام(ره) بررسی می‌کنیم و در آخر نیز نگاهی مختصر بر روند توسعه یافته‌گی در ایران خواهیم داشت.

توسعه یافته‌گی از دیدگاه امام(ره): دیدگاه امام(ره) بر تکامل انسان با همه ابعاد مادی و معنوی، با تقدم ابعاد معنوی است به عقیده‌ی ایشان ترقی واقعی آن است که رشد انسان هدف فعالیت‌های مادی گردد و این اسلام است که زمینه‌ی این ترقی را فراهم می‌کند. اسلام مادیات را به خدمت معنویات درآورده و با تنظیم فعالیت‌های مادی راه برای سعادت معنوی انسان باز می‌کند و مادیات را چنان تعدیل می‌کند که در آخر سر به معنویات برسیم. و براساس این اقتصاد زیر بنا نیست و هدف هم تلقی نمی‌شود بلکه اقتصاد ابزاری برای رسیدن به هدفی والاتر یعنی فرهنگ اسلامی است.

توسعه از دیدگاه امام(ره) یک مفهوم مادی صرف نیست بلکه ایشان بر این عقیده هستند که پیشرفت‌های عظیم در تمدن‌های جدید تنها به استفاده طبیعی انسان از عالم طبیعت است و پیشرفت غرب تنها مادی بوده و در توسعه معنوی پیشرفتی حاصل نکرده‌اند و می‌توان دیدگاه امام(ره) را نسبت به توسعه اینگونه بیان کرد که «توسعه به مفهوم فرایند تکامل جوامع انسانی در ابعاد مادی و معنوی با تقدم ابعاد معنوی بر ابعاد مادی است» با توجه به این گفته این نتیجه حاصل می‌شود که توسعه یافته‌گی از

تأثیر بسزایی داشت. در تابستان ۱۹۶۴ در دیداری که از دانشگاه برکلی داشت مشاهده کرد که چگونه دانیل مک فادن Daniel Mc Fadden با ترکیب تئوری و شواهد مسائل تجربی را حل می کند. او نیز شیوه مک فادن را در مسائل و تجزیه و تحلیل های پویای خود به کار برد.

هکمن برای ادامه تحصیلات در مقاطعه دکترا، دانشگاه شیکاگو را انتخاب کرد. پس از پایان تحصیلات در همین دانشگاه استخدام شد و تا سال ۱۹۸۸ به تدریس و تحقیق در این دانشگاه ادامه داد. سیستم کارگاهی این دانشگاه دکتر هکمن را بر آن داشت تا با مباحثاتی که با محققان دیگر داشت مقالات بسیاری ارائه کند. در سال ۱۹۸۸ به دانشگاه بیل Yale دعوت و به سمت رئیس گروه اقتصاد دانشکده اقتصاد برگزیده شد، اما دو سال بعد در سال ۱۹۹۰ بار دیگر به دانشگاه شیکاگو بازگشت زیرا نمی توانست از محیط بسیار استاندارد آن صرف نظر کند. از سال ۱۹۹۱ نیز با حمایت کانون وکلای آمریکا سرگرم مطالعه و تحقیق در زمینه تاثیر قانون بر اقتصاد شد. در سال ۲۰۰۰ میلادی بنیاد نوبل به پاس مطالعه و تحقیق شبانه روزی در زمینه اقتصاد و ارائه تئوری و شیوه هایی برای تجزیه و تحلیل نمونه های انتخابی جایزه اقتصاد این بنیاد را به دکتر هکمن اهدا کرد.

علمی پژوهه منهتن Manhattan Project بود که در جریان جنگ جهانی دوم موفق به تولید بمب هسته ای شد. فرانک اوپن هایمر فیزیکدانی تجربی بود. ولی به خاطر عضویت در حزب کمونیست در اوایل دهه ۱۹۵۰ از دانشگاه مینه سوتا برکنار شد. جیمز که طی تحصیلات دیپرستان به ریاضیات علاقه مند بود با استفاده از بورسیه تحصیلی وارد دانشگاه کلرادو شد و با مدرک کارشناسی ریاضیات از این دانشگاه فارغ التحصیل شد. به لحاظ علاقه به اقتصاد نزد چند تن از اساتید وقت به فراگیری اصول اقتصاد پرداخت. در ادامه تحصیلات دانشگاهی وارد دانشگاه پرینستون شد و جزو دانشجویان ممتاز رشته اقتصاد فارغ التحصیل شد. دانشگاه کلمبیا از او به عنوان استادیار دعوت به همکاری کرد. محیط باز و جذاب دانشگاه کلمبیا هکمن را تشویق کرد تا در کارگاه کار این دانشگاه که یاکوب مینسر Jacob Mincer ریاست آن را به عهده داشت مطالعه و تحقیقات را شروع کرد. اداره ملی تحقیقات اقتصادی آمریکا که آن زمان در نیویورک قرار داشت و تنها از دانشجویان و دانشگاهیان نخبه در مطالعات خود استفاده می کرد، هکمن را دعوت به همکاری کرد. در همین مرکز بود که هکمن با باب ویلیس آشنا شد، فردی که بر طرز فکر و نگرش جیمز تاثیرگذار بودند، فرانک اوپن هایمر برادر جیمز را برت اوپن هایمر مدیر

جیمز ج. هکمن
James J. Heckman

سال دریافت جایزه : ۲۰۰۰

سال تولد: ۱۹۴۴

تابعیت: امریکا

دانشگاه: دانشگاه شیکاگو

دریافت جایزه به پاس: توسعه

نظریه و روش تحلیل موضوعات

انتخابی

شرح حال:

جان هکمن و این مدلی هکمن زن و شوهری ساکن شیکاگو بودند که در آوریل سال ۱۹۴۴ میلادی و در حالی که تنها دختر آنها چهار سال بیشتر نداشت صاحب پسری شدند که نام او را جیمز نهادند. خانواده هکمن تا سال ۱۹۵۶ در شیکاگو بود. اما سپس به کتابخانه در جنوب آمریکا نقل مکان کردند و یک سال بعد در ۱۹۵۸ به اوکلاهما رفتند. اما دیری نپایید که اوایل دهه ۱۹۶۰ به دیپ سوٹ که اینجا Deep South مهاجرت کردند.

جیمز دوره دیپرستان را در شهر لیکوود کلرادو از توابع دنور سپری کرد. از جمله افرادی که برطرز فکر و نگرش جیمز تاثیرگذار بودند، فرانک اوپن هایمر برادر جیمز را برت اوپن هایمر مدیر

جدال بر سر خواسته ها

رابطه سیاست با اقتصاد

نویسنده: عمامتی پور

اقتصاد و سیاست از علوم اجتماعی هستند و علوم اجتماعی از علوم اخلاق سرچشمم می‌گیرند پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: معموث نشدم جز به تکریم مکارم الخلاق پس هرآنچه که در این مسیر است زیر مجموعه علم اخلاق است

که هدف اصلی آن فلاح و قرب به خدا را دنبال می‌کند دیگر در این جامعه هدف وسیله را توجیه نمی‌کند که شاهد بر این مدعای زندگی رهبران دینی آن بخصوص دوران خلافت امیرالمؤمنین است و از جهتی دیگر از نگاه دینی منابع شاید در بازه زمانی کم باشد ولی بطور کلی محدود نیست استفاده درست از منابع و در مسیر جریان خلقت موجب باز تولید و افزایش آن می‌شود وبا به مقدار محدودی از آن ماده کیفیت و کارایی بالا اعطای می‌شود که بدان برکت گویند.

از جهت دیگر مایحتاج بشر مقدار مشخص و معینی است آن چیزی که این نیازها را می‌کند حرص و طمع انسان است که اگر این پستی‌ها نباشد اینقدر بشر به سختی نمی‌افتد این مورد نیز هم در مسیر خلقت انسان در تلقی دینی نیست بطور کلی هر آن چه که در مسیر و جریان حق باشد جاودانه می‌ماند اقتصاد و سیاستی که غرب آن را دنبال می‌کند حاصلی جز به اسارت در آوردن خود نداشته و روز به روز در پلیدی‌ها فرو می‌رود.

راها کرده پس بشر باید با عقل خود به دنبال خوشبختی و سعادت خود ساخته خود برود که این نتیجه‌ای جز اصالت فرد و دنبال کردن لذات مادی ندارد در این گونه جوامع آن چیزی که بهتر می‌تواند بشر را به مقصد برساند اقتصاد است. گزاره اصلی اندیشه مدرن، هماهنگی منافع است و مصلحت جمع همان هماهنگی است و سیاست کاری جز هماهنگی نیست حال اگر سیاست را به معنی عام آن بگیریم اقتصاد یکی از علوم سیاست است که در دل آن حقوق و جامعه شناسی وجود دارد اما از منظر دین اسلام ممکن است در باب قدرت تشاءت می‌گیرد. دنیای مدرن خدا را خالق می‌داند ولی او را رب و رزاق نمی‌پنداشد از این روست که نیجه می‌گوید خدا مرده است خدا ساعت سازی است که آن را کوک کرده و

مقاله

اقتصاد نوبليست ها

آنچه باید از اقتصاد آمریکا دانست

است. براساس تقسیم‌بندی تاریخی، اقتصاد آمریکا در سده‌های هفدهم و هیجدهم با محوریت کشاورزی، در سده نوزدهم و نیستین نیمه سده بیستم با محوریت صنعت و روزافزون قیمت نفت از مهمترین نگرانی‌های اقتصادی آمریکا است. از نیمه دوم سده بیستم با محوریت صنعت و خدمات بوده است.

مهمترین بحران اقتصادی تاریخ نظام اقتصادی ایالات متحده معاصر آمریکا مربوط به دهه ۱۹۳۰ آمریکا تا حد بسیاری در رابطه با می‌شود که بافت شدید بازار بورس پیشنه تاریخی آن کشور شکل گرفته در سال ۱۹۲۹ شروع شد. رکود

اقتصاد ایالات متحده آمریکا به دلیل بالا بودن حجم صادرات، چند سال اخیر بوده است. در کنار واردات، سرمایه گذاری مستقیم آن بدھی داخلی و خارجی، افزایش خارجی، مبادلات بازارگانی، همواره به عنوان موتور محرك اقتصاد جهانی معروفی می‌شود.

ثابت بودن نرخ رشد تولید ناخالص داخلی، پایین بودن نرخ بیکاری و بالا بودن سطح تحقیقات و تداوم سرمایه گذاری داخلی و خارجی از مهمترین ویژگی‌های

تاریخچه

اقتصاد

به طوریکه در سال ۱۹۱۴ ایالات متحده آمریکا با تولید ۴۵۵ میلیون تن زغال سنگ بسیار جلوتر از انگلستان بوده و در آن سال به بزرگترین تولیدکننده نفت و مصرف کننده مس تبدیل گشت.

این روند رشد و در کنار آن نابودی اقتصاد ژاپن، آلمان، انگلستان و فرانسه در دوره جنگ جهانی دوم، آمریکا را به یکه تاز میدان صنعت جهان تبدیل کرد. صنایع آمریکا در دهه ۱۹۹۰ با کلیتون رشد بی سابقه ای نمودند. میزان تولیدات صنعتی ظرف سه ماه نخست سال ۲۰۰۰ از رشدی معادل ۲.۴ درصد نسبت به زمان مشابه سال ۱۹۹۹ برخوردار بوده است.

آمریکا با پشت سر گذاشتن دومنین انقلاب صنعتی با محوریت فن آوری اطلاعات در دهه های ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ بخش اصلی سرمایه گذاری خود را در زمینه تکنولوژی دیجیتال، الکترونیک و ارتباطاتی متمرکز کرد.

مهمنتریت تولیدات صنعتی آمریکا را فولاد، موتور وسایل نقلیه، نفت خام، و تجهیزات هوافضا و ارتباطاتی تشکیل می دهد. هم اکنون ایالات متحده آمریکا به لحاظ تولید نفت در رتبه سوم و به لحاظ تولید گاز در رتبه دوم جهان قرار دارد.

براساس آمارهای موجود در سال ۲۰۰۷ بخش صنعت با ۲۴ درصد نیروی کار، ۲۰.۶ درصد تولید

توسط وزارت خزانه داری، شورای مشاورین اقتصادی، اداره مدیریت و بودجه و وزارت بازرگانی تدوین می گردد.

در بعد داخلی، هدف سیاست های اقتصادی حکومت آمریکا، حفظ و ارتقاء نرخ رشد اقتصادی سالانه و بهبود شاخصهای مهم اقتصادی است. در بعد خارجی، الیت حکومت آمریکا، حفظ برتری اقتصادی این کشور در صحنه جهانی است.

*بخش‌های گوناگون اقتصاد آمریکا

*کشاورزی و دامپروری آمریکا یکی از پیشرفت‌ههای کشاورها از نظر تولیدات کشاورزی و دامپروری در جهان است. امروزه ۶ دهم درصد از نیروی کار آمریکا در بخش کشاورزی و دامپروری مشغول به کار می باشند و این بخش تولید کننده ۹ دهم درصد از تولید ناخالص داخلی در ایالات متحده آمریکا است.

۴۹ درصد از کل درآمد بخش کشاورزی از فروش فرآوردهای کشاورزی و ۵۱ درصد از فروش فرآورده های دامی بدست می آید. این کشور دومنین تولید کننده گندم و اولین تولیدکننده پنبه، توتوون، میوه، گوشت و پنیر در جهان است.

*صنعت

پیشرفت صنعت در آمریکا از سال های پس از جنگ داخلی با سرعتی سراسام آور آغاز شد.

روبه افزایش در این دوران منجر به ورشکستگی بسیاری از شرکت ها و کارخانه ها و به تبع آن بیکاری میلیون ها نفر در آمریکا شد. علت اصلی بوجود آمدن این بحران عدم هماهنگی میزان تولیدات آمریکا و تقاضای جهانی برای محصولات آمریکا بود.

با روی کارآمدن فرانکلین روزولت و اجرای « طرح نوین » وی که شامل اصلاح سیستم بانکی، تزریق پول به جامعه، و اصلاح سیستم کشاورزی می شد، وضعیت اقتصادی امریکا تا حدی بهبود یافت.

پس از جنگ جهانی دوم، سیاست اقتصادی همه رئیس جمهورهای آمریکا، ایجاد شغل های جدید، کاهش تورم، کاهش بدھی های دولت، افزایش صادرات، افزایش سرمایه گذاری، موازنۀ هزینه ها و درآمدها و موازنۀ مثبت در بازرگانی خارجی بوده است. این اقدامات در دوران کارتر و کلیتون با جدیت بیشتری همراه بوده است.

در ابتدای قرن ۲۱ و پس از دومنین انقلاب صنعتی با محوریت فن آوری اطلاعاتی، آمریکا از تولید بسیاری از کالاهای صرف نظر کرده و بخش بزرگی از سرمایه گذاری دولتی و خصوصی خود را متوجه عرصه های نوین اقتصادی نموده است.

نقش حکومت
سیاست اقتصادی حکومت آمریکا

آمارتیا سن
Amartya Sen

سال دریافت جایزه : ۱۹۹۸

سال تولد: ۱۹۴۳

تابعیت:

هند

دانشگاه: ترینیتی - کمبریج

دریافت جایزه به پاس: تفسیرش از
اقتصاد رفاه

تالیفات:

- آزمون دوباره نابرابری
Inequality Reexamined
- کالاهای و قابلیتها
- **Commodities and Capabilities**
- فقر و خشکسالی
Poverty and Famines
- انتخاب جمیعی و رفاه اجتماعی
Collective Choice and Social Welfare

ناخالص داخلی آمریکا را در اختیار داشته است.

*خدمات

نقش خدمات در اقتصاد آمریکا پس از جنگ جهانی دوم بطور مستمر در حال افزایش بوده است. امروزه زمینه های جدیدی چون اطلاع رسانی، داده پردازی، برنامه ریزی رایانه، گردشگری و ... به لیست خدمات این کشور اضافه شده است.

در سال ۲۰۰۷ بخش خدمات، ۷۵ درصد نیروی کار آمریکا را در اختیار داشته است. سهم خدمات در تولید ناخالص داخلی آمریکا، ۷۸.۵ درصد آن بوده است.

تجارت بین الملل

کشوری با ظرفیت های ایالات متحده آمریکا سهم بزرگی در بازار گانی بین المللی و اقتصاد سیاسی بین المللی دارد.

حجم کل مبادلات بازار گانی آمریکا با جهان در سال ۲۰۰۷ برابر ۳۰۶۰ میلیارد دلار بوده است. از این میان ۳۹ درصد سهم صادرات و ۶۱ درصد سهم واردات بوده است. ایالات متحده آمریکا به لحاظ صادرات در رتبه سوم و به لحاظ واردات در رتبه اول جهان قرار دارد.

مهمترین مشتریان صادرات ایالات متحده آمریکا را کانادا (۲۲ درصد)، مکزیک (۱۲ درصد)، چین (۱۰ درصد)، ژاپن (۶ درصد)، آلمان

(۵ درصد) و انگلستان (۵ درصد) تشکیل می دهند.

مهمترین کالاهای صادراتی آمریکا عبارتند از کالاهای سرمایه ای (ترانزیستورها، هواپیما، قسمتهای موتور و سایل نقلیه، کامپیوتر و تجهیزات ارتباطی) که ۴۹ درصد از صادرات را تشکیل می دهد و در رده های بعدی مواد و تجهیزات صنعتی بالاخص مواد شیمیایی با ۲۷ درصد و کالاهای مصرفی با حدود ۱۵ درصد قرار دارند.

واردات آمریکا نیز بیشتر از کشورهای چین (۱۹ درصد)، کانادا (۱۶ درصد)، مکزیک (۱۱ درصد)، ژاپن (۸ درصد)، آلمان (۵ درصد) صورت می پذیرد.

مهمترین کالاهای وارداتی آمریکا عبارتند از مواد و تجهیزات صنعتی با ۳۳ درصد که ۸ درصد آن مربوط به واردات روغن مازوت است. در رده های بعدی کالاهای مصرفی با ۳۲ درصد و کالاهای سرمایه ای با ۳۰ درصد قرار دارند.

اوپاره مالی و شاخصهای اقتصادی (GDP) ایالات متحده آمریکا با ۱۳۸۰۰ میلیارد دلار تولید ناخالص داخلی در سال ۲۰۰۷، ۲۵ درصد تولید ناخالص جهانی را به خود اختصاص داده بود.

رشد واقعی تولید ناخالص داخلی آمریکا در سال جاری میلادی ۸ دهم درصد و برای سال ۲۰۰۹ حدود

آینده اقتصادی آمریکا افزایش نرخ بیکاری، کاهش شدید رشد ناخالص داخلی و از طرفی افزایش بدھی‌های عمومی و خارجی در فاصله‌های ۲۰۰۶ تا

۲۰۰۸ نشان دهنده وضعیت وخیم اقتصادی این کشور می‌باشد.

براساس پیش‌بینی‌های سازمان همکاری و توسعه اقتصادی، رشد اقتصادی آمریکا در سه ماهه دوم

سال جاری به متفق ۵ دهم درصد کاهش خواهد یافت. رشد اقتصادی این کشور در سه ماهه سوم به مثبت ۷ دهم درصد افزایش خواهد یافت و درسه ماهه چهارم به مثبت ۲ دهم

درصد کاهش خواهد یافت. این گزارش همچنین می‌افزاید که رشد تولید ناخالص داخلی آمریکا در سال آینده به تدریج به توانایی‌های بالقوه خود باز خواهد گشت.

بر اساس این پیش‌بینی، سال آینده همچنان شاهد سیر صعودی نرخ بیکاری تا مرز ۶.۱ درصد در آمریکا خواهیم بود

آخر در آمریکا بوده است. اما به دلیل تداوم رکود اقتصادی در چند سال اخیر، نرخ بیکاری در ژوئن ۲۰۰۸ به ۵.۶ رسید.

*درآمد ملی (NI) در سال ۱۹۹۹ درآمد ملی آمریکا نیز از آوریل ۲۰۰۷ تا آوریل ۲۰۰۸ برابر ۹۶۸۰ میلیارد دلار بوده و درآمد ملی سرانه آمریکا رقمی در حدود ۳۲ هزار دلار بوده است.

با توجه به گزارش‌های منتشر شده ۱۲ درصد جمعیت آمریکا در سال ۲۰۰۶ زیر خط فقر قرار داشته‌اند.

*بودجه بودجه دولت فدرال آمریکا از طریق کسب مالیات تامین می‌گردد. بودجه سال ۲۰۰۷ ایالات متحده آمریکا، ۲۵۶۸ میلیارد دلار و هزینه‌های دولت ۲۷۳۱ میلیارد دلار بوده که نشان از وجود تراز بازرگانی منفی در اقتصاد این کشور دارد.

*بیکاری و تورم نرخ بیکاری در پایان ژوئن ۲۰۰۰ میلادی با ۳.۹ درصد، پایین‌ترین نرخ بیکاری در طول یکصدسال

Choobsazan Kavir

Choobsazan Kavir

چوبسازان تولید کننده انواع دربهای ساختمان و تمام P.V.C خداب
و دربهای کابینت و کمد با روکش P.V.C همراه با ابزارهای متنوع

مقاله

اقتصاد پویا

بورسی وضعیت صادرات در ایران

نویسنده ها: صادق پورهاشمی، محمد مهروند
مشاور: استاد مسلم آل بوسویم

در این مقاله ابتدا صادرات را تعریف کرده و روند صادرات و عوامل تاثیرگذار را معرفی کرده و در کام بعد صادرات ایران را مورد تجزیه و تحلیل قرار می دهیم. تاثیرات صادرات غیر نفتی بر پویایی اقتصاد ایران و اقتصاد تک محصولی، که چه تاثیراتی بر اقتصاد کشور های در حال توسعه دارد، مورد بررسی قرار گرفته است.

مقدمه: با ارائه تعریفی از صادرات شروع می کنیم و در ادامه بقیه مباحث را پی گیری می کنیم.
صادرات: صادرات در لغت به معنای انتقال کالا یا ارسال و فرستادن کالا از جایی به جایی دیگر چه در داخل کشور و یا از داخل به خارج کشور که در این مجموعه از صادرات، خروج کالا از قلمرو گمرکی کشور مورد نظر است.
عوامل موثر صادرات جنبه های

صادرات: «بیلکی» اولین کسی بود که فرایند فروش صادرات و انگیزه را به هم ارتباط داد و طی تحقیقاتی که به انجام رساند متوجه شد که اندیشه مدیران در امر صادرات، سودهای بلند مدت دارد که از طریق تنوع و رشد بلند مدت حاصل می شود. انگیزه و تمایل برای صادرات به شکل واحدی نیست و می توانند کاملاً متفاوت و برای هر شرکتی به شکل خاص باشند.
توانایی و ادراکات مدیریت:

مخالفی دارد که اکثر تحقیقات دانشگاهی روی عوامل داخلی و خارجی متمرکز شده اند.
عوامل داخلی: عوامل داخلی متغیرهایی هستند که توسط شرکت تحت کنترل می باشند. در اینجا ساختارهای نظیر تمایل شرکت به صادرات، قابلیت های مدیریتی و ادراک صحیح از صادرات، اندازه شرکت و مزیت های محصولی مورد بررسی قرار گرفته است.
تمایل و انگیزه شرکت برای

رفتارهای صادرات و تغییراتی که در آن به وجود می‌آید ناشی از ویژگی‌های مدیریت است. ویژگی‌های مهم از جمله ریسک پذیری، گرایش بین‌المللی مدیران و... می‌باشند.

طبق مقایسه‌ای بین شرکت‌هایی که صادرات دارند و شرکت‌هایی که محصولاتی را صادر نمی‌کنند دیده شده که صادرکنندگان تجربه زندگی در خارج از کشور، مسافت خارجی و یا یک زبان خارجی را داشته‌اند.

اندازه شرکت:
اندازه شرکت به معنی وسعت و اندازه فیزیکی نیست بلکه اندازه شرکت از طریق حجم فروش سالانه و تعداد کارکنان اندازه گیری می‌شود. بین اندازه شرکت و تصمیم برای صادرات رابطه مثبتی وجود دارد و هر چه تولید بیشتر باشد تمایل شرکت برای صادرات بیشتر می‌شود.

مزیت‌های محصول:
مزیت‌های محصول از طریق سرمایه‌گذاری در برتری‌های فنی اندازه گیری می‌شود که محصول یا شرکت را روانه بازار می‌کند. وقتی که یک شرکت آگاهی دارد که محصولاش نسبت به محصولات دیگر فروش بیشتری دارد با اطمینان بیشتری محصولاتش را صادر می‌کند.

عوامل خارجی:
متغیرهایی هستند که شرکت بر آن‌ها هیچ کنترلی ندارد و یا به میزان اندکی بر آن‌ها کنترل دارد. به عنوان مثال محیط بازار، نوع و میزان

مساعدات و همکاری دولت بر امر راجع به آن می‌پردازم. عوامل تعیین کننده صادرات: صادرات. الف: بر پایه عوامل تولید

رویکردی است که مزیت نسبی بنگاه‌ها بر اساس عوامل تولید اولیه تعیین می‌شود. در این حالت مزیت نسبی از طریق وجود انحصار طبیعی بر پایه فراوانی عوامل اولیه تولید و ثبات فناوری بنا شده است.

ب: بر پایه فناوری رویکردی است که مزیت نسبی بر پایه کیفیت محصولات بنگاه‌ها و خدمات اولیه قرار می‌گیرد. در این رویکرد صادرات روی سرمایه گزاری بنگاه‌ها در بکارگیری فناوری جدید موجب توسعه محصولات جدید خواهد شد. در ادامه بحث به بررسی روند بی ثباتی صادرات می‌پردازم و علل آن را تحلیل می‌کنیم. {۲}

پیامدهای بی ثباتی صادرات:

بی ثباتی در قیمت به بی ثباتی درآمد تولیدکنندگان منجر می‌گردد. در کشورهای گیرنده قیمت در هر حالی که باشد چه صادرکننده، صادر کننده کالای تجاری باشد و چه صادرکننده کالای غیر تجاری باشد

بی ثباتی قیمت دو حالت به خود می‌گیرد. یکی بی ثباتی تقاضا و مورد بعد بی ثباتی عرضه است. در شرایط بی ثباتی تقاضا قیمت صادرکنندگان شود و با اتخاذ سیاست‌های نرخ ارز خارجی و مقدار رابطه مستقیم داشته که در این حالت بی ثباتی در قیمت در این حالت بی ثباتی درآمدی است یا شود. {۱}

به نفع بی ثباتی درآمدی است یا

تصمیم یک شرکت برای صادرات، به محیط بازار داخلی و خارجی بستگی دارد. مطالعات نشان می‌دهد که اندازه بازار داخلی و خارجی بر تصمیم صادرات تاثیر می‌گذارد. بازار داخلی بزرگ‌مانع صادرات است چونکه تقاضا در آن کافی است و شرکت‌ها کمتر به دنبال بازارهای جدید هستند. همچنین اگر بازارهای خارجی بزرگ‌تر از بازارهای داخلی باشند احتمالاً شرکت در سطح وسیع تری به صادر مبادرت خواهد نمود.

علاوه بر اندازه بازار شرایط رقابتی در بازار خارجی نیز نقش مهمی در تعیین صادرات دارد که دیگر به آن نمی‌پردازم.

مساعدات دولت:

مساعدات دولت شامل سیاست‌های دولت برای کمک به صادرکنندگان است. طبق مطالعات انجام شده دولت می‌تواند با سیاست‌های خود هم به صادرکنندگان کمک کند و هم مانع آنها شود.

دولت‌ها می‌توانند از طریق ارائه اطلاعات بازاریابی و سیاست‌ها و حمایت‌های مختلف مشوق صادرکنندگان شود و با اتخاذ سیاست‌های نرخ ارز خارجی در فضای اقتصادی ایران می‌توانند فعالیت‌های صادراتی می‌توانند مانع در قیمت به بی ثباتی درآمدی است یا

یه عبارتی دیگر منجر به بی ثباتی درآمد می‌شود. حالت بی ثباتی

خرید الاغ در تکزاس

جک یک الاغ را خرید به قیمت ۱۰۰ دلار فوار شد که مزرعه‌دار الاغ را روز بعد تحویل بدهد. اما روز بعد مزرعه‌دار سراغ جک آمد و گفت: «متأسفم جک، خبر بدی برات دارم. الاغه مرد». جک جواب داد: «ایرادی نداره. همون پولم رو پس بد». مزرعه‌دار گفت: «نمی‌شه، آخه همه پول رو خرج کردم...». جک گفت: «باشه، پس همون الاغ مرده رو بهم بده.» مزرعه‌دار گفت: «نمی‌شه که یه الاغ مرده رو به قرعه‌کشی گذاشت!» جک گفت: «معلومه که می‌تونم. حالا بین. فقط به کسی نمی‌گم که الاغ مرده است.» یک ماه بعد مزرعه‌دار جک رو دید و پرسید: «از اون الاغ مرده چه خبر؟» جک گفت: «به قرعه‌کشی گذاشتمش. ۵۰۰ تا بليت ۲ دلاري فروختم. ۹۹۸ دلار سود کردم.» مزرعه‌دار پرسید: «هیچ کس هم شکایتی نکرد؟» جک گفت: «فقط همومنی که الاغ رو بده بود. من هم ۲ دلارش رو پس دادم.»

صادرات نفتی در ایران می‌پردازیم و بعد از آن روند صادرات غیر نفتی را بررسی می‌کنیم که در کشورمان بخش عده آن را کشاورزی در بر می‌گیرد.

صادرات نفتی در ایران: بخش مهمی از صادرات ایران وابسته به نفت می‌باشد و ارزش زیادی در اقتصاد کشورمان داشته است. صادرات نفت خود تامین کننده ارز مورد نیاز برای واردات است و علاوه بر این بخش عده مخارج دولت از طریق صادرات نفتی تامین می‌شود و هم چنین واردات کالاهای سرمایه‌ای برای سرمایه‌گذاری به صادرات نفت وابسته است در سال‌های اخیر صادرات نفت از کل صادرات کشور ۶۵ تا ۷۵ درصد و سهم آن در تولید ناخالص داخلی بین ۱۲ تا ۱۵ درصد بوده است واین مهم را باید قبول کرد که بخش زیادی از اقتصاد ایران وابسته به نفت است. و این خود کشور را تقریباً به صورت یک اقتصاد تک محصولی درآورده است. {۳}

روند صادرات در ایران: در عصر حاضر بسیاری از کشورهای در حال توسعه روند صادراتشان یک صادرات متکی بر نفت است ایران هم جزو یکی از این کشورها است اما نمی‌توانیم فقط بر صادرات نفتی که داریم تکیه داشته باشیم و باید بر صادرات غیر نفتی نیز توجه کنیم برای برونو رفتن از اقتصاد تک محصولی که یکی از دلایل به وجود آمدنیش صادرات نفتی است باید به تولیداتمان در بخش کشاورزی نیز توجه کنیم چنان که در برنامه‌های پنج ساله توسعه می‌بینیم که توجه به صادرات غیر نفتی با در نظر گرفتن مزیت نسبی بیشتر شده است و در اینجا ابتدا به بررسی

در هر اقتصادی اگر صادرات یک کشور وابسته به یک محصول باشد باعث می‌شود که سرمایه و درآمدها در دست عده‌ای خاص انباسته شود. یک اقتصاد با این ویژگی‌ها، یک اقتصاد آسیب پذیر است و اگر از طرف کشورهای دیگر محصولش تحریم شود از آن پس درآمد صادراتی آن چنانی تغواهد داشت و این خود یک

کمبودهای آن است. در کشور ما با در نظر گرفتن مزیت نسبی تولیدات کالاها اقتصاد کشورمان در زمینه اقتصاد کشاورزی می‌تواند موفقیت شایانی را کسب کند. پسته به عنوان یک تولید کشاورزی و غیرنفتی رتبه اولیه صادرات و سودآوری کسب کرده است و این موفقیت در حالی است که صادرات پسته ایران با کاهش هزینه‌های دولت و افزایش بهره‌وری دولت مطرح است موضوع کوچکسازی دولت است به هر اندازه دخالت دولت در اقتصاد کمتر شود هزینه‌های دولت در اقتصاد کاهش پیدا می‌کند.

۲. کوچک شدن دولت

یکی از بحث‌هایی که در زمینه آمریکا در حال رقابت قابل توجهی است. اهمیت دادن به سری از امور و توجه کردن به آن می‌تواند پایداری را در کشورمان منجر شود و در همین راستا ما باید علاوه بر اینکه از صادرات نفتیمان به طور صحیحی بهره ببریم و به صادرات غیرنفتی خود توجه داشته باشیم تا بتوانیم به اقتصادی توسعه یافته و پویا دست یابیم.^{۵}

منابع:

- ۱- وظیفه دولت، حبیب، ریون تکار، نده، بررسی عملکرد سیاست‌های دولت بر روی صادرات شرکت‌های، ۱۳۸۸.
- ۲- مبارک، اصغر، اثر سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه بر صادرات در ایران، دانشکده علامه طباطبائی، ۱۳۸۹.
- ۳- محسنی، رضا، آثار بی ثباتی صادرات بر رشد صنعتی، مجله دانش و توسعه، ۱۳۸۴.
- ۴- حقیقت، جعفر، حسین‌پور، رسول، اثر انتقالی نرخ ارز بر قیمت صادراتی کشمش در ایران، پژوهشنامه علوم اقتصادی، ۱۳۸۷.
- ۵- تقی، مهدی، نعمتی‌زاده، سینا، متغیرهای کلان اقتصادی بر صادرات غیر نفتی در اقتصاد ایران
- ۶- نظری، نصرالله، راهکارهای برونو رفتن از اقتصاد تک محصولی

این امر صورت می‌گیرد یا این که واردات افزایش می‌یابد اما ایران یک کشور صنعتی نیست و باید تقاضای خود را از طریق افزایش واردات رفع کند که این خود باعث می‌شود درآمد حاصل از نفت را صرف واردات کنیم.

۳. افزایش بهره‌وری در دولت:

امروزه ماهیت بهره‌وری و نحوه بهبود آن یک مسئله مهم است که توجه اقتصاددانان را به خود جلب کرده است.

با توجه به موارد بالا می‌توان اقتصاد کشور را به مسیر خود هدایت کرده و آن را از یک اقتصاد تک محصولی به سمت یک اقتصاد پویا هدایت کنیم و با در نظر گرفتن مزیت نسبی تولید به کالاهایی غیر نفتی پردازیم.^{۶}

۴. صادرات غیر نفتی ایران

به این نکته اشاره کردیم که یکی از مهمترین مشکلات کشورهای در حال توسعه تک محصولی بودن و وابستگی اقتصاد آن‌ها به صدور مواد خام و پیامدهای ناگوار اقتصادی، اجتماعی و سیاسی است. یکی از مباحثی که محققان مورد بحث و جدل قرار داده اند موضوع صادرات غیرنفتی و برطرف کردن نقص‌ها و

مشکل است. برای رفع این مشکل و کنار گذاشتن اقتصاد تک محصولی سه راهکار ارائه می‌شود که به شرح زیر است.

۱. بالا بردن درآمدهای مالیاتی اقتصاد تک محصولی خود یک حکومت رانی درست می‌کند و در آن حداقل درآمد در دست افرادی قرار می‌گیرد که درآمدشان وابسته به آن محصول است. اگر دولت بتواند که بودجه خود را از طریق مالیات تامین کند یا به عبارتی دیگر وابستگی دولت به مالیات بیشتر شود از حکومت رانی فاصله می‌گیریم و در پی آن بودجه کشور به مالیات، مالیات بر درآمد وابسته می‌شود. در ایران ما شاهد این موضوع بوده‌ایم که به موجب افزایش قیمت نفت درآمد ملی بالا رفته و باعث افزایش تقاضا در بازار شده. این تقاضا اگر تقاضای مازاد بر تولید باشد موجب تورم در جامعه می‌گردد. برای رفع تقاضا باید عرضه

کنار نگذاشت. او و همسرش که فارغ التحصیل اقتصاد بود در سال ۱۹۸۲-۸۳ به برکلی بازگشتند. دکتر آکرلف به همراه همسرش به مدت ۱۰ سال در زمینه تئوری اقتصاد کلان و موضوعات دیگر مطالعه و تحقیق کردند ولی در سال ۱۹۹۴ با دعوت همسرش به پدر و مادر توافق کردند خانواده در واشنگتن بماند و پدر آخر هفته برای دیدار با خانواده در کنار آنها باشد. در سال ۱۹۵۰ میلادی پدرش موفق شد با بهره گیری از شیوه ای ابداعی حلقه هایی تیتابیومی بسازد. دانشگاه پرینستون از او دعوت کرد با آزمایشگاه های تحقیقاتی فارستال که در شرف تأسیس بود همکاری کند. خانواده آکرلف به پرینستون رفت. دانشگاه خانه ای بزرگ در اختیار آنها قرار داد و جورج و برادرش به مدرسه ای خصوصی رفتند. پس از پایان تحصیلات دوره متوسطه وارد دانشگاه بیل شد. به دعوت دانشگاه اقتصاد لندن بدانجا رفت. اما رفتن او از برکلی تا لندن با یک سال تاخیر همراه بود زیر بانک مرکزی آمریکا از او رسما درخواست کرد. یک سال در خدمت آن باشد. طی این مدت با جانت یلن آشنا شد که در نهایت در سال ۱۹۶۸ با او ازدواج کرد. دانشگاه برکلی درخواست استعفای او را نپذیرفت هر چند که او به انگلیس رفته بود. طی سه سال اقامت در لندن علاوه بر تدریس مطالعات خود را نائل شد.

جرج آکرلوف
George A. Akerlof

سال دریافت جایزه: ۲۰۰۱

سال تولد: ۱۹۴۰

تابعیت: آمریکا

دانشگاه: کالیفرنیا

دریافت جایزه به پاس: تلاش و تحقیق در خصوص تجزیه و تحلیل بازار با بهره گیری از اطلاعات نامتقارن

شرح حال:

هدفهم ژوئن سال ۱۹۴۰ میلادی بود که جورج در نیوهون کانتیکات چشم به جهان گشود. پدرش از شمیدان های دانشگاه بیل و مادرش خانه دار بود. پدرش سوئنی تبار بود و برای تحصیل در مقطع دکترا با استفاده از بورسیه تحصیلی به دانشگاه پنسیلوانیا آمد. بود. جورج تحصیلات ابتدایی را از دبستانی خصوصی در پیتبرگ پنسیلوانیا آغاز کرد. از همان ابتدا اطرافیان به هوش سرشار او پی برده بودند. او همیشه بهتر از برادر بزرگترش بود. جورج به همراه خانواده و برای فرار از گرمای شدید تابستان های پیتبرگ به

سپر بلا

اقتصاد مقاومتی

نویسنده‌ها: فاطمه دستیار، محمد مهروند
مشاور: استاد مسلم آل بوسویل

یعنی وضع اقتصادی کشور و نظام اقتصادی جوری باشد که در مقابل ترفندهای دشمنان که همیشگی و به شکل‌های مختلف خواهد بود، کمتر آسیب بیند و اختلال پیدا کند. یکی از شرایطش، استفاده از همه‌ی ظرفیهای دولتی و مردمی است؛ هم از فکرها و اندیشه‌ها و راهکارهایی که صاحب‌نظران میدهند، استفاده کنید، هم از سرمایه‌ها استفاده شود. به مردم هم باید واقعاً میدان داده شود. البته در بیانات دوستان به آسیب‌پذیری اش کاهش پیدا کند.

بیانات در دیدار رئیس جمهوری و اعضای هیئت دولت ۱۳۹۱/۰۶/۰۲ به خش خصوصی برای اینکه بخش خصوصی را باید کمک کرد. اینکه ما «اقتصاد مقاومتی» را مطرح کردیم، خوب، خود اقتصاد مقاومتی شرایطی دارد، ارکانی دارد؛ یکی از بخشهاش همین تکیه به مردم است؛ همین سیاستهای اصل ۴۴ با تأکید و اهتمام و دقت و وسوسات هرچه بیشتر باید دنبال شود؛ این جزو کارهای اساسی شمام است. در بعضی از موارد، من از خود مسئولین کشور میشنوم که بخش خصوصی

اقتصاد مقاومتی

مهمی است؛ که خب، حالا آقایان توجه دارید. روی این مسئله دقت کنید، خیلی باید کار کنید. واقعاً باید منابع ارزی را درست مدیریت کرد. حالا اشاره شد به ارز پایه؛ در این زمینه هم حرفاها گوناگونی از دولت صادر شد. یعنی در روزنامه‌ها از قول یک مسئول، یک جور گفته شد؛ فردا یا دو روز بعد، یک جور دیگر گفته شد. نگذارید این اتفاق بیفتد. واقعاً یک تصمیم قاطع گرفته شود، روی آن تصمیم پاسخاری شود و مسئله را دنبال کنید. به هر حال منابع ارزی باید مدیریت دقیق بشود.

یک مسئله هم در اقتصاد مقاومتی، مدیریت مصرف است. مصرف هم باید مدیریت شود. این قضیه اسراف و زیاده‌روی، قضیه‌ای مهمی در کشور است. خب، حالا چگونه باید جلوی اسراف را گرفت؟ فرهنگ‌سازی هم لازم است، اقدام عملی هم لازم است. فرهنگ‌سازی اش بیشتر به عهده‌ی رسانه‌هاست. واقعاً در این زمینه، هم صدا و سیما در درجه‌ی اول و بیش از همه مسئولیت دارد، هم دستگاه‌های دیگر مسئولیت دارند. باید فرهنگ‌سازی کنید. ما یک ملت مسلمان، علاقه‌مند به مفاهیم اسلامی هستیم، اینقدر در اسلام اسراف منع شده، و ما متأسفانه در زندگی‌مان اهل اسرافیم! بخش عملیاتی اش هم به نظر من از خود دولت باید آغاز شود. در گزارش‌های شماها من خواندم، حالا هم بعضی از دوستان

داخل دولت، خود مسئولین به ما می‌گویند که بعضی کارخانه‌ها دچار مشکلنده، اختلال دارند، در بعضی جاها تعطیلی صنایع وجود دارد - گزارش‌های گوناگونی به ما میرسد، خود شما هم گزارش میدهید؛ یعنی من گزارش‌های دیگر هم دارم، اما اتکاء من به گزارش‌های دیگران نیست؛ گزارش‌های خود شما هم هست که به دست ما میرسد - خب، باید این را علاج کرد. اینها طبعاً ایجاد اشکال می‌کنند. اگر چنانچه همین بخش دوم قضیه - یعنی آن نیمه خالی لیوان - نمی‌بود، شما امروز از لحاظ رونق اقتصادی، وضع بهتری را در کشور ارائه می‌کردید و کمکهای بیشتری به مردم می‌شید. بالاخره حمایت از تولید ملی، آن بخش درونزای اقتصاد ماست و به این بایستی تکیه کرد.

واحدهای کوچک و متوسط را فعال کنید. البته خوشبختانه واحدهای بزرگ ما فعالند، خوبند و سودده‌ی شان هم خوب است، کارشان هم خوب است، اشتغالشان هم خوب است؛ عمدۀ واحدهای بزرگ ما وضعشان اینجور است - لذا همان طور که گفتید، محصول سیمانمان، محصول فولادمان، محصولات عمدۀ اینجوری‌مان خوب است - لیکن باید به فکر واحدهای متوسط و کوچک باشید؛ اینها خیلی مهم است، اینها در زندگی مردم تأثیرات مستقیم دارد.

مسئله‌ی منابع ارزی هم مسئله‌ی پیگیری مفسدین اقتصادی و مفاسد اقتصادی است، اشاره شد. واقعاً نمی‌شود ما کار اقتصادی درست و قوی بکنیم، اما با مفاسد اقتصادی مبارزه نکنیم؛ این واقعاً نشدنی است. همان چند سال پیش هم که من راجع به این قضیه بحث کردم و مطالبی را به مسئولین کشور گفتم، به همین نکته توجه داشتم، که تصور نشود ما میتوانیم سرمایه‌گذاری مردمی و کار سالم مردمی داشته باشیم، بدون مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی؛ و تصور نشود که مبارزه‌ی با مفاسد اقتصادی موجب می‌شود که ما مشارکت مردم و سرمایه‌گذاری مردم را کم داشته باشیم؛ نه، چون اکثر کسانی که می‌جوهند وارد میدان اقتصادی بشوند، اهل کار سالم‌ند، مردمان سالمی هستند؛ حالا یکی دو نفر هم آدمهای ناسالم پیدا می‌شوند. باید با چشمها تیزبین، ریزبین و دوربین مراقبت کنید که کسانی نیایند به عنوان ایجاد اشتغال و ایجاد کار و کارآفرینی تسهیلات بانکی بگیرند، اما کارآفرینی واقعی انجام نگیرد. این را باید مراقبت کنید؛ هم شما مراقبت کنید، هم قوه‌ی قضائیه مراقبت کنند. به نظر من همکاری قوه‌ی مجریه و قوه‌ی قضائیه در اینجا یک کار بسیار لازمی است.

یک رکن دیگر اقتصاد مقاومتی، حمایت از تولید ملی است؛ صنعت و کشاورزی. خب، آمارهای که آقایان میدهند، آمارهای خوبی است؛ لیکن از آن طرف هم از

آمادگی و آینده‌نگری لازم نیز اتخاذ شده باشد.

الای تفکر اقتصاد مقاومتی میکند - چه وزارت صنعت و معدن و تجارت، چه وزارت علوم - یک تدبیر هوشمندانه است تا مدیران ارشد اقتصادی را از غفلت ایجادشده در بخش اقتصاد برهاند. اقتصاد مقاومتی مکمل جهاد اقتصادی است.

اقتصاد مقاومتی راه حل تحریم اقتصادی

اقتصاد مقاومتی را نمی‌توان صرفاً مقاومت اقتصادی دانست، بلکه ایجاد امنیت و ثبات در اقتصاد و عدم تزلزل در برابر شوک‌های خارجی اقتصادی یا همان استقلال اقتصادی از شاخصه‌های بارز اقتصاد مقاومتی است. دشمن در طول چند دهه‌ی اخیر، تمام ابزارهای مبارزه با تفکر جمهوری اسلامی را امتحان کرده است، اما ابزاری که همیشه در کنار ابزارهای دیگر بوده مبارزه‌ی اقتصادی است که امروز تبدیل به آخرين و مؤثرترین ابزار دشمن شده است.

ضعف اقتصاد ایران در واپسگی به اقتصاد تک محصولی نفت راه حل تحریم نفتی را پیش پای غرب قرار می‌دهد. نفت که می‌توانست ابزار فشار ما بر غرب باشد امروز ابزار فشار غرب بر اقتصاد ایران شده است و اینجاست که جای خالی اقتصاد مقاومتی احساس می‌شود. اقتصاد مقاومتی به دنبال پیش‌بینی مشکلات این‌چنینی و ارائه‌ی راه حل لازم می‌باشد.

اقتصاد مقاومتی مختص زمان

من دولت مسئول در دولت که کارشان به این بخش ارتباط پیدا می‌کند - چه وزارت صنعت و معدن و تجارت، چه وزارت علوم - لازم است؛ این را جدی بگیرید. دولت خودش یک مصرف‌کننده‌ی بسیار بزرگی است. شما از بنzin بگیرید تا وسایل گوناگون، یک بسیار خوبی است. ما استعدادهای بسیار خوبی داریم که میتوانند در این مورد کمک کنند.

اقتصاد سیاسی مقاومتی

اقتصاد مقاومتی یک بحث تئوریک محض مختص دانشگاه و حوزه نیست، بلکه بیشتر اقتصاد کاربردی (Applied Economy) است. اقتصاد مقاومتی یک شعار نیست، یک واقعیت اقتصادی است که شاخصه‌های آن ریشه در عمل دارد، نه حرف.

این دیدگاه جدید به اقتصاد را می‌توان با واژه‌ی Resistive economy به مجتمع علمی معرفی کرد و حتی در مفهوم دقیق‌تر، می‌توان از واژه‌ی اقتصاد سیاسی مقاومتی (Political Resistive)

اظهار کردند که دولت در صدد صرفه‌جویی است و می‌خواهد صرفه‌جویی کند؛ بسیار خوب، این لازم است؛ این را جدی بگیرید. دولت خودش یک مصرف‌کننده‌ی بسیار بزرگی است. شما از بنzin بگیرید تا وسایل گوناگون، یک بسیار بزرگی است. حقیقتاً در کار مصرف، صرفه‌جویی کنید. صرفه‌جویی، چیز بسیار لازم و مهمی است.

به مصرف تولیدات داخلی هم اهمیت بدھید. در دستگاه شما، در وزارت‌تخانه‌ی شما، اگر کار جدیدی انجام می‌گیرد، اگر چیز جدیدی خریده می‌شود، اگر همین اقلام روزمره‌ای که مورد نیاز وزارت‌تخانه است، تهیه می‌شود، سعی کنید همه‌اش از داخل باشد؛ اصرار بر این داشته باشید؛ خود این، یک قلم خیلی بزرگی می‌شود. اصلاً منع کنید و بگوئید هیچ کس حق ندارد در این وزارت‌تخانه جنس خارجی مصرف کند. به نظر من اینها میتوانند کمک کنند.

یک مسئله‌ی دیگر در سرفصل اقتصاد مقاومتی، اقتصاد دانش‌بیان است. بعضی از کسانی که در باب شرکت‌های دانش‌بیان فعال بودند، ماه رمضان اینجا آمدند و صحبت‌هایی کردند. خب، خوشبختانه انسان می‌بیند کارهای خوبی انجام داده‌اند. این بخش شرکت‌های دانش‌بیان و فعالیتهای اقتصادی دانش‌بیان خیلی جاده‌ی باز و امیدبخشی است. البته آنها گلایه‌هایی هم داشتند. به نظر

اصلاح امور اقتصادی-سیاسی بهره‌ی کافی برد و تحت تأثیر تغییرات فرهنگی-اجتماعی ناشی از اقتصاد سرمایه‌داری قرار نگرفت.

همچنان که مقام معظم رهبری مطمئناً اقتصاد مقاومتی در مقابل اقتصاد سرمایه‌داری و مبتنی بر اقتصاد اسلامی است. خاستگاه نیز تأکید نمودند، مبارزه با اقتصاد سرمایه‌داری به معنای حرکت به سمت سوسیالیسم نیست. علاوه بر شناخت و رفع نقاط ضعف و بهبود نقاط قوت اقتصاد ملی، یک جنبه‌ی اقتصاد مقاومتی می‌تواند جلوگیری اقتصاد اسلامی را پذیرنده و این تفکر را در عمل به بخش‌های مختلف جامعه‌ی اقتصاد جمهوری اسلامی به تفکرات سرمایه‌داری و سوسیالیستی است.

دیگاه اسلام نسبت به اقتصاد اسلامی:

بر اساس نظر شهید محمدباقر صدر، اسلام دارای مکتب اقتصادی است و نیازی به تقلید از تفکرات انحرافی نیست. بر این اساس، مبنای اقتصاد مقاومتی باید مبتنی بر اقتصاد اسلامی باشد تا بتوان علاوه بر در امان ماندن از بحران‌های اقتصاد سرمایه‌داری، مانند بحران نظام بانکداری و نرخ بهره، بحران بدھی و اعتبار و بحران‌های جمعیتی، از کشوریک سیاست بلندمدت در روابط اقتصادی خارجی اسلام

تحريم و جنگ نیست، بلکه یک چشم‌انداز بلندمدت پیش روی اقتصاد ایران است، زیرا اقتصاد ایران در سایه‌ی تفکر جمهوری اسلامی همیشه آماج حملات دشمنان خواهد بود. اقتصاد مقاومتی به معنای ریاضت اقتصادی نیست، بلکه مفهوم شکوفایی اقتصاد و رفع مشکلات موجود در زیربخش‌های اقتصادی برای جلوگیری از امیازدهی به دشمنان و بهبود سطح رفاه عموم مردم است.

اقتصاد مقاومتی لازم است در زیربخش‌های اقتصادی وارد شود، به خصوص در بخش کالاهای استراتژیک وارداتی و صادراتی. حوزه‌ی فعالیت اقتصاد مقاومتی را می‌توان به ۲ بخش داخلی و خارجی تقسیم‌بندی نمود، زیرا هر قدر که اقتصاد ایران در خارج نیاز به اقتصاد مقاومتی دارد، در داخل نیز در مقابل مفسدان اقتصادی و سیاسی و رانت‌خوارن نیاز به

محسوب میشود.

اصل برخورد محتاطانه با غیر

مسلمان: براساس آموزه های اسلامی

مسلمانان در مواجهه با غیر مسلمان،

همواره باید بدانند که با اعضای

یک پیکره بیگانه مواجهه اند و معنایی

اینکه نباید ولاغير مسلمان را داشته

باشد این است که مسلمانان نباید

عملاء عضو پیکر جامعه غیر مسلمان

قرار گیرد. همه اینها ایجاب می کند

که روابط مسلمان با غیر مسلمان

محتاطانه باشد.

اصل عزتمداری و نقی سبیل: یکی از

مهتمرین اصول اقتصاد مقاومتی اصل

نقی سبیل و عزتمداری است. براساس

این اصل و قاعده، راه هرگونه نفوذ

و سلطه کفار بر جوامع اسلامی در

حوزه های مختلف سیاسی، نظامی،

اقتصادی و فرهنگی باید مسدود

گردد. عدم وابستگی اقتصادی و

جلوگیری از نفوذ فرهنگی و منع

استنشاره و مشورت در حوزه های

فرهنگی و نظامی در روابط خارجی

مورد توجه است. در قانون اساسی

جمهوری اسلامی ایران تأکید شده

است، هرگونه قراردادی را که

موجب سلطه بیگانه گان بر منابع

طبیعی و اقتصادی، فرهنگ ارتش و

دیگر شئون کشور شود منع اعلام

می کند. یکی از ضوابط جمهوری

اسلامی ایران، جلوگیری از سلطه

بیگانگان بر اقتصاد کشور است.

اصل حمایت از مظلومین: از

جمله اصول اساسی اقتصاد مقاومتی

در آموزه اسلامی است. جمهوری

اسلامی ایران که نمونه ای از دولت

سناریوی اول پیگیری برنامه های مرسوم توسعه و پیاده سازی الگوهای متعارف است. آزاد سازی حوزه اقتصادی، تکیه بر مزیت های طبیعی و صرف نظر نمودن از مزیت های رقبایی، پذیرش تقسیم کار جهانی و ورود در زنجیره ارزش عناوین تجاری بین المللی و جهانی، استقبال از سرمایه گذاری خارجی هم در بخش واقعی و هم در بخش های مالی اقتصاد... و همه مواردی هستند که در این میان باشی مدنظر قرار گیرند.

سناریوی دوم که در برابر کشور قرارداد اجرای ناقص برنامه های مرسوم توسعه در کنار پیگیری اهداف و آرمان های انقلابی است توجه به این نکته حائز اهمیت است که چالش نظری جدی در تقابل با نظام سلطه، تعابات بسیاری در حوزه سیاست گذاری عملی و نوع ارتباط با غرب دارد که از جمله آن تشدید تحریم ها بر ضد کشور است.

سناریوی سوم: نظام اسلامی به لحاظ راهبردی ناگزیر است برای مسائل و نیازمندی های خاص خود دست به طراحی و مدل سازی الگوهای نهادی جدید بزند.

سناریوی سوم دارای سه شاخص می باشد:

۱. شاخص اول اینکه باشی مدنظر در مقطع کوتی، تأمل در شرایط حال حاضر کشور، خصوصاً در بعد اقتصادی آشکار می سازد که دو سنتی خود را پیگیری نماید.

۲ شاخص دوم به نظامات اجتماعی و فرهنگی مربوط می شود

اسلامی بشمار می رود. براساس

احترام متقابل با تمام کشور های

مسلمان در مواجهه با غیر مسلمان، به دنبال سلطه یافتن بر سایر دولت ها

نیست و سلطه گری وزور گویی

را از هیچ قدرتی نمی پذیرد. در

فصل سیاست خارجی قانون

اساسی جمهوری اسلامی ایران نیز،

نقی هرگونه سلطه جویی و سلطه

پذیری و حفظ استقلال که پیامد

نقی سلطه پذیری است از اصول

سیاست خارجی شمرده شده است.

اصل استقامت در راه آرمان های

الهی: یکی دیگر از اصول اقتصاد

مقاومتی اصل استقامت و تحمل

سختی اقتصادی در راه آرمان های

الهی است. خداند متعال در قرآن

کریم بارها و بارها مونمنی را به

استقامت در مقابل کافران و دشمنان

اسلام فراخوانده و پشتیبانی و

برکت خود را متوقف بر این

استقامت دانسته است.

اصل مقابله به مثل برای استیفاء

حقوق: یکی دیگر از اصول اقتصاد

مقاومتی اصل مقابله به مثل برای

استیفاء حقوق است در سیره

پیامبر اکرم(ص) مشاهده می شود

برای استیفاء حقوق مسلمانان، از

ابزار مقابله به مثل در برابر مشرکین

استفاده می کردند.

بررسی وضعیت اقتصادی ایران:

در مقطع کوتی، تأمل در شرایط

حال حاضر کشور، خصوصاً در بعد

اقتصادی آشکار می سازد که دو

سناریو پیش روی کشور قرار گرفته

است.

اول انتخاب شرکای تجاری هستند و دسته دوم زمینه‌های فعالیت اولویت دار در کشور هستند که قرار است مورد حمایت ویژه قرار گرفته و تا آخرين مرزهای موجود در آن زمینه‌ها کشور پیشرفت نماید فرهنگ مقاومت: در کنار نظام اقتصادی و طراحی آنها مبتنی بر شرایط جهاد و مبارزه، نظامات اجتماعی و فرهنگی نیز بایستی کار ویژه‌ای مخصوص آن را به انجام برساند علاوه بر ترویج و تبلیغ مقاومتی: ساز و کارهای حوزه فرهنگ مقاومت همچون جهاد و مبارزه، در حوزه اقتصادی نیز بایستی مقاهم فرهنگی مناسب بسط و توسعه یابد. ترجیح تولید بر واردات و خرید کالای

داخلی مسئله مهمی است که در بسیاری از موارد با موانع فرهنگی روپرورست. نفی تکاثر در عین تبلیغ کار و تولید ثروت، نفی اسراف در عین ترویج مصرف میانه ... نیز بایستی تولید و مصرف محور توجه قرار گیرند.

افراد می‌گرداند عاملیت توده‌های مردم: اقتصاد زمانی واجد توان پایداری و مقاومت فوق العاده می‌گردد که محوریت آن توده‌های مردمی باشند. خوداتکایی: ساز و کارهای حوزه اقتصادی بایستی به گونه‌ای مورد بازبینی قرار گیرند که تمامی مواردی که واپسینی کشور را به دنبال دارد شناسایی نموده و در خصوص آن

فضای فرهنگی حاکم در کشور بایستی مشوق روحیه جهاد و شهادت، مبارزه و از جان گذشتگی باشد.

۳ شانحص سوم مربوط به نظامات اقتصادی است. سازماندهی سازو کارها و تدبیر امور در حوزه فعالین اقتصادی بایستی به گونه‌ای صورت گیرد که پیگیری مبارزه با نظام سلطه از حوزه اقتصاد مصون باشد.

تحریم‌ها و فشارهای بین المللی اگرچه در سناریو های اول و دوم به عنوان چالش‌های مهم مطرح بود و همواره به آسیب بیشتر به نظام اسلامی منجر می‌شوند

راهکارهای اجرایی کردن اقتصاد مقاومتی تعاملی با خارج از کشور، منابع درآمدی کشور، شرکای تجاری و... مسیر تحقق اقتصاد پایدار که توان مشمول این قاعده هستند. مقابله با تهدیدهای مختلف را دارا باشد ریا، مهار سوداگری و فساد: گام اول در اولویت گذاری: در طراحی اولویت‌ها در حوزه‌ی اقتصادی بایستی تقویت ترجیحات و اولویت های غیر مولدیست که از تلاطمات و نوسانات بازار شود. استفاده نموده های اقتصادی مدنظر است. دسته

تولید ملی حمایت از کار و سرمایه ایرانی

نویسنده: بهاره پور محمودیان
مشاور: استاد مجتبی کاظمی

سال گذشته یعنی سال ۹۰ به عنوان آغازگر دهه ۱۳۹۰ با نام گذاری سال جهاد اقتصادی همراه شد و اگر چه در این سال اقداماتی از سوی دولت و بخش خصوصی در راستای بهبود شاخص‌های اقتصادی صورت گرفت اما این سیاست‌ها کافی نبوده و با یک سال نیز نمی‌توان انتظار بهبود زیاد را داشت، لذا باید استراتژی حمایت از تولید ملی و جهاد اقتصادی را از خود دولت شروع کنیم و دولت تاحد ممکن راه را برای تولید داخلی و کاهش واردات کالا باز کند. زیرا اگر تولید کننده احساس کند که دولت همچنان تمایل به

نرخ ارز در معرض تهدید واردات بوده است و در شرایطی که تولید ایرانی در اثر تورم، با رشد هزینه مواجه بوده، کالای خارجی به طور مستمر به خاطر نرخ دلار ثابت، تشویق شده است. اما حالا فرستی فراهم شده که تولید داخلی بتواند خود را در برابر کالای خارجی نشان دهد و در شرایط تحریم بانکی و نفتی و رشد نرخ ارز، این تولید داخلی است که اقتصاد کشور را در شرایط تحریم به پیش خواهد برد. نکته اساسی دیگر این است که اقتصاد ایران تحت تاثیر تحریم های بانکی و نفتی و ... توسط کشورهای غربی، برای عبور از این محدودیت ها، باید به توان خود تکیه داشته باشد و با استفاده از مزیت های طبیعی و جغرافیایی، از این مرحله عبور کند. لذا شعار خودکفایی، مصرف کالای تولید ملی، حمایت از تولید و اشتغال و سرمایه گذاری ملی، بار دیگر مورد توجه کارشناسان و مسؤولان کشور قرار گرفته است..

آخرین و جدیدترین تحریم نیز منعویت خرید نفت ایران است که از اواخر بهار ۱۳۹۱ براین اساس اعمال شده است. کشورهای اروپایی از خرید نفت ایران خودداری کرده و دیگر کشورها را نیز برای کاستن از خرید نفت ایران تحت فشار قرار می دهند. بدین ترتیب آمریکا و متحداش در طول ۳۳ سال گذشته بارها با انواع تحریم ها تلاش کرده اند تا جمهوری اسلامی ایران و متوجه های خارجی دارد، نمی صنعتی، از ۸۰۰ میلیون تومان در سال ۸۳ به حدود ۵ میلیارد تومان در سال جاری افزایش رسیده و چند برابر شده است، لذا ضروری است که اقتصاد ایران و مسؤولان دولتی و بانکی و سایر دستگاه های اجرایی، توجه خود را به تولید کشور افزایش دهند.

طبعی است که این جهاد بزرگ اقتصادی، تنها با برنامه های یکسان تحقق نمی یابد و باید حداقل یک دهه با اولویت دادن به برنامه های متعدد در بخش های مختلف اقتصادی، شاهد این جهاد و تحول بزرگ اقتصادی در کشور باشیم.

لازم است یادآور شویم که جهاد و توسعه اقتصادی باید چند سال متوالی در دستور کار مسؤولان و همه افراد جامعه قرار گیرد تا عواید آن به تدریج نمایان شود.

علت نامگذاری سال ۹۰ با عنوان جهاد اقتصادی، سال ۱۳۹۱ نیز سال حمایت از تولید ملی نام گرفت. که به نظر می رسد پیرو نام گذاری سال های قبل با عنوان های اصلاح الگوی مصرف، جهاد اقتصادی و اجرای سیاست های طرح تحول و هدفمندی یارانه ها ... اکنون در شرایطی هستیم که کشور به خاطر افزایش تحریم های بانکی و نفتی، رشد نرخ ارز، ضرورت کاهش مقابله ریال، شاهد رشد صادرات غیر نفتی، کاهش مسافت های خارجی و خرید کالاهای خارجی بودیم و بسیاری از شرکت ها و وارد کنندگان کالای خارجی، برای مدتی از عرضه کالای خود پرهیز می کردند تا با نرخ بالاتر بفروشند. اما واقعیت این است که تولید ایرانی سال ها به خاطر ثابت ماندن

دچار شده‌ایم و ساختار اقتصاد ایران با برخی خلاف قاعده‌ها و بی‌نظمی‌ها و بی‌انضباطی‌ها مواجه بوده است که باید بر طرف شود. به عنوان مثال، با وجود آن که در سال های اول انقلاب، مصرف گرایی را نادرست ارزیابی کردیم و واردات بی‌رویه را نادرست می‌خواندیم اما به خاطر وابستگی بودجه دولت به نفت، در سال‌های اخیر شاهد رشد بی‌رویه واردات کالا از خارج بوده‌ایم و نرخ ارزنشتی نیز به حدی پایین بوده که باعث تشویق واردات کالای خارجی به جای مصرف تولید داخلی شده است.

مجموعه‌های دیگری از سیاست‌ها که باید جهت افزایش قدرت رقابتی تولید داخلی استفاده شود، ساده سازی قوانین کار و بیمه و مالیات و.... است تا تولید کننده از کارگر ایرانی بیشتر استفاده کند و بیکاری کاهش یابد. علاوه بر این قوانین باید هزینه تولید و راه اندازی کارخانه‌ها کاهش یابد.

اهمیت حیاتی مسئله تولید و بهره‌وری داخلی با توجه به تحریم‌های اقتصادی کشور و ظرفیت‌های کلان اقتصادی معلم مانده و تعطیل شده در بخش‌های مختلف صنعتی و کشاورزی بدلیل برخی سیاست گذاری‌ها؛ وجود ظرفیت‌های متعدد بالقوه جهت بهره‌برداری از قبیل ذخایر خدادادی از قبیل سوختهای فسیلی؛ ذخایر معدنی مختلف و بسیار متنوع؛ نیروی انسانی کارآزموده و نهایتاً ایجاد

خود به چماق تحریم آمریکا گرفتار شوند اما نگرانی از روند افزایش قیمت جهانی نفت در شرایط کنونی مانع از اجرای این ابزار تنیبی شد. چرا که اقتصاد جهانی رکود سنگینی را تجربه می‌کند که اجرای این سیاست بر سختی و تنگی آن می‌افزاید. بنابراین شرایط و مقتضیات جهانی، آمریکا را برآن داشت تا برخی از متحده‌نش را از شمول این طرح حذف کند که این خود به منزله اعتراف به اجرایی نشدن تحریم نفتی ایران عرصه عمل است.

موج جدیدی از تحریم‌ها بر ضد ایران، ترسیم چهره‌ی «ایران هسته‌ای» در صدر تبلیغات منقی از جمهوری اسلامی قرار گرفت. به دنبال این امر کشورهای غربی در صدد اعمال تحریم‌های گوناگون اقتصادی و تکنولوژیکی بر ضد ایران برآمدند و با طرح فعالیت‌های هسته‌ای ایران در شورای امنیت به مخاصمه با این کشور پرداختند.

پیشرفت و توسعه اقتصادی یک کشور، فرآیندی است که در یک برنامه ۲۰ ساله و در چند برنامه پنج ساله باید در اولویت‌های یک کشور باشد و به تدریج با شکل گیری باورها و طراحی برنامه‌های مناسب با مزیت‌های اقتصادی و اجتماعی شکل بگیرد.

برخی از این سیاست‌ها، نیازمند اصلاح روند چند سال اخیر و اشتباهاتی است که متناسب با ماهیت و شرایط اقتصاد، به آن را از دستیابی به اهداف سیاسی خود بازداشتند و در راستای اهداف سیاسی خود آن را به راه آوردند و به تغییر رابطه با غرب وادارند. از منظر تاریخی، تحریم‌های اقتصادی زمانی مؤثر واقع می‌شوند که جهانی، بسیار گسترده، معتبر، منطقی و در کوتاه مدت انعطاف‌پذیر باشند. در مورد تحریم ایران هیچ یک از این شرایط وجود نداشت. سیاست تحریم ایران از سوی ایالات متحده اقدامی بیشتر یک جانبه بود. از سال ۱۹۹۳ م. در چندین گرد همایی بین‌المللی از جمله اجلاس «گروه ۷» در هالیفاکس انگلستان در ژوئن ۱۹۹۵ م. و اجلاس «سران غرب» در شرم الشیخ برای بررسی تروریسم در مارس ۱۹۹۶ م.، آمریکا تلاش بسیار کرد که متحده‌نش خود را رو در روی ایران قرار دهد که تمامی تلاش‌هایش ناکام ماند.

واکنش متحده‌نش آمریکا در قبال ابتکاراتش بر ضد ایران یا منفی بود و یا در بهترین شکل، عاری از سپردن تعهد. متحده‌نش آمریکا معتقد بوده و هستند که واشنگتن از نقش برق و قانونی ایران در منطقه غافل است و تحریم‌هایی که در آن حقایق موجود ملاحظه نشده باشد، محکوم به شکست است. به عنوان مثال یکی از بهترین نمونه‌ها برای موفق نشدن آمریکا در فرآگیرکردن تحریم‌ها بر ضد ایران به تحریم نفتی ایران بر می‌گردد.

در حالی که قرار بود کشورهایی که از این تحریم سریچی کنند

پروسه‌ای منطقی در حمایت از صنایع مختلف با هدف رفع نیازهای داخلی که اساس و بنیان استقلال محسوب می‌گردد و نیز ایجاد اشتغال واقعی و پایدار و به خصوص صیانت از اشتغال موجود برشمرد اما این نامگذاری در واقع یک نشانه‌گذاری و سیاستگذاری محسوب می‌شود که با توجه به شرایط حال کشور نشان دهنده اهمیت مبحث تولید و صیانت از سرمایه‌های داخلی در جهت رشد و توسعه کشور است اما رسیدن به این هدف مهم و متعالی مستلزم مازووماتی است که نیازمند توجه جدی دولتیان به عنوان مجریان اقتصاد کلان کشور و نیز قوه مقننه بعنوان سیاست گذار و قوه قضاییه بعنوان ضایع نظام در عرصه حمایت از فعالیتهای سالم اقتصادی است.

مقاله

مقدمه:

نرخ ارز از طریق بازار کالا و دارایی، روابط بین قیمت‌ها در داخل کشور و قیمت‌های داده شده در بازار جهانی را برقرار می‌کند و یک عامل اثرگذار بر سیاست‌ها، سازوکارهای روزانه و ساختار سیاسی اجتماعی محسوب می‌شود. نرخ ارز عامل مهمی در اقتصادهای مرتبط با دنیای خارج است و در سیاست گذاری‌های اقتصادی قابل توجه می‌باشد. ارز در واقع به پول کشورهای دیگر در داخل یک کشور گفته می‌شود و نرخ ارز همان قیمت ارز در کشورهای دیگر می‌باشد که خود تحت تاثیر عواملی از جمله عرضه، تقاضا قرار می‌گیرد. در کشور ما عرضه کننده و تقاضا کننده اصلی ارز در واقع همان دولت است.

تعیین نرخ ارز در ایران و جهان

برای تعیین نرخ ارز از هفت مدل اصلی در اقتصاد استفاده می‌کنند که

بدین شرح می‌باشند:

- ۱: تئوری تراز پرداخت‌ها
- ۲: تئوری برابری قدرت
- ۳: برابری نرخ بهره
- ۴: مدل پولی

۵: مدل تفاوت اندازه نرخ بهره واقعی

۶: مدل بازار دارایی‌ها

۷: مدل جانشینی ارزها

ولی از بین تمامی مدل‌های فوق تنها مدل بازار دارایی رد نشده و تمامی روش‌های دیگر نرخ ارز منسخ شده‌اند. و اما در ایران تعیین

بالанс ارزش‌ها

نوسانات نرخ ارز در ایران

نویسنده: محمد مهروند
مشاور استاد مسلم آل بوسویل

جب هایم خالی است
کفش هایم کهنه چشم کور
من عجب دنده نرمی دارم
من پولهایم را وقته می گیرم
که فاتحه اش را خوانده باشد زن من
سر گلسته برج
جب من جای گره خوردن هیچ
است و شپش
هر کجا هستم باشم خانه ای می
خواهم
اجاره رهن کرایه همه اش مال من
است
چه اهمیت دارد که اجاره بالاست
صاحبان خانه چه خبر از ته جیم
دارند
پول را باید جست و ام باید که گرفت
خانه ای نقلی ساخت
زیر قرض باید رفت
با همه اهل و عیال نان خشک باید
خورد
مگر این اشکنه ها چه کم از دیزی
سنگی دارد!
بهتر آن است که قانع باشیم
و نگوییم که پول و پله لازم داریم!
حرف دیگر کافیرست
خانه در یک قدمی است!
و طبلکار آنچاست!
کفش را باید کند
پول را باید جست

دوره تازه‌های در سیستم بین‌المللی
شروع شد این بار به جای نرخ ارز
ارز ثابت در کشورهای صنعتی از
نرخ ارز شناور استفاده می‌کردند.
اما مسئله این است که چه فرقی
بین نرخ ارز ثابت و نرخ ارز شناور
وجود دارد و چه تفکرهای بین این
دو سیستم ارزی وجود دارد.
از همان زمان که سیستم نرخ ارز
ثابت (نظام برتن‌وودز) فرو پاشید
اثر بی‌ثباتی نرخ ارز بر تجارت
بین‌الملل مرکز توجه طرفداران دو
سیستم نرخ ارز ثابت و شناور قرار
گرفت.

طرفداران سیستم نرخ ارز ثابت بر
این باور هستند که به این دلیل که
نرخ ارز ثابت است نوسانات نرخ ارز
خیلی پایین بود و شرایط بهتری را
برای تولید، تجارت، و سرمایه‌گذاری
بین‌المللی فراهم می‌سازد. این گروه
بر این باورند که از آن زمان که نظام
برتون‌وودز فروپاشیده و نرخ ارز
شناور ظهور کرده است نرخ ارز
بی‌ثباتی زیادی داشته و در طول
زمان از میزان تعادلی بلندمدت خود
انحرافات زیادی شاهد بوده است و
بر این عقیده دارند که ثبات ارز از
تخصیص نامناسب منابع جلوگیری
می‌کند. و اما طرفداران نرخ ارز
ثابت نمی‌توانند بی‌ثباتی‌های نرخ
ارز پیش‌بینی نشده را کاهش دهند به
علاوه شناور بودن نرخ ارز موجب
تسهیل در تعديل پرداخت‌ها در
مقابل شوک‌های خارجی می‌شود.
همچنین طرفداران ارز ثابت بر
دارد پیش‌گیری به عمل آورند.

بعد از فروپاشی نظام برتون‌وودز،

نرخ ارز بر چه شیوه‌ای می‌باشد؟ در
کشور ما از دیرباز تا کنون نرخ ارز
نه به عنوان ابزاری برای توازن
بازرگانی خارجی یا اقتصاد ملی،
بلکه به عنوان ابزاری برای تعادل
بودجه مدنظر واقع شده است. پس
از پیروزی انقلاب اسلامی هم در
دوران دگرگونی اقتصادی کشور و
هم در دوران توسعه سیاست‌های
پولی تحت تاثیر بودجه کشور
بوده‌اند. بیش از ۵۵۵ درصد درآمدهای
دولت با صدور نفت تامین می‌شود
که با توجه به اینکه نرخ ارز از دلار
به ریال تبدیل می‌شود باعث شده
است نرخ ارز تحت تاثیر بودجه
دولت باشد.

روزنهای ارزی

با توجه به دهه‌ی ۱۹۳۰ و
ایجاد رکود بزرگ، در سال ۱۹۴۴
نمایندگان کشورهای آمریکا،
انگلیس و ۴۲ کشور دیگر در
برتون‌وودز اجتماع کردن که پس
از جنگ جهانی دوم در مورد نظام
پولی تصمیم‌گیری کنند.
در نظام برتون‌وودز در جهت
کمک به بانک مرکزی جهت حفظ
نرخ‌های ارز از قبل تعیین شده و
ثبت کردن نوسانات ارزی جریان
بین‌المللی سرمایه، به شدت کنترل
می‌شد تا به این روش بتواند به
ثبت نرخ ارز کمک کرده باشند.
دلیل کشورها برای حمایت از نرخ
ارز ثابت این بود که می‌تواند از
نوسانات ارز را که پیامدهایی در پی
دارد پیش‌گیری به عمل آورند.
این معتقدند که تغییر شدید نرخ

ارز به دلیل نیروهای بازار موجب افزایش نا اطمینانی در تجارت خارجی بین کشورها می شود و حجم تجارت و سرمایه‌گذاری را کاهش می دهد. اگر نرخ ارز ثابت باشد وارد کنندگان و صادر کنندگان از صادرات و واردات خود تصور چندان دقیقی نخواهد داشت. در همین راستا کوتانی، کاوالو، خان تحقیقی را انجام داده اند که در آن ۲۴ کشور در حال توسعه را در نظر گرفته که در هر کدام رابطه‌ی بین نرخ ارز واقعی و انحراف آن از مسیر تعادلی با توجه به شاخص‌های عملکرد اقتصاد مانند نرخ رشد، صادرات، تولید و سرمایه‌گذاری بررسی کرده اند که نتایج بدست آمده بر این است که بی ثباتی نرخ واقعی نتیجه‌ای نداشت غیر اینکه در آخر

به نرخ‌های متعدد برابری پول ملی و انحراف نرخ واقعی ارز از مسیر و ضعیف شدن ارزش آن انجامید که در آخر این شرایط خود کشور هر کشور رابطه‌ی معکوس دارد. اما مسئله اصلی این است که وضعیت نرخی به سوی نظامی با نرخ ثابت ارز در ایران بر چه روال است برای در برنامه سوم توسعه پیش برود که این خود تا به حال با نظام نرخ ارز شناور مدیریت شده است ولی ارز شناور برنامه توسعه را مورد بررسی اجرای این قانون با این نظام دلیلی بوده که از سال ۱۳۸۱ تاکنون که ارزش اسمی ریال نست به دلار با شبکه ملایمی کاهش یابد این خود در چند دوره‌ی اخیر شدت یافت و ارزش پول کشور را به شدت پایین آورد.

ارز به دلیل نیروهای بازار موجب افزایش نا اطمینانی در تجارت خارجی بین کشورها می شود و حجم تجارت و سرمایه‌گذاری را کاهش می دهد. اگر نرخ ارز ثابت باشد وارد کنندگان و صادر کنندگان از صادرات و واردات خود تصور چندان دقیقی نخواهد داشت. در همین راستا کوتانی، کاوالو، خان تحقیقی را انجام داده اند که در آن ۲۴ کشور در حال توسعه را در نظر گرفته که در هر کدام رابطه‌ی بین نرخ ارز واقعی و انحراف آن از مسیر تعادلی با توجه به شاخص‌های عملکرد اقتصاد مانند نرخ رشد، صادرات، تولید و سرمایه‌گذاری بررسی کرده اند که نتایج بدست آمده بر این است که بی ثباتی نرخ واقعی نتیجه‌ای نداشت غیر اینکه در آخر

نرخ بارگیری های ملی (نرخ ارز و قیمت ستد) ▲ نرخ بارگیری ارزها ▲ دلار آمریکا ▼	نرخ بارگیری های ملی (نرخ ارز و قیمت ستد) ▲ نرخ بارگیری ارزها ▲ دلار آمریکا ▼	نرخ بارگیری های ملی (نرخ ارز و قیمت ستد) ▲ نرخ بارگیری ارزها ▲ دلار آمریکا ▼	نرخ رسمی (ریل)	سن
نرخ بازار غیر رسمی (ریل)	نرخ رفاقت (ریل)	نرخ رسمی (ریل)	نرخ رسمی (ریل)	
100	394.2	70	1357	
141	511.7	70	1358	
200	655.1	71	1359	
270	890.1	80	1360	
350	1221.7	84	1361	
450	1725.8	87	1362	
580	2195.2	92	1363	
614	2779.5	88	1364	
742	3205.5	77	1365	
991	4171.6	70	1366	
966	5731	69	1367	
1207.1	662.7	72	1368	
1412.3	887.6	66.9	1369	
1420.2	838.9	67.8	1370	
1498	955.2	1458.5	1371	
1806	NA	1653	1372	
2635	NA	1750	1373	
4036	NA	1750	1374	
4446	NA	1754	1375	
4782	NA	1755	1376	
6468	NA	1755	1377	
8634	NA	1755	1378	
8131	NA	1755	1379	
7925	NA	1755	1380	
7931	NA	7958	1381	
8323	NA	8282	1382	
8747	NA	8719	1383	
9042	NA	9023	1384	
9226	NA	9195	1385	
9357	NA	9285	1386	
9667	NA	9574	1387	

بودن نرخ آن همراه است افزون بر مشکلات متعددی که بر بخش تولید، کنترل سطح عمومی قیمت‌ها، نرخ پسانداز و سیستم بانکداری دارد باعث خروج سرمایه‌ها از بانک و تشکیل سرمایه‌های سرگردان می‌شود. صاحبان این سرمایه‌ها به دنبال حداکثر کردن سود هستند که ردپای آنها را می‌توان در بازار مسکن، کالاهای مصرفی، بازار سکه، طلا و هم اکنون در بازار ارز مشاهده نمود.

- دستوری بودن و چند نرخی بودن ارز؛

- دستوری بودن نرخ بهره که با دستوری

این انگیزه قوت پیدا نموده است؛ اما دو نکته مهم وجود دارد: اول اینکه سهم این انگیزه در التهاب کنونی بسیار ضعیف است و دوم اینکه اگر در طول سال کنونی نرخ ارز فروخته شده توسط دولت بیشتر از ۱۰۵۰ تومان باشد، طبق قانون دولت اجازه دخل تصرف ندارد و برای استفاده از آن باید اصلاحیه‌ی بودجه را ارائه کند.

- سرمایه‌های سرگردان به دلیل نوسانات و دستوری بودن نرخ سود بانکی؛ نوسانات نرخ بهره که با دستوری

در ادامه می‌خواهیم دلایل افزایش و نوسان (Volatility) نرخ ارز را در دو بخش دلایل ساختاری و دلایل جاری مورد بحث قرار دهیم.

دلایل ساختاری:

- افزایش درآمدهای دولت (تأمین اعتبار یارانه‌ها): دولتها در ایران انگیزه‌ای به نسبت قوی برای افزایش نرخ ارز به منظور افزایش درآمد و جبران کسری بودجه داشته و در دولت کنونی به منظور تأمین مالی یارانه‌ها و نزدیک شدن به تاریخ انتخابات

افرادی که دارای رانت اطلاعاتی می‌باشند:

اتکای اقتصاد به درآمد ناشی از فروش محصولات معدنی و طبیعی مانند نفت و گاز همیشه با مشکل ایجاد رانت در اقتصاد همراه بوده است و افرادی که به این منابع اقتصاد ایران را طی کرده بود و این عرضی نزدیکترند رانت پیشتری دارند و این رانت را به بخش‌های دیگر اقتصاد انتقال داده و رانت بازار ارز طرف تقاضا را به شدت تقویت می‌نماید.

امروز بازار ارز مکان خوبی برای اعمال رانت و دسترسی به سودهای هنگفت می‌باشد.

دلایل جاری و کوتاه مدت:

- الهاب در بازار طلا:

بازار طلا به مهم‌ترین جانشینی برای بازار ارز تبدیل شده است و نوسانات این بازار که تحت تأثیر بازارهای جهانی و تصمیم‌های بانک مرکزی در مورد عرضه سکه می‌باشد، به شدت بر بازار ارز تأثیرگذار است. سیاست‌گذاران اقتصادی ایران باید آگاه باشند اکنون که بازار ارز به ابزارهای مستقیم واکنش‌های غیرقابل پیش‌بینی نشان می‌دهد، می‌توان از ابزارهای غیرمستقیم در بازارهای جانشین برای کنترل بازار ارز استفاده کرد.

- هدفمند کردن یارانه‌ها:

هدفمند کردن یارانه‌ها تحول بزرگی در اقتصاد ایران بود اما نتایج آن مانند اسم آن تحول مشتبی در پی نداشت. شاید برای قضاؤت در مورد

تأثیرات خود را بر اقتصاد نشان می‌دهد. هر چند بانک مرکزی با فروش سکه، افزایش نرخ بهره و در دوره‌ای با فروش ارز سعی در جمع‌آوری نقدینگی داشت؛ اما حجم بالای نقدینگی بخشی از فرآیند تأثیرگذاری بر بازارهای اقتصاد ایران را طی کرده بود و این شوک درمانی‌ها مانند گذشته کارگر نشد و امروز وجود نقدینگی در بازار ارز طرف تقاضا را به شدت تقویت می‌نماید.

- رکود بخش تولید و انتقال عوامل تولید به بخش سفت‌های بازار (دلالی)؛

مهم‌ترین بخشی که می‌تواند تمام مشکلات اقتصادی و حتی سیاسی و اجتماعی ایران را حل کند بدون شک قلب از کار افتاده اقتصاد یعنی بخش تولید است. اگر بخش تولید از پویایی‌های لازم برخوردار بود می‌توانست نقدینگی موجود را جذب کند و نه تنها مشکل کمبود نقدینگی در بخش تولید را حل کند بلکه از حرکت این سرمایه‌های سرگردان به بخش‌های مختلف اقتصاد جلوگیری کند و با حل معضل بیکاری و تورم، رکود حاضر را بهبود بخشد؛ اما بخش تولید به دلیل نرخ بالای بهره، تورم، هدفمندی یارانه‌ها، مشکل واردات کالاهای سرمایه‌ای و قاچاق کالا نمی‌تواند به روند عادی خود ادامه دهد چه آنکه به کمک حل مشکل افزایش نقدینگی در دوره‌ی سایر بخش‌ها پردازد.

- ایجاد نوسان در بازار توسط

در سال ۱۹۴۴م. بر اساس معاهده‌ی «برتن وودز» کشورها ملزم به حفظ ارزش پول در برابر دلار با یک نسبت مشخص طلا شدند که به سیاست نرخ ارز ثابت شهرت داشت اما در سال ۱۹۷۱م. با اعلام عدم تعهد ایالات متحده در حفظ، برابری و تعویض دلار و طلا، کشورها و در صدر آن‌ها ژاپن سیستم نرخ ارز شناور (مبتنی بر عرضه و تقاضا در بازار) را جایگزین نمودند. سیاست ارزی اعلام شده از سوی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران سیاست نرخ ارز شناور مدیریت شده است اما در عمل می‌بینیم که سیاستی در کار نیست و بازار ارز دچار یک دور باطل آزمون و خطأ شده است.

- تحریم اقتصادی:

با یک نگاه منطقی و علمی متوجه خواهیم شد که تحریم‌ها بر شاخص‌های کلان اقتصاد سیاسی ایران مؤثر بوده است و تبدیل تهدید به فرصت حداقل در بازار ارز وجود نداشته است. تحریم نفتی و کاهش درآمدهای ارزی کشور، تحریم بانک مرکزی و افزایش هزینه‌ی معاملات و مبادلات پولی بانکی تأثیر مستقیم بر اقتصاد ایران داشته که با سیاست‌های نامناسب همراه و منجر به افزایش تورم، بیکاری و کاهش رفاه اجتماعی شده است.

- حجم بالای نقدینگی:

افزایش نقدینگی در دوره‌ی قبل نیروی عظیمی را ایجاد کرد که پس از یک دوره‌ی کوتاه مدت

مرغ آهنگ جدایی ساز کرد
ناگهان از سفره‌ها پرواز کرد

ران و بال و سینه اش یادش به خیر
ژامبون و سوپ و کباب و شن سلش
یادش به خیر

ای فدای قد قدایت بازگرد
این دل و جانم قدایت بازگرد

تازگی از دیگران دل می‌بری؟
هر که بامش بیش با او می‌پری؟

در نبود هیکل زیبای تو
دل خوشم با سستگان و پای تو

تخم خود را لاقل از ما نگیر
تا که با خاگیه اش گردیدم سیر

وجود مالیات و قوانین معاملاتی
و عدم نیاز به تحصص، بازار
ارز را به ایده‌آل ترین مکان برای
سرمایه‌گذاری و استفاده از سودهای
باد آورده تبدیل نموده است.

- ناسازگاری زمانی سیاست‌های بانک مرکزی؛

بانک مرکزی نمی‌تواند در بلند
مدت با وعده‌های غیرعملیاتی بازار
را کنترل کند. این شیوه در یک
دوره مؤثر است و در دوره‌های
بعد کارگزار به سیاست‌های اعلام
شده از سوی بانک مرکزی یا دولت
که در شرایط کنونی بهینه و منطقی
است اما در دوره‌ی بعد بهینه نیست
واکنش نشان نمی‌دهد. کارگزاران به
سیاست‌هایی که دارای ناسازگاری
زمانی هستند واکنش نشان
نمی‌دهند و این سیاست‌ها حتی در
کوتاه مدت بر شاخص‌های حقیقی
و اسامی مؤثر نمی‌باشد.

- کاهش عرضه در بازار؛

تحلیل‌های اقتصادی اصولاً
مبتنی بر تحلیل در قالب عرضه
و تقاضاست. عرضه‌ی کم ارز در
بازار از مهم‌ترین دلایل افزایش نرخ
ارز می‌باشد. شاید عرضه‌ی مناسب
ارز در قیمت‌های زیر ۲۰۰۰ تومان
نمی‌گذاشت که نرخ ارز از ۳۵۰۰
تومان تجاوز کند و التهاب بازار
و تزریق اطلاعات غلط مبنی بر
تخلیه‌ی ذخایر بانک مرکزی را
خشتش نموده و تأثیرات به سرایی بر
کنترل نوسانات ارزی می‌گذاشت.

- وجود تورم؛

تأثیرات بلندمدت آن هنوز قدری
زود باشد اما تأثیرات کوتاه مدت
آن به دلایل مختلف باعث بهبود
شاخص‌های کلان اقتصادی نشده
است و درصدی از التهاب کنونی
در بازارهای مختلف و در سطح
عومومی قیمت‌ها بی‌شک ناشی از
عملکرد در حوزه‌ی هدفمند کردن
یارانه‌هاست.

- ضعف بازارهای جانشین مانند بخش تولید، مسکن و بازار بورس در جذب نقدینگی؛

ضعف بخش تولید به خاطر دلایل
ذکر شده و عدم اختصاص سهم آن
از هدفمند کردن یارانه‌ها و عدم
توانایی بخش مسکن و بازار بورس
در جذب نقدینگی و سرمایه‌های
سرگردان به دلیل بازدهی بالا و
قدرت نقدشوندگی سریع در بازار
ارز باعث شد تا بخش عظیمی از
سرمایه‌ها به سفتۀ بازی در بازار
ارز منتقل شود به طوری که حجم
مبادلات ارز در یک روز به بیش از
۲۰ برابر روزهای مشابه سال قبل
برسد.

در یک فرآیند سرمایه‌گذاری به
چند عامل مانند بازدهی، ریسک،
نقدشوندگی، مالیات، قوانین دست
و پاگیر و داشتن تحصص در
زمینه‌ی مورد نظر توجه می‌شود.
در بازارهای جانشین شاخص‌های
یاد شده در صورت نبود بحران در
حد بهینه می‌باشند اما در بازار ارز
بازدهی بسیار بالا، ریسک به نسبت
پایین (چون قیمت ارز در یک
دوره‌ی کامل، صعودی است)، عدم

را می‌توان برای افزایش و نوسانات نرخ ارز برشمرد.

افزایش نرخ ارز فوایدی همچون افزایش رقابت پذیری جهانی و افزایش صادرات را برشمود.

اما برای نوسانات نرخ ارز یا حباب قیمت برای آن هیچ مزیتی وجود ندارد و معایبی همچون:

- ایجاد نوسانات تجاری در داخل و نوسانات تجاری بین‌المللی برای صادرات ایران؛

- کاهش ارزش پول ملی؛

- تورم وارداتی؛

- نوسان و افزایش قیمت نهاده‌ها و کالاهای واسطه‌ای وارداتی؛

- افزایش قاچاق کالاهای ضروری به خارج از کشور؛

- افزایش بی‌ثباتی و افزایش ریسک سرمایه‌گذاری.

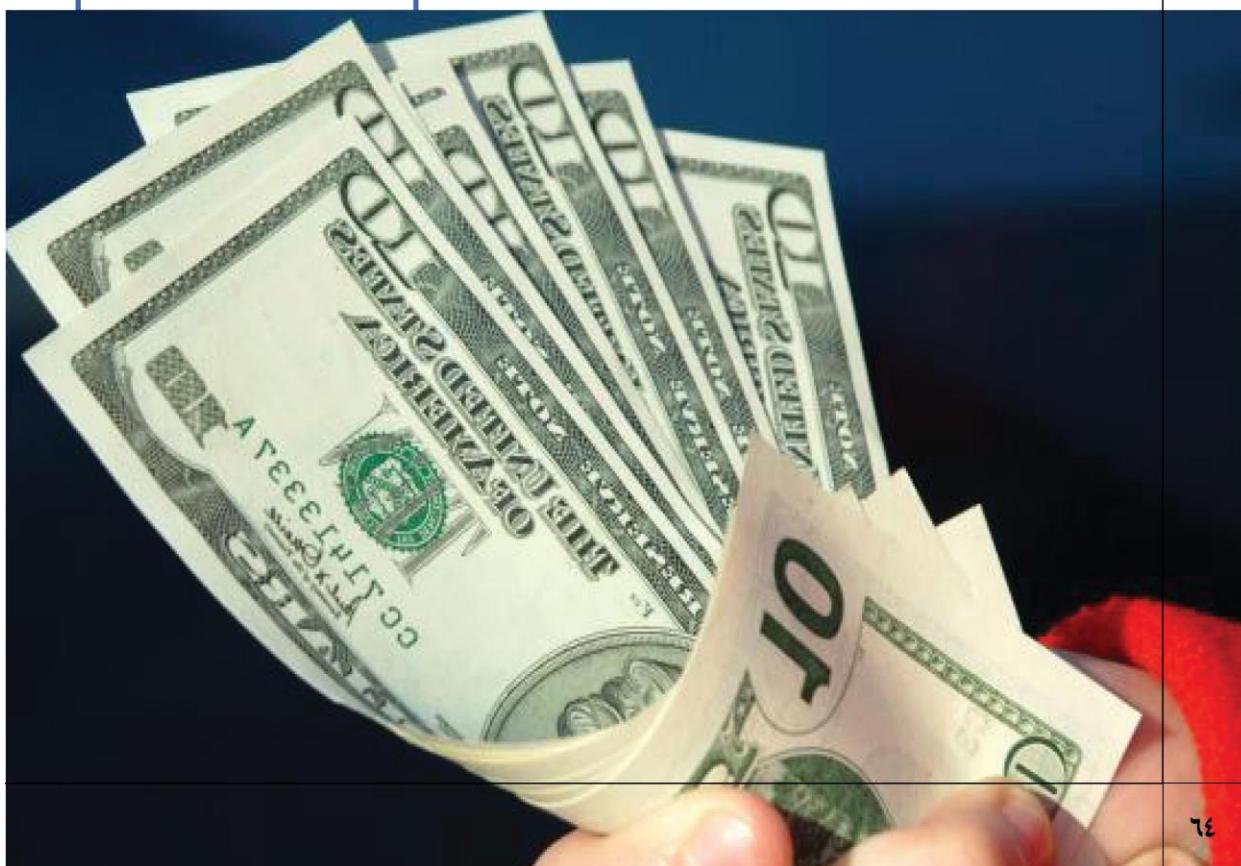
روندهای گذشته روند کاملاً صعودی را نشان می‌دهد و بر عکس سایر دارایی‌ها مانند مسکن هزینه‌ی استهلاک، مالیات و هزینه‌ی نگهداری ندارد ریسک شکست

پایین و قدرت نقدشوندگی بالای دارد و همین امر باعث ایجاد انگیزه برای تبدیل سرمایه به دارایی‌هایی شده است که ریسک کاهش ارزش برای آن‌ها پایین است.

جمع‌بندی

با خروج کنترل بازار از دست مقام‌های پولی، شاهد آن هستیم که آن‌ها از مزایای افزایش نرخ ارز حمایت نموده‌اند، شاید بتوان برای

منابع:
احسانی، محمد علی، خانعلی‌پور، امیر، عباسی، جعفر، اثر بی‌ثباتی نرخ ارز بر صادرات غیر نفتی ایران، پژوهشنامه‌ی علوم اقتصادی، حمیدرضا، ایزدی، مریم، ۱۳۸۷، اثرات تغییرات نرخ ارز بر ارزش افروزه بخش صنعت با استفاده از مدل کوتایی طبی، سید کمیل، ترکی، لیلا، ۱۳۸۹، ارزیابی اثر آزاد سازی مالی بر نوسان‌های نرخ ارز کشورهای در حال توسعه، مجله تحقیقات اقتصادی، مصطفی‌پور، منوچهر، سخایی، عمام الدین، نگاهی به سیاست‌های ارزی کشور چارچوب مناسب تعیین نرخ ارز <http://www.borhan.ir/NSite/FullStory/News/?Id=۴۱۸۰>

مهندس علی احسان مدرک کارشناسی ارشد خود را در رشته فیزیک صنعتی از ایالات متحده دریافت کرد و هم‌اکنون عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد یزد می‌باشد و شرکت اروند چرخ را نیز در رفسنجان تأسیس کرد.

حوزه فعالیت‌های شرکت اروند چرخ در چه حدی است؟

این شرکت بخش عمده فعالیت‌های خود را صرف تولید رینگ اسپرت با تنوع قابل قبول جهت خودروسازی OEM و بازار آزاد بر اساس استانداردهای معتبر BBS و خودروسازان معتبر دنیا اعم از پژو سیتروئن، رنو، نیسان، مزدا و همچنین ایران خودرو، سایپا. ظرفیت تولید سالانه ۷۵۰ هزار حلقه رینگ در سال می‌باشد که در حدود ۷۵٪ سهم بازار ایران و خودرو سازان را در اختیار دارد.

اروند چرخ در طی یک سال اخیر با چه مشکلاتی مواجه بوده است؟

با توجه به نوسانات نرخ ارز و رکود ایجاد شده در صنعت خودرو سازی با مشکلاتی در تامین مواد اولیه و نقدینگی مورد نیاز و همچنین فروش محصولاتمان به خودرو سازان مواجه بودیم

این شرکت به عنوان یک فعال صنعتی در شهرستان رفسنجان وضعیت اقتصادی فعلی و آینده آن را چگونه می‌بیند؟

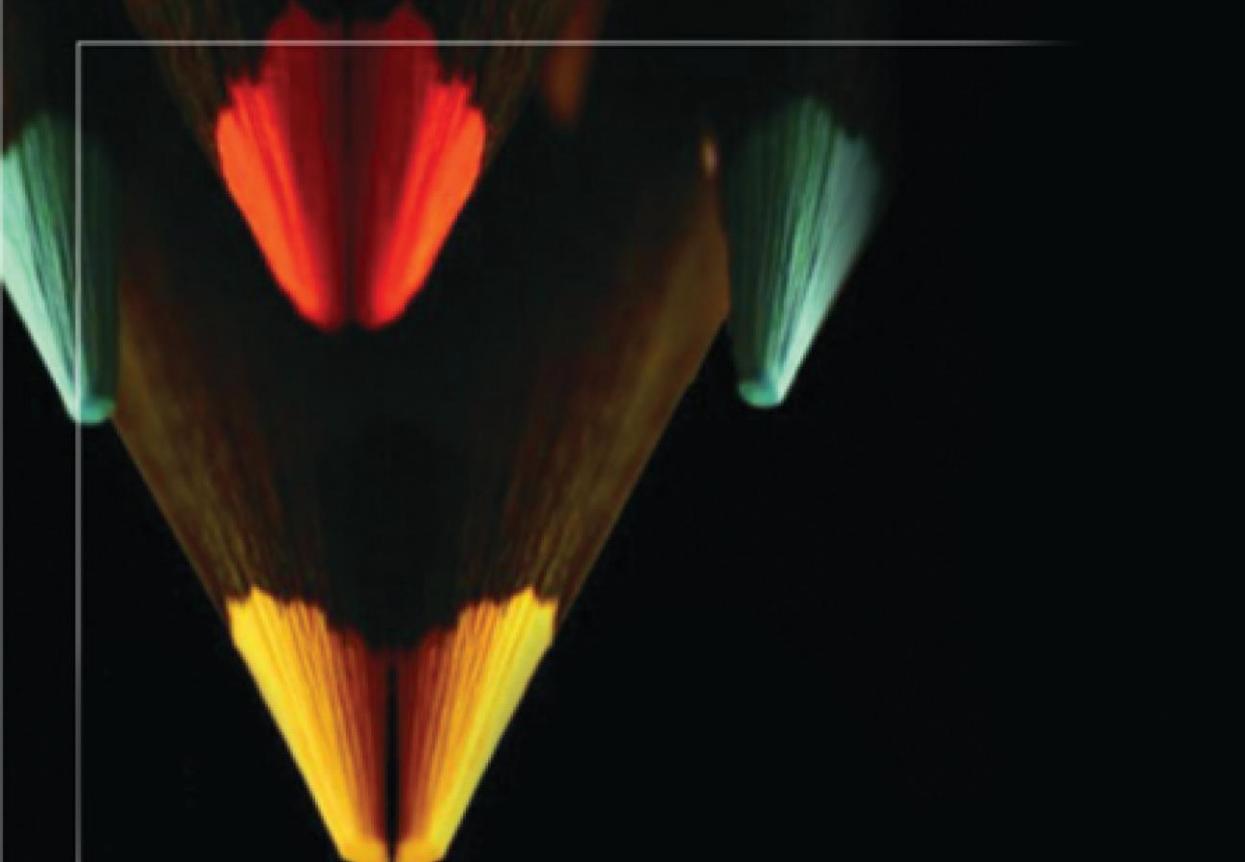
نظر به اینکه شهرستان رفسنجان یک قطب کشاورزی خصوصاً در تولید خشکبار و پسته در کشور به حساب می‌آید و با توجه به کاهش منابع آب میتوان رکود ناشی از مشکلات کم آبی را در حوزه صنعت و با توجه به بتانسیل بالای نیروی انسانی تحصیل کرده جبران نمود و با حمایت مسئولین محترم و تلاشی که در مجموعه وجود دارد می‌توان آینده روشنی را متصور بود.

برای رفع مشکلات اقتصادی کوتاهی باید چه فعالیت‌هایی از دیدگاه شما فعال صنعتی انجام شود؟

باید از کشورهایی که جهش اقتصادی قابل توجه در سالهای اخیر در حوزه صنعت داشته اند الگو برداش شود و به جای تزریق نقدینگی به شرکت ها بستر فعالیت بهتر فراهم گردد.

امید است که ما به همراه سایر شرکت‌هایی که در این زمینه فعالیت می‌کنیم بتوانیم خدمتی ارائه کنیم که در راستای پیشرفت ایران عزیزمان باشد

نشر آفتاب

آدرس: دانشگاه ولی عصر(عج) - مرکز خرید - غرفه ۱۴
تلفن تماس: ۰۹۱۳۲۹۳۶۸۷۷ - ۰۹۱۳۲۰۴۲۵۵

مقاله

بررسی و پیش‌بینی اثر جهانی شدن اقتصاد بر توزیع درآمد در جامعه شهری ایران با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی

دکتر سید عبدالمحیج جلایی - دانشیار دانشگاه شهید باهنر کرمان - امید ستاری (دانشجوی دکتری اقتصاد دانشگاه تربیت مدرس تهران)
این مقاله با همین عنوان در فصلنامه پژوهش‌های رشد و توسعه اقتصادی، سال اول، شماره ۴ پاییز ۱۳۹۰ صفحات ۱۱۷ تا ۱۴۴ به چاپ رسیده است

پس از آن به منظور بررسی اثر خالص جهانی شدن بر توزیع درآمد در جامعه شهری ایران با اجرای سناریو چهارم برای دوره زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۵ پیش‌بینی برونو نمونه‌ای انجام شده است. انتخاب مدل شبکه عصبی مصنوعی بعنوان مدل کارانه (ANN)، از شبکه‌های عصبی مصنوعی (ANN)، غیرمستقیم جهانی شدن با نابرابری درآمد در جوامع شهری ایران، یافته های اصلی این مقاله هستند.

جهانی شدن بعنوان فرآیندی با ساختاری اقتصاد شهری و روستایی ایران و با استفاده از داده‌های مربوط تجارت و مبادلات بین المللی به دوره ۱۳۸۶-۱۳۵۰ اقتصاد ایران، و یکپارچگی بازارها در مقیاس جهانی، خواسته یا ناخواسته در حال وقوع است. پژوهش پیرامون نحوه تصحیح خطای برداری (VECM) و اثربداری متغیرهای اقتصادی از این پدیده، بعنوان راهنمایی در جهت اتخاذ تصمیمات کارا توسط سیاستگذاران تلقی می‌گردد. در این شهری ایران برای سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ تحت سه سناریو استفاده و پژوهش، با لحاظ کردن تفاوت‌های

۱. مقدمه

گسترش ارتباطات و رسانه های جهانی، توسعه فزاینده شرکت های فراملی، تسريع معاملات مالی، تسهیل نقل و انتقال افراد و اندیشه ها و کالاهای، گسترش سازمان های فراملی و بین المللی، جهانی شدن فرایند تولید و توزيع و مبادله، جملگی باعث تبدیل شدن دنیا به یک دهکده جهانی شده اند. این فرایندی است که جهانی شدن خوانده می شود.

انتظار بر این است که چنین تحول گسترده ای بر متغیرهای کلان اقتصادی کشورها تاثیرگذار باشد. توزيع عادلانه درآمد یکی از اهداف کلان اقتصادی کشورهاست. درواقع، علیرغم لزوم رشد اقتصادی برای افزایش سطح رفاه ساکنین یک کشور، نحوه توزيع درآمد ایجاد شده از کانال رشد اقتصادی برای بهبود سطح زندگی ساکنین یک کشور، شرط کافی افزایش رفاه جامعه است.

مخالفان جهانی شدن، مدعی هستند که جهانی شدن به فقر آسیب می رساند، تجارت های بومی را نابود می کند، دستمزدها و معیارهای کار را کاهش داده و نابرابری توزيع درآمد را تشید می کند. طرفداران جهانی شدن، معتقدند جهانی شدن موجب ایجاد رشد اقتصادی، اشتغال، کارایی و همگرایی جهانی شده و صمن تعديل توزيع درآمد، باعث افزایش رفاه اقتصادی می شود. گروهی

شبکه عصبی مصنوعی پرداخته می شود و دلایان ضمن بررسی اثر جهانی شدن بر توزيع درآمد در جامعه شهری ایران با انتخاب دقیق ترین مدل در پیش بینی های درون نمونه ای، اقدام به پیش بینی نابرابری درآمد جامعه شهری ایران تا سال ۱۳۹۵ خواهد شد.

۲. ادبیات موضوع

در سطح جهانی و داخلی مطالعات متعددی راجع به اثر جهانی شدن اقتصاد بر توزيع درآمد انجام شده که در این بخش به مهمترین آنها اشاره می شود.

اسپلیمرگو و دیگران (۱۹۹۹) با در نظر گرفتن ارتباط تجربی بین میزان نهاده های تولید در هر اقتصاد، تجارت و توزيع درآمد شخصی نتیجه می گیرند که مناطق دارای زمین و سرمایه، توزيع درآمد نابرابرتری نسبت به مناطق دارای نیروی کار فراوان دارند و بر این اساس اثرات بازبودن درهای اقتصاد و تجارت آزاد بر توزيع درآمد تابعی است از میزان موجودی عوامل مختلفی که در آن ساختار اقتصادی دردسترس است.

ژیادونگ (۲۰۰۰) در مطالعه ای در کشور چین، به بررسی اثرات توزيعی جهانی شدن با در نظر گرفتن وضعیت اجرای حقوق مالکیت معنوی، پرداخته است. بر پایه مطالعه وی تجارت آزادتر دستمزد نیروی کار ماهر نسبت به نیروی کار غیر ماهر را افزایش می دهد و میزان این

دیگر از اقتصاددانان با جهت گیری انعطاف پذیرتری معتقدند اثر گذاری جهانی شدن بر الگوی توزيع درآمد را بایستی با در نظر گرفتن درجه توسعه یافته کشورها بررسی کرد. این اقتصاددانان نحوه اثربازی هر کشور در مسیر جهانی شدن را، با درجه توسعه یافته کشور مرتبط می دانند.

با توجه به گریزناپذیر بودن فرایند جهانی شدن و عزم همه کشورها و همچنین سازمان ها و نهادهای بین المللی بر فراهم آوردن شرایط توزيعی جهانی شدن و پیش بینی این اثرات در سطح بین المللی و ملی در فرایند تصمیم گیری سیاستگذاران حائز اهمیت است.

لذا در این مقاله با توجه به تقاضا ساختاری اقتصاد شهری و روستایی ایران، تلاش می شود به این سوال که آیا جهانی شدن اقتصاد، نابرابری توزيع درآمد را در جامعه شهری ایران کاهش می دهد، پاسخ داده و سپس با استفاده از معیارهای انتخاب مدل های رقیب، بهترین مدل پیش بینی کننده انتخاب و اقدام به پیش بینی میزان نابرابری درآمد شهری تا سال ۱۳۹۵ شود.

بر این اساس مقاله به این صورت بخش بندی می شود که در بخش دوم به ادبیات موضوع پرداخته می شود. در بخش سوم مبانی نظری ارائه و مدل تصریح می گردد. پس معتقدند جهانی شدن موجب ایجاد رشد اقتصادی، اشتغال، کارایی و همگرایی جهانی شده و صمن از آن در بخش چهارم به تخمین مدل VAR و VECM و طراحی رفاه اقتصادی می شود.

در ایالت هایی که بطور نزدیکتر و بیشتر با اقتصاد جهانی مرتبط هستند، به سمت بهبود پیش می رود. تیان، وانگ و دایاناندان(۲۰۰۸) با مشاهده افزایش نابرابری درآمد در کشور چین در دو دهه اخیر، اثر جهانی شدن بر توزیع درآمد در این کشور را مورد بررسی قرارداده و با مطالعه دوره ۱۹۷۸ تا ۲۰۰۶ به این زمانی این کشورها در منافع نتیجه رسیده اند که بدتر شدن سهم دارند که درآمد در چین معلوم هم اجراسود و در اقتصاد با اقتصاد جهانی نیست.

همچنین در بررسی اثرات حقوق مالکیت معنوی آدامز(۲۰۰۸) نشان می دهد جهانی شدن تنها ۱۵٪ استفاده از مجموعه داده های نرم اس ای شده توزیع درآمد و شاخص آزادی اقتصادی موسسه فریزر اثر ویپاپاکنورگیو(۲۰۰۸) نتیجه می گیرند که افزایش مشاهده شده در نابرابری درآمد در هر دوسته کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه در دو دهه اخیر تا حد زیادی به اثر تغییرات فنی نسبت داده می درآمد است. یاموتی و تیتل(۲۰۰۷) معتقد است. اندرسون(۲۰۰۵) انتقاد از تابع ترانسلوگ را برای تخمین سهم جهانی شدن، پیشرفت فنی و سیاست های بازار کار در کاهش سهم نیروی کار ارائه می کنند. نتایج به دست آمده نشان می دهد که جهانی شدن تنها یکی از چند دلیل اثربازار بر سهم نیروی کار است. براز و لوپز(۲۰۰۷) با بررسی داده های مخارج خانوار نشان داده اینکه رشد تجارت، انتظارات

بر سهم نیروی کار در کشورهای پیشرفته نشان می دهد که کاهش سهم نیروی کار در چند دهه اخیر در کشورهای عضو OECD بیشتر پدیده ای تعادلی بوده است نه چرخه ای. هریسون و مک میلان(۲۰۰۷) از پژوهش خود نتیجه می گیرند زمانی این کشورها در منافع جهانی شدن بیشتر سهم دارند که سیاستهای متمم هم اجراسود و در مجموع جهانی شدن در بین فقرا هم برندهای و بازندگانی دارد.

برگ و نیلسون (۲۰۱۰) با استفاده از مجموعه داده های نرم اس ای توزیع درآمد را توضیح می دهد. در همین زمینه یاموتی، لال و ویپاپاکنورگیو(۲۰۰۸) نتیجه می گیرند که افزایش مشاهده شده در دوره ۱۹۷۵-۲۰۰۵ بررسی کردند و نتیجه این مطالعه حاکی از رابطه مستقیم آزادی تجارت و نابرابری درآمد است. یاموتی و تیتل(۲۰۰۷) با ملاحظه کاهش سهم نیروی کار در درآمدملی کشورهای پیشرفته، معادله سهم نیروی کار استخراج شده از تابع ترانسلوگ را برای تخمین سهم جهانی شدن، پیشرفت فنی و سیاست های بازار کار در کاهش سهم نیروی کار ارائه می کنند. نتایج به دست آمده نشان می دهد که جهانی شدن تنها یکی از چند دلیل اثربازار بر سهم نیروی کار است. براز و لوپز(۲۰۰۷) با بررسی داده های مخارج خانوار نشان داده اینکه رشد تجارت، انتظارات

افزایش با درجه پایندی به قوانین حقوق مالکیت معنوی مرتبط است. جین، وی و بی وو(۲۰۰۲) در مطالعه دیگری در دوره ۱۹۸۸ تا ۱۹۹۳ دریافتند شهرهایی که درجه بازیودن تجارت بالاتری دارند کاهش بیشتری در نابرابری نسبت درآمد شهری به روستایی داشته اند. در میان مطالعات صورت گرفته در خاور دور بایستی اشاره کرد که در کره جنوبی مطالعه جای اس ما (۲۰۰۳) نشان می دهد شواهد ضعیفی دال برای فرضیه کوزنتس در کره جنوبی وجود دارد و جهانی شدن اقتصاد کره جنوبی، بر توزیع درآمد اثر ندارد. میلانویچ(۲۰۰۳) به مقایسه اثرات جهانی شدن بر توزیع درآمد در کشورهای ثروتمند و فقیر پرداخته است و نتیجه گیری می کند که اثر بازیودن درهای اقتصادی توزیع درآمد بستگی به سطح درآمد اولیه کشورها دارد. به طوریکه در کشورهای با درآمد پایین این ثروتمندان هستند که از بازیودن اقتصاد منتفع می شوند. باسو(۲۰۰۶) با اشاره به مشکلاتی که جهانی شدن در جهت تشدید فقر به همراه دارد، دو پیشنهاد ارائه می کند. اول سهمی شدن نیروی کار بیکارشده در این فرایند، در سود سهام موسسات و دوم شکل گیری یک سازمان با قدرت اجرایی در جهت مقابله با فقر و هماهنگی سیاست های فقر زدایی. گاسکینا(۲۰۰۶) در بررسی پیرامون موضوع اثر جهانی شدن

مربوط به یک اقتصاد بسته شرح داده می‌شود. در قسمت دوم که بر هدف این مقاله منطبق است، این چارچوب استفاده کننده از چندین اقتصاد که دنیای متشکل از چندین اقتصاد که توابع تولید و ترجیحات یکسان دارند تعیین داده شده و نهایتاً پیرامون اثرگذاری تجارت بر توزیع درآمد شخصی بحث می‌شود.

در اقتصاد بسته M مفروض، M عامل تولید مختلف و N فرد وجود دارد. بردار E موجودی کل عوامل تولید اقتصاد و بردار Qc تولید کل را نشان می‌دهد. عوامل تولید برای تولید کالاهای Qc از طریق تابع تولید F به کار گرفته می‌شود:

$$(1-3) Qc = F(E)$$

F بردار توابع تولید را نشان می‌دهد. اگر بازار عوامل و کالاهای نهائی رقابت کامل فرض شود، قیمت هر عامل برابر است با ارزش تولید نهائی در هر بخشی که عامل تولید به کار می‌رود:

$$(2-3) P_c F'(E) = W_c$$

P_c بردار قیمت‌های کالاهای نهائی در اقتصاد بسته، $F'(E)$ بردار تولید نهائی عوامل E و W_c بردار قیمت عوامل است. علاوه بر این، فرض می‌شود که اشتغال کامل برای همه‌ی عوامل وجود دارد. شرایط اشتغال کامل و معادله (3-2)

قیمت عوامل را با توجه به قیمت کالاهای P_c و موجودی نسبی عوامل مشخص می‌کند:

$$(3-3) W_c = W(E, P_c)$$

سیستم با تقاضا برای کالاهای نهائی بسته می‌شود:

نتایج مفیدی داشته است. با بررسی میزان کاربرد شبکه عصبی مصنوعی، می‌توان گفت که مطالعات خارجی استفاده کننده از این رهیافت اکثراً بر پیش‌بینی شرایط آینده بازارهای مالی مختلف تمرکز کرده‌اند. به همین جهت در اینجا به ذکر پژوهش جامعی که بر روش شناسی این

رهیافت نظر کرده، اکتفا می‌شود. زانگ و دیگران (۱۹۹۸) به بررسی کاربردهای شبکه‌های عصبی مصنوعی در پیش‌بینی می‌پردازند. هدف این مطالعه، تامین تلفیقی از تحقیقات انتشار یافته در این زمینه، ارائه بینشی راجع به مسائل مدل‌سازی شبکه‌های عصبی مصنوعی و هدایت پژوهش‌های آینده است و بر پیشگی‌های کم نظری شبکه‌های عصبی مصنوعی از جمله سازگاری، غیرخطی بودن، قابلیت نگاشت اختیاری تابع تاکید می‌کند.

در میان مطالعات داخلی در این زمینه می‌توان به مطالعه مشیری (۱۳۸۰)، قدیمی و مشیری (۱۳۸۱)، اصغری-اسکوبی (۱۳۸۱)، مرزبان، اکبریان و جواهیری (۱۳۸۴)، نجفی و طرازکار (۱۳۸۵)، طبی و دیگران (۱۳۸۷) و شکیبایی، نظام-آبادی پور و حسینی (۱۳۸۸) اشاره کرد.

۳. تصویب مدل

این بخش که به دو قسم تقسیم شده است به بررسی رابطه‌ی تئوریک بین توزیع درآمد، قیمت عوامل تولید و توزیع مالکیت می‌پردازد. در قسمت اول، یک مدل

مبني بر بالا رفتن سطح بهره وری در گشوارهای درحال توسعه و در نتیجه کاهش فقر را تحقق نیخشد، بسیار زیاد است.

همچنین در میان مطالعات داخلی می‌توان به مطالعه گرجی و برهانی پور (۱۳۸۷) اشاره کرد که با استفاده از روش هم‌جمعی یوهانسون - جوسیلوس نتیجه گرفته اند که جهانی شدن با وجود ساختار فعلی اقتصاد ایران باعث افزایش نابرابری شده و وضعیت توزیع درآمد را بحرانی تر می‌کند.

موسوی و دیگران (۱۳۸۸) با هدف تحلیل اثر جهانی شدن بر روی توزیع درآمد در ایران برآورد کرده اند که درآمد سرانه نقطه برگشت منحنی کوزنیس به قیمت‌های ثابت سال ۱۳۶۹ برای خانوارهای شهری و روستایی به ترتیب در دامنه ۸۵۴۰ و ۶۸۰۰ و ۷۵۲۰ هزار ریال

قرار دارد. یافته‌های این پژوهش نشان داد که شواهد محکمی دال بر افزایش نابرابری به موازات افزایش همگرایی اقتصاد ایران به سوی اقتصاد جهانی وجود ندارد.

در سالهای اخیر استفاده از روش‌های غیر کلاسیک در شناسایی مسائل مربوط به پیش‌بینی رفتار سیستم‌های پیچیده، در محاذل علمی و حرفه‌ای رواج یافته است. شبکه‌های عصبی، یکی از این روش‌های بدین و درحال تحول است که در موضوعات متنوعی از قبیل الگوسازی، شناخت الگو، خوشبندی و پیش‌بینی به کار رفته و

المملکی توسط موجودی نسبی عوامل تولید در جهان تعیین می شوند:
 $(8-3) P_{**} = P_{**}(E_{**})$
 با جایگزین کردن معادله $(3-8)$ در معادلات $(3-6)$ و $(3-7)$ معادلات زیر به دست می آید:

$$(9-3) \\ W_o = W_o(E_{**}) \\ W_o = W_o(E_{**}, E)$$

این معادلات بیان می دارند قیمت عوامل توسط موجودی بین المللی عوامل تعیین می شوند. از طرفی در جهان تقریبا هچ کشوری بدون تعریف نیست. زمانی که دولت ها مداخله نموده و تعریف و سایر موانع را به تجارت تحمیل می کنند، برابر شدن قیمت عوامل روی نمی دهد. T را انحراف قیمت جهانی عوامل نامیده و بنابراین معادله $(3-9)$ به صورت رو به رو در می آید:

$$(10-3) W_o = W_o(T, E_{**}, E)$$

نقشه اتصال بین توزیع درآمد عوامل و توزیع درآمد شخصی، ساختار مالکیت است. هر فردی

ها به بقیه دنیا شبیه است (2) اقتصاد تکنولوژی مشابه سایر نقاط دنیا دارد (3) کالاهای غیر قابل مبادله وجود ندارد (4) حداقل به اندازه کالاهای عوامل تولید وجود دارد (5) توابع تولید همگن از درجه یک هستند (6)

پدیده برگشت شدت عوامل تولید وجود ندارد. اگر شرایط بالا همگی فراهم باشد، همگرایی قیمت عوامل وجود دارد و قیمت عوامل در داخل کشور توسط قیمت جهانی کالاهای مشخص می شود

$(6-2) W_o = W(P_{**})$
 اگر هر کدام از شرایط ذکر شده در بالا نتواند باقی بماند، همگرایی قیمت عوامل قطعی نخواهد بود و هم قیمت بین المللی کالاهای و هم موجودی عوامل تولید در داخل، قیمت عوامل تولید داخلی را مشخص می کنند:

$$(7-2) W_o = W(P_{**}, E)$$

در یک اقتصاد جهانی یکپارچه که موجودی عوامل تولید کشوارها زیاد متفاوت نیستند، قیمت های بین

$(4-2) P_c = P(Q_c)$
 با قرار دادن معادله $(1-3)$ و $(3-4)$ در معادله $(3-3)$ ، قیمت عوامل به صورت تابعی از موجودی عوامل تولید به دست می آید:

$(5-2) W_c = W(E)$
 موجودی عوامل ، قیمت عوامل تولید را به طور کامل در یک اقتصاد بسته مشخص می کند. نکته آنکه اگر توابع تولید F بازدهی ثابت نسبت به مقیاس داشته باشند، اندازه E اقتصاد قیمت نسبی عوامل تولید را تعیین نمی کند. علاوه بر این، قیمت نسبی عوامل با فراوانی آنها تحت فرضیه E بازده نزولی نسبت به مقیاس و عدم وجود رابطه E مکملی بین عوامل رابطه عکس دارد.

در یک اقتصاد باز کوچک ، بردار قیمت داخلی P_{**} ، قیمت های جهانی کالاهای قابل مبادله را مشخص می کنند. تجارت بین المللی همچنین تحت شرایط زیر می تواند قیمت عوامل را مشخص کند: (1) اقتصاد به حد کفایت در زمینه E موجودی

درآمد خود را از چندین عامل تولید به دست آورد به طوریکه درآمد کل فرد i ، از $\sum_{j=1}^{n+...+1} W_j(T, E^*, E) E^* W_i + \dots + W_j(T, E^*, E) E^* W_i$ می‌باشد.

E_j موجودی عامل تولیدی در اقتصاد و W_{ij} سهم فرد i از مالکیت عامل j است. $\sum_{j=1}^{n+...+1} W_{ij} = 1$

لذا W_j پرداخت به عامل j را نشان می‌دهد.

Ω ماتریس ضرائب W_{ij} خواهدبود که ساختار مالکیت را توضیح می‌دهد. بر این اساس می‌توان بیان نمود در یک اقتصاد باز (با فرض وجود تجارت) درآمد عوامل تولید تابعی است از ساختارهای مختلف مالکیت و موجودی عوامل در داخل و موجودی عوامل در خارج (توزیع عوامل) و با این مبنای تفاوت ساختار توزیع عوامل و گوناگونی ساختار مالکیت افراد یک جامعه ریشه تاثیر پذیرفتن توزیع درآمد از فرایند جهانی شدن است و ضریب جینی که یک شاخص ترکیبی از درآمد افراد است نیز تحت تاثیر فرایند جهانی شدن قرار می‌گیرد. به عبارت دیگر خواهیم داشت:

$g_{ini} \equiv g(y) = g(T, E^*, E, \Omega)$
معادله (۳-۱۳) پایه ای برای بررسی تجربی این پژوهش است. این معادله نشان می‌دهد که توزیع

درآمد و خط برابری کامل توزیع درآمد) به مساحت مثلث زیر خط برابری کامل توزیع درآمد. ضریب جینی شهری به عنوان شاخص ساختار مالکیت هم دارد.

آنچه می‌توان بعنوان نتیجه این بحث بیان داشت این است که اولاً بازکردن درهای اقتصاد می‌تواند بر توزیع درآمد موثر می‌باشد. ثانياً این اثر می‌تواند وابسته به ترکیب عوامل تولید موجود در اقتصاد بوده و تفاوت ساختاری اقتصاد شهری و روستایی در کشورهای درحال توسعه حداقل از حیث موجودی عوامل تولید نقش مهمی در این زمینه يافا می‌کند و به همین جهت در این پژوهش جامعه شهری مورد مطالعه قرار گرفت.

۴. تخمین مدل

در حقیقت این شاخص نشان دهنده ای درجه ای ادغام تجارت بین الملل ، تجارت درون صنعت و تجارت درون یک بخش است. مقدار شاخص $|IT_t|$ بین صفر و یک بوده است که صفر نشان دهنده ای عدم وجود تجارت درون بخشی است(کلابسی وجلایی ۱۳۸۱).

این شاخص به عنوان متغیر نشان دهنده ای میزان جهانی شدن اقتصاد ایران محاسبه و در مدل قرار گرفته است.

(۳) درآمد تعرفه ای حقیقی دولت(TAR): همانگونه که در قسمت تصریح مدل اشاره گردید ، موانع تجاري به صورت کلی می‌تواند همگرائی قیمت عوامل تولید در سطح جهانی و داخلی را تحت تاثیر قرار دهد. بنابراین در این مطالعه درآمد تعرفه ای حقیقی دولت به عنوان نماینده ای موانع تجاري پیش روی تجارت آزاد در مدل قرار گرفته است.

درآمد شخصی تابعی است از متغیرهایی که توزیع درآمد عوامل را تعیین می‌کنند و بستگی به ساختار مالکیت هم دارد.

آنچه می‌توان بعنوان نتیجه این بحث بیان داشت این است که اولاً بازکردن درهای اقتصاد می‌تواند بر توزیع درآمد موثر می‌باشد. ثانياً این اثر می‌تواند وابسته به ترکیب عوامل تولید موجود در اقتصاد بوده و تفاوت ساختاری اقتصاد شهری و روستایی در کشورهای درحال توسعه حداقل از حیث موجودی عوامل تولید نقش مهمی در این زمینه يافا می‌کند و به همین جهت در این پژوهش جامعه شهری مورد مطالعه قرار گرفت.

در این بخش با تکیه بر معادله ۳-۱۳ به تخمین مدل های اقتصاد سنجی سری زمانی و همچنین طراحی و آموزش شبکه عصبی مصنوعی پرداخته می شود. با توجه به مدل تصریح شده ، اکنون متغیرهای به کار گرفته شده در تخمین معرفی می شود:

(۱) ضریب جینی: متدائل ترین شاخص نابرابری درآمد است و از نظر آماری عبارت است از نسبت اندازه ای برابری توزیع درآمد مورد بررسی به حداقل اندازه ای نابرابری درآمد ممکن در یک توزیع درآمد کاملاً برابر. از نظر ترسیمی ، ضریب جینی عبارت است از نسبت مساحت لورنر سطح بین منحنی لورنر توزیع

جدول ۱- نتایج تخمین مدل خود رگرسیون برداری (VAR)

متغیر	Ginis (-)	HT (-)	TAR (-)	GOV (-)	HDI (-)	CAPITAL (-)	LABOR (-)
Ginis	۰.۰۴۲۳۴۳	-۰.۰۱۳۱۲۲	۹۱E-۰۵	-۱	۵۸۳E-۰۶	-۱.۹۱E-۰۵	-۴.۸۲E-۰۶
t-stat	[۰.۲۳۱۵۶]	[-۰.۲۹۵۹۶]	[-۰.۴۷۴۷]	[+۰.۸۱۴۵۳]	[+۰.۵۰۱۸۶]	[-۰.۶۸۳۶۵]	[-۱.۱۹۵۲۶]
(ماخذ محاسبات تحقیق)						F=۱۶.۲	R ² =۰.۷۷

براساس یافته های محقق و با در نظر گرفتن معیار شوارتز تعداد وقفه بهینه برای مدل VAR برابر یک درنظر گرفته شد.

بر اساس جدول ۱ می توان گفت که ضریب چینی مناطق شهری اقتصاد سنجی سری زمانی استفاده شده است:

۱- مدل خود رگرسیون برداری (VAR) مدل تصحیح خطای برداری (VECM) در الگوی VAR روابط متقابل بین وقفه های مختلف متغیرها بررسی شده و در صورتی که الگوی مورد نظر دارای هم-اباشتگی باشد، از طریق الگوی تصحیح خطای برداری برآورد انجام می گیرد که در نتیجه ای آن روابط بلندمدت و بردارهای هم اباشتنه را می توان به دست آورد.

۲-۱-۲ مدل VECM برای تحلیل اثرگذاری بلند مدت متغیرهای موجود در مدل بر نابرابری توزیع درآمد در مناطق شهری مدل تصحیح خطای برداری (VECM) تخمین زده می شود تا به کمک آن تاثیر متغیرها در کوتاه مدت و بلند مدت مقایسه گردد.

لذا با طی مراحل زیر مدل VECM برآورد شده است:

نخستین گام در تخمین VECM تعیین تعداد بهینه بردار هم اباشتنه است. از بین الگوهای مطرح در مدل VECM برای اقتصاد شهری مدل عرض از مبدا نامحدود و بدون

۴-۱ مدل های اقتصاد سنجی سری زمانی جهت بررسی اثرات جهانی شدن بر توزیع درآمد در جامعه ای شهری ایران از دو مدل مربوط به اقتصاد سنجی سری زمانی استفاده شده است:

۱- مدل خود رگرسیون برداری (VAR) مدل تصحیح خطای برداری (VECM) در الگوی VAR روابط متقابل بین وقفه های مختلف متغیرها بررسی شده و در صورتی که الگوی مورد نظر دارای هم-اباشتگی باشد، از طریق الگوی تصحیح خطای برداری برآورد انجام می گیرد که در نتیجه ای آن روابط بلندمدت و بردارهای هم اباشتنه را می توان به دست آورد.

۱-۱-۱ مدل خود رگرسیون برداری (VAR) برای آزمون هم اباشتگی متغیرها از آزمون " دیکی- فولر " تعیین یافته " استفاده شده که براساس آن متغیرهای (۱) بوده و با هم اباشتگی دارند.

(۴) شاخص توسعه ای انسانی (HDI): سازمان ملل این شاخص ترکیبی را در سال ۱۹۹۰ معرفی نمود که بر سه مؤلفه استوار است: طول عمر که براساس امید به زندگی در بد و تولد تعریف می شود، میزان آموزش ویاسوادی و سطح زندگی که بر حسب تولید ناخالص داخلی سرانه و قدرت خرید تعریف می شود.

(۵) مخارج دولت (GOV): متغیری که در این مطالعه در جهت ارزیابی سیاستهای دولت در زمینه توزیع درآمد مورد استفاده قرار می گیرد، مخارج دولت است.

(۶) تشکیل سرمایه ثابت (CAPITAL): میزان مجموع تشکیل سرمایه ای ناخالص بخش خصوصی و بخش دولتی به عنوان یک عامل تولید در مدل قرار گرفته است.

(۷) جمعیت فعال (LABOR): عامل نیروی کار نیز به عنوان عامل تولید دیگر، با در نظر گرفتن جمعیت فعال در مدل مورد بررسی قرار گرفته است.

جدول ۲-نتایج تخمین مدل VECM

متغیر	$D(GINIs(-))$	$D(IIT(-))$	$D(TAR(-))$	$D(GOV(-))$	$D(HDI(-))$	$D(CAPITAL(-))$	$D(LABOR(-))$
$D(GINIs)$	-0.068431	0.018601	-0.000044	8.37E-06	2.426670	-9.36E-06	2.13E-05
t -statistic	-0.46909	1.87116	-0.94167	0.48300	1.77617	-0.54011	0.46583
(ماخذ محاسبات تحقیق)							
$F=6.47$		$R^2 = 0.71$					

دهند که به این برآوردها، خروجی گفته می شود.

نرون های لایه های میانی نقش موثری در فرآیند برآورد (در ادبیات شبکه عصبی مصنوعی به آن فرایند آموزش گفته می -شود) صحیح مدل ایفا می نمایند. تعداد لایه های میانی و تعداد نرون های پردازش اطلاعات دراین لایه ها هنوز از قاعده خاصی تبعیت نمی کنند و روش آزمون و خطای روش معمول تعیین این پارامترهاست.

مدلهای شبکه عصبی پس انتشار خطای از معروف ترین مدل های ANN به شمار می روند. نحوه عملکرد این مدلها به این صورت است که پس از آنکه بردارهای داده ها و هدف به مدل معرفی شدند، ضرائب ارتباطی بین واحدهای لایه های ورودی، میانی و خروجی به طور تصادفی تعیین می شوند. سپس مدل با پردازش داده های هر واحد و ارسال آنها به واحدهای جلوتر، مقادیر بردار ستاده ها را محاسبه می کند. در این مرحله مقادیر محاسبه شده (ستاده ها) با مقادیر واقعی (هدف) مقایسه و مقدار خطای محاسبه می شود. اگر میزان خطای داده های هدف (را تحويل می

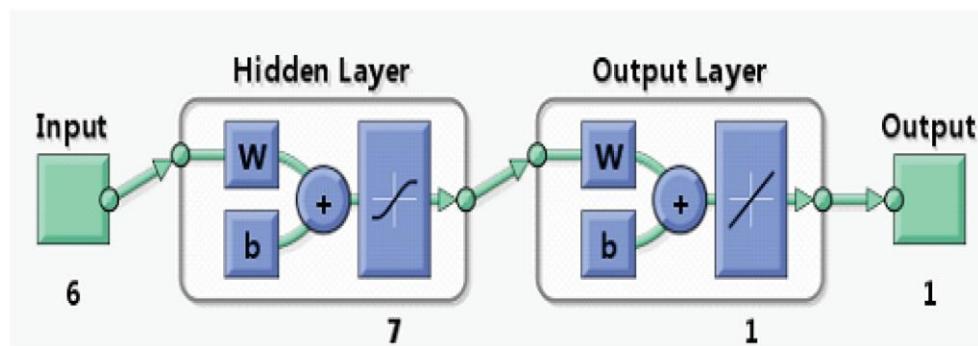
پیش بینی استفاده می -شود. شبکه های عصبی مصنوعی تکنیک های محاسباتی یادگیری هستند که به کمک آنها می توان یک نگاشت خاص را تقریب زد و یا داده های مختلفی تأمین می -کند، آن است که ضریب ANN را دسته بندی کرد. مدل های ANN به رغم تنوع شان از ساختار کلی مشابهی برخوردارند. یک شبکه عصبی مصنوعی عموماً از سه لایه به ترتیب زیر تشکیل می شود:

(۱) لایه ورودی (۲) لایه میانی (لایه پنهان) (۳) لایه خروجی
لایه ورودی شامل واحدهای (نرون) به تعداد متغیرهای توضیحی مدل باشد که در ادبیات شبکه عصبی مصنوعی به عنوان متغیرهای ورودی شناخته می شوند. لایه های میانی و خروجی شامل واحدهای پردازش اطلاعات هستند. دراین واحدهای (نرون ها)، عملیاتی جبری بر روی اطلاعات ورودی صورت گرفته و نتیجه آنها به صورت یک ورودی جدید به نرون -های دیگر در لایه های بعدی ارسال می گردد.
واحدهای لایه خروجی مشابه

روند برگزیده شده است که با توجه به نتایج آزمون trace λ پنج بردار هم ابیشه در نظر گرفته شد. نکته اساسی در تحلیل نتایج این مدل که هدف موردنظر این پژوهش را تامین می -کند، آن است که ضریب جینی شهری کوتاه مدت با ضریب تعديل ۹۷/۰- به مقدار بلند مدت خود همگرا می شود. جدول ۲ نیز نتایج تخمین مدل VECM را با لحاظ کردن متغیرهای ضریب جینی شهری، به عنوان متغیر سمت چپ مدل ارائه می کند.
همانطور که در جدول ۲ مشاهده می گردد، نابرابری توزیع درآمد شهری با متغیرهای سطح تجارت بین الملل و مخارج دولت و شاخص توسعه انسانی و جمعیت فعال در شکل تفاضل مرتبه اول رابطه مستقیم و با متغیرهای درآمد تعریف ای دولت و موجودی سرمایه اقتصاد و همچنین نابرابری درآمد شهری در شکل تفاضل مرتبه اول رابطه عکس دارند.

۴-۲. شبکه عصبی مصنوعی در کنار مدل های سری زمانی اقتصادسنجی از مدل شبکه های عصبی مصنوعی (ANN) هم برای

شکل - ۱- طراحی شبکه عصبی مصنوعی با متغیر خروجی ضریب جینی شهری

در لایه های میانی و خروجی مشخص شد که در این زمینه تابع تائزات سیگموئید برای لایه میانی و تابع خطی برای لایه خروجی در نظر گرفته شد. سپس قاعده یادگیری شبکه عصبی مصنوعی مشخص می شود، که در این پژوهش جهت تسریع تولید نتایج از روش LM استفاده شده است.

-۳- نتایج پیش بینی و مقایسه عملکرد مدلهای VAR و VECM.ANN

برای مقایسه قابلیت پیش بینی مدل VAR و VECM با شبکه های عصبی مصنوعی از دو معیار ارزیابی مدلهای رقیب که در جدول ۳ ارائه شده اند، استفاده شد.

همانطور که در جدول ۴ نشان داده شده است، شبکه عصبی طراحی در پیش بینی ضرائب جینی شهری به طور قابل ملاحظه ای دقیق تر از مدلهای VAR و VECM عمل کرده است.

پیش بینی برون نمونه ای

در لایه های میانی و خروجی همچنین بخش یادگیری و تائزات سیگموئید برای لایه میانی و تابع خطی برای لایه خروجی در نظر گرفته شد. دوره ۱۳۵۰ تا ۱۳۸۲ تقسیم شد. سپس قاعده یادگیری شبکه عصبی مصنوعی مشخص می شود. ابتدا ضرائب ارتباطی طبق مکانیزم هایی که به مکانیزم های یادگیری موسومند، در جهتی تغییر می کنند که خطای یعنی همان تفاوت بین ستاده ها و هدف کمتر و کمتر شود. این جریان یادگیری ادامه می یابد تا آنجا که خطای به میزان مورد نظر بررسد. در این بخش مدل شبکه عصبی مصنوعی که جهت پیش بینی میزان نابرابری درآمد شهری طراحی شده است، ارائه می گردد.

مراحل طراحی این مدل بشرح زیر است:

مراحله اول در طراحی شبکه عصبی مصنوعی تعیین تعداد نرون های لایه ورودی است. بر اساس یادگیری، تعداد دفعات تکرار در مدل، مقدار خطای پیش بینی مطلوب و همچنین نوع توابع تبدیل در نظر گرفته شد. مرحله دوم تعیین

۱ است:

در مرحله بعد یک سری پارامترها و عناصر درونی مدل مانند ضریب یادگیری، تعداد دفعات تکرار در مدل، مقدار خطای پیش بینی مطلوب و همچنین نوع توابع تبدیل

جدول ۳- معیارهای ارزیابی مدل‌های رقیب

معیار	فرمول
میانگین مربع خطأ	$MSE = \frac{\sum(\hat{y} - y)^2}{n}$
میانگین قدر مطلق انحراف	$MAD = \frac{\sum \hat{y} - y }{n}$

جدول ۴- نتایج مقایسه پیش‌بینی مدل‌های ANN، VECM، VAR

ضریب جینی شهری		متغیر	معیار کارایی
MSE	MAD		
۰.۰۰۰۵۵	۰.۰۱۷۵۷	VAR	مدل
۰.۰۰۰۵۹	۰.۰۵	VECM	مدل
۰.۰۰۰۳۷	۰.۰۱	ANN	مدل

(ماخذ محاسبات تحقیق)

درصدی در موجودی سرمایه و نیروی کار و شاخص ادغام بین الملل وافزایش ۴ درصدی شاخص توسعه انسانی و کاهش ۱۰ درصدی مخارج دولت، کاهش مخارج دولت، ناابرای درآمد شهری تمایل به کاهش دارد. درصدی در موجودی سرمایه و نیروی کار و شاخص ادغام بین الملل وافزایش ۶ درصدی شاخص توسعه انسانی و کاهش ۱۵ درصدی مخارج دولت، نتایج پیش‌بینی ضریب جینی شهری ایران برای سالهای ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۵ تحت سناریو زیر استفاده شده است. سناریو چهارم) افزایش سالانه ۲ درصدی مقدار ضریب جینی شهری ایران در سال ۱۳۸۶ برابر با المثل و ثبات سایر متغیرها

برپایه این نتایج و نظر به کارآیی عملکرد شبکه‌های عصبی مصنوعی در پیش‌بینی میزان ناابرای درآمد، این رهیافت به منظور پیش‌بینی خارج از نمونه برگزیده شد. بر این اساس از شبکه‌های عصبی طراحی شده جهت پیش‌بینی ضریب جینی شهری ایران برای سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۸۸ تحت سه سناریو استفاده گردید و پس از آن بمنظور بررسی اثر خالص جهانی شدن بر توزیع درآمد در جامعه شهری ایران با اجرای سناریو چهارم برای دوره زمانی ۱۳۸۷ تا ۱۳۹۵ پیش‌بینی بروز نمونه ای انجام شد. حالت اول: لحاظ تغییر در پنج متغیر ورودی در این حالت سه سناریو بر شبکه عصبی مصنوعی به شرح زیر اعمال گردید:

- سناریو اول) افزایش سالانه ۵ درصدی در موجودی سرمایه و نیروی کار و شاخص ادغام بین الملل وافزایش ۲ درصدی شاخص توسعه انسانی و کاهش ۵ درصدی مخارج دولت سناریو دوم) افزایش سالانه ۱۰

جدول ۵- نتایج مربوط به سه سناریو اول با لحاظ تغییرات ۵ متغیر ورودی

متغیر		ضریب جینی شهری	
سناریو اعمال شده	۱۳۸۸	۱۳۸۷	
سناریو اول	۰.۳۸۸۱	۰.۳۹۸۱	
سناریو دوم	۰.۳۹۱۱	۰.۳۹۵۶	
سناریو سوم	۰.۳۸۸۵	۰.۳۹۰۷	

(ماخذ محاسبات تحقیق)

همچون آموزش و بهداشت مطابق نظری این پژوهش همخوانی دارد. انتظار در جهت کاهش نابرابری افزایش نیروی کار (به صورت جمعیت فعل) نابرابری درآمد عمل کرده است . راکاهش می دهد. با توجه به جدول ۴ دقت بیشتر رهیافت شبکه عصبی مخارج دولت در ساختار شهری اقتصاد ایران، نتوانسته است در مصنوعی در مقایسه با مدل VAR و VECM مشخص شد. نتایج حاصل از سه سناریو اول نشان داد که با افزایش موجودی سرمایه و نیروی کار و شاخص ادغام بین الملل و شاخص توسعه انسانی و همچنین کاهش مخارج دولت نابرابری درآمد شهری تمایل به کاهش دارد.

۵-۲ آزمون فرضیه در برآورد مدل VAR (جدول

جدول ۶ نشان می دهد نابرابری درآمد شهری در سال دوم و دو سال آخر افزایش یافته و در مابقی دوره پیش بینی روند کاهشی را نمایان ساخته است.

۵. نتیجه گیری

در این بخش به تفسیر نتایج به دست آمده، پرداخته می شود.

۵-۱ اثر متغیرهای مستقل مدل بر توزیع درآمد شهری

با توجه به جدول ۱ افزایش درآمد تعریفه ای واقعی دولت از نابرابری درآمد شهری ایران می کاهد. افزایش درآمد تعریفه ای دولت از طرفی نشان دهنده افزایش مراودات تجاری کشور و از دیگر سو نشان دهنده ایجاد موانع تجاری جهت حمایت از تولیدات داخلی است. اما نقش دیگر این درآمدها که در تحلیل این اثر حائز اهمیت است، مالیات ستانی دولت است که به نظر می رسد، فرآیند بازنمایی این مالیات از اثرات قابل قبولی برخودار بوده است. در ساختار شهری اقتصاد ایران توسعه انسانی با مولفه هایی

جدول ۱- نتایج پیش بینی برون نمونه ای با اعمال سناریوچهارم و تغییر شاخص IIT

سال	۱۳۸۷	۱۳۸۶	۱۳۸۵	۱۳۸۴	۱۳۸۳	۱۳۸۲	۱۳۸۱	۱۳۸۰	۱۳۷۹
Gini	۰.۳۹۰۷	۰.۳۹۰۶	۰.۳۹۰۵	۰.۳۹۰۴	۰.۳۹۰۳	۰.۳۹۰۲	۰.۳۹۰۱	۰.۳۹۰۰	۰.۳۹۰۹

(ماخذ محاسبات تحقیق)

همخوانی داشته و آنها را تایید می کند. با در نظر گرفتن یافته های این پژوهش نمی توان این فرضیه را رد کرد که جهانی شدن اقتصاد، در جهت تعدیل نابرابری توزیع درآمد شهری ایران گام برمی دارد.

به سناریو اعمال شده مشخص نمود. در سناریو چهارم شبکه عصبی مصنوعی پیش بینی کرد که با افزایش شاخص ادغام بین الملل (سالانه دو درصد)، ضریب جینی شهری به جز در سالهای ۱۳۸۷ و ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ در مواجهه با باز شدن درهای اقتصاد تمایل به کاهش دارد (جدول ۶). بدین ترتیب نتایج به دست آمده از اعمال سناریو چهارم با ضرائب برآورده در مدل VAR

۱) مشخص گردید که نابرابری درآمد در جامعه شهری در پاسخ به افزایش درجه باز بودن اقتصاد (افزایش شاخص IIT) کاهش می یابد. از طرفی با توجه به تخمین مدل VECM می توان اظهار کرد که ضریب جینی جامعه شهری ایران با نرخ ۹۷/۰ به مقدار بلند مدت خود می گراید. اما نکته اساسی در تشخیص اثر جهانی شدن بر نابرابری درآمد در ساختار شهری اقتصاد ایران را می توان در یافته های مربوط

منشی کمیته نوبل می خواست خبر اعطای جایزه نوبل را به او بدهد، وی در تختخواب خود خواب بوده است. شلینگ مدت زمان زیادی در مورد کنترل سلاح هسته ای تحقیق کرده و مطالعاتی در مورد جرایم اقتصادی و نیز تبعیض نژادی داشته است. همانند اولمن دلیل اعطای جایزه نوبل به شلینگ گسترش دامنه تحقیقات در زمینه همکاری و تضاد با استفاده از چارچوب تحلیلی نظریه بازی است. هر چند که وی در مصاحبه خود با خبرنگار سوئدی کمیته به درستی دلیل جذاب بودن مطالعه خود را برای نامزدی جایزه نمی داند. شلینگ هستند. شلینگ در سال ۱۹۹۱ رئیس انجمن اقتصادی امریکا بوده است. شلینگ در مصاحبه خود اشاره می کند که زمانی که

نظریه بازی
شرح حال:

توماس شلینگ در سال ۱۹۲۱ در امریکا متولد شد. وی در سال

۱۹۵۱ دکتری خود را در رشته اقتصاد از دانشگاه هاروارد دریافت کرد.

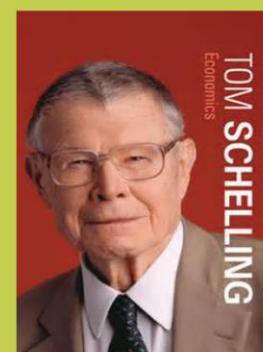
وی در فاصله سالهای ۱۹۵۱ تا ۱۹۵۳ مشاور اقتصادی کاخ سفید بود.

وی هم اکنون استاد دانشگاه مریلند امریکا است.

استراتژی سیتیز (۱۹۶۰) و انگیزه های کلان و رفتار در سطح خرد

(۱۹۷۸) از جمله آثار قابل توجه شلینگ در زمینه نظریه بازی

دریافت جایزه به پاس: گسترش دامنه تحقیقات در زمینه همکاری و تضاد

توماس شلینگ

Thomas C. Schelling

سال دریافت جایزه: ۲۰۰۵

سال تولد: ۱۹۲۱

تابعیت: امریکا

دانشگاه: هاروارد

دریافت جایزه به پاس: گسترش دامنه تحقیقات در زمینه همکاری و تضاد با استفاده از چارچوب تحلیلی

- J.(2009),"Globalization and Poverty: Oxymoron or New Possibilities?", Journal of Business Ethics 85,pp. 39-47
- Jai, M. (2003)"A note on globalization and income distribution: Case of Korea" 1975-1995" Journal of Asian Economics, NO14,pp157-164
- Jaumotte, F. and Tytell, I. (2007) "How Has The Globalization of Labor Affected the Labor Share in Advanced Countries?",Working Paper 7298,International Monetary Fund.
- Jaumotte, F. , Lall, S. and Papageorgiou, C. (2008) "Rising Income Inequality: Technology, or Trade and Financial Globalization?",Working Paper 8185,International Monetary Fund.
- Milanovic, B.(2003) "Can we discern the Effect of Globalization on Income Distribution? Evidence from Household Surveys",Development Reasearch Group, World Bank, Washington.
- Spilimbergo, A. , Londono,J.L. , and Szekely, M. (1999) "Income Distribution, Factor Endowments, and Trade Openness",Journal of Development Economics, VOL.59, pp 77-110
- Tian, X. Wang, B. and Dayanandan, A.(2008)"The Impact of Economic Globalization on Income Distribution: Empirical Evidence in China ", Economics Bulletin, vol. 4, No. 35,pp. 1-8.
- Wei, S.J. and Wu, Y.(2002) "Globalization and Inequality: Evidence from within China",Working Paper 8611,National Bureau of Economic Research.
- Xiaodong,W. (2000) "Foreign direct investment, intellectual property rights,and wage inequality in China." China Economic Review 11 (2000) 361_384
- Zhang, G. Patuwo, B.E. and Hu. M.Y, (1998) "Forecasting with Artificial Neural Networks: The State of Art",Internationa Journal of Forecasting 14,pp.35-62
- ; -(58):147-184.
- MOUSAVI S.N.A.,SADR ALASHRAFI S.M.,TAHERI FARZANEH.(2009) "IMPACT OF GLOBALIZATION ON IRANIAN INCOME INEQUALITY" AGRICULTURAL ECONOMICS: IRANIAN JOURNAL OF AGRICULTURAL ECONOMICS (ECONOMICS AND AGRICULTURE JOURNAL); 3(2):185-207.
- NAJAFI B.A.D,TARAZKAR M.H.(2006) "FORECASTING EXPORTS OF PISTACHIO FROM IRAN: APPLICATION OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS" IRANIAN JOURNAL OF TRADE STUDIES (ITS); 10(39):191-214.
- Adams, S. (2008), "Globalization and income inequality: Implications for intellectual property rights ", Journal of Policy Modeling, 30,pp. 725-735.
- Anderson, E. (2005)"Openness and Inequality in Developing Countries :A review of Theory and Recent Evidence" Journal of World Development,VOL.33,NO.7, pp 1045-1063
- Bergh, A. and Nilsson, T. (2010) "Do liberalization and globalization increase income Inequality?" European Journal of Political Economy, Volume26, Issue4, Pages 488-505.
- Borraz, F. Lopez, J. and cordova (2007) " Has Globalization Deepened Income Inequality in Mexico?" Global Economic Journal, Volume 7, Issue 1.
- Basu, K.(2006) "Globalization, Poverty and Inequality: What is the Relationship? What Can Be Done" World Development, vol. 34, No. 8, pp. 1361-1373.
- Guscina, A.(2006) " Effects of Globalization on Labor's Share in National Income",Working Paper 6294,International Monetary Fund.
- Harrison, A. and McMillan, M.(2007) "On the links between globalization and poverty",Journal of Economic Inequality , Volume 5, Number 1 , April 2007,pp.123-134.
- Hill, R.P. and Rapp,
- Refrences:**
- ASGHARI OSKOEI M.R. (2002) "TIME SERIES PREDICTION BY NEURAL NETS" IRANIAN ECONOMIC RESEARCH; 4(12):69-96.
- SHAKIBAEI A.R.,NEZAMABADIPOUR H.,HOSSEINI SEYED JAFAR(2009) "PREDICTION CRUDE OIL SUPPLY IN THE ELEVEN PRODUCING COUNTRIES: USE OF NEURAL NETWORKS AND LINEAR REGRESSION (1980-2006)" KNOWLEDGE AND DEVELOPMENT ; 16(27):98-119.
- TAYEBI S.K.,MOVAHEDNIA N.,KAZEMEYNI M.(2008) "A COMPARISON OF ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS (ANN) WITH ECONOMETRIC METHODS FOR FORECASTING ECONOMIC VARIABLES: AN APPLICATION TO THE IRAN'S EXCHANGE RATE" SHARIF: ENGINEERING; 24(43):99-104.
- GHADIMI M.R.,MOSHIRI S.(2002) "MODELING AND FORECASTING IRANIAN ECONOMIC GROWTH USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS" IRANIAN ECONOMIC RESEARCH; 4(12):97-125.
- KALBASI H.,JALAIE S.A. (2002) "THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON THE IRANIAN FOREIGN TRADE (A SECTORAL ASSESSMENT APPROACH)" IRANIAN ECONOMIC RESEARCH; 4(11):115-137.
- GORJI E.,BORHANIPOUR M.(2008) "GLOBALIZATION AND INCOME DISTRIBUTION IN IRAN" IRANIAN ECONOMIC RESEARCH; 10(34):99-124.
- MARZBAN H.,AKBARIAN R.,JAVAHERY B.(2005) "A COMPARISION BETWEEN AMONG ECONOMETRIC, TIME SERIES AND NEURAL NETWORK MODELS FOR EXCHANGE RATE PREDICTION" TA HGHIGHAT-E-EGHTESADI; -(69):181-216.
- MOSHIRI S.(2000) "FORECASTING IRANIAN INFLATION RATES USING STRUCTURAL, TIME SERIES, AND ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS MODELS" TA HGHIGHAT-E-EGHTESADI

مقاله

پیامدهای جنگ برای مالکیت

مقایسه آثار تحریم‌های نفتی

نویسنده: ناهید اسماعیلی
مشاور استاد امید ستاری

برای آغاز تحریم‌های اقتصادی مورد توجه قرار میدهد، «رهیافت سمبولیک/سیاست داخلی» (symbolic approach/the domestic politics) که بر سیاست‌های داخلی کشوری اعمال کننده تاکید دارد، از یک سو، فشار از سوی مردم و گروه‌های ذی نفع داخلی/بین‌المللی که خواهان گرفتن منفعت مادی و غیر مادی از تحریم‌ها هستند. کشور اعمال کننده را به اجرای تحریم‌های اقتصادی علیه هدف و ادار می‌کند. به ویژه آنکه تحریم‌های اقتصادی جایگزین کم هزینه‌تر و مشهودتر از اقدام نظامی یا عدم واکنش در برابر کشور تحریم معمولاً چند رهیافت را

اطمینان از پیشرو منافع از طریق تحریم‌های راه‌های باید در کنترل آنها بکار گرفته شود. وی می‌افزاید: «تحریم‌ها تسليحاتی مهم هر زرادخانه سیاست هستند»؛ لیکن این تسليحات نیز مانند تمامی دیگر تسليحات راهبردی باید باحداکثر اختیاط بکار گرفته شوند. پس از این مباحث و آشنایی با تعريف موجود در ارتباط با تحریم، موضوع کارایی تحریم‌هارا بررسی می‌کنیم.

۲. رهیافت‌های اتخاذ تحریم‌های یک و چند جانبه الف. رهیافت نمادین (سمبولیک)

(رابرت پی اوکوئین) در کتاب خود

«دامنه تحریم‌های اقتصادی» این

مسئله را مطرح می‌کند، که آیا تحریم

ها راهی مناسب برای تأمین اهداف

سیاست خارجی هستند؟ و برای

مردم از دست می‌دهد و نهایتاً با به تحلیل رفتن قدرت دولت در مقابل قشرهای داخلی و مقاومت‌های ملی آسیب پذیر می‌شوند.

ب. میزان حمایت از تحریم: حمایت یا عدم حمایت از کشورها از اعمال تحریم‌ها و مشارکت آنها در اجرای آن در موقوفیت یا عدم موقوفیت آن تاثیر بسزای دارد. در این بین کشورهای منطقه یا هم جوار از جایگاه ویژه‌ای برخور دارند. شواهد مختلف در باب نقض آشکار و غیر آشکار تحریم‌ها از برای کشورها و کارگزاری‌های دولتی وغیر دولتی خود گواهی براین مدعاست.

ج. ساختار سیاسی تحریم شونده: بی تردید یکی از شاخص‌ها و عوامل توفیق تحریم‌ها بخصوص تحریم اقتصادی، نوع ساختار حکومت و تشکیلات حاکم بر کشور تحریم شونده بستگی دارد. با همین دیدگاه است که می‌گویند تاثیرگذاری بر نظام غیر دموکراتیک از طریق تحریم بسیار دشوارتر از تاثیرگذاری بر دموکراسی هاست. بطور کلی سازگاری شرایط ناشی از های اقتصادی در گرو انتقال فشار وارد از طریق تنگ کردن عرصه زندگی بر اثر تحریم از مردم به دولت است. به طوری که مردم نیز هم سو با جامعه بین المللی دولت خود را تحت فشار قرار دهند. در نظام‌های غیر دموکراتیک معمولاً دولت سعی می‌کند با استفاده از شیوه‌ها و ابزارهای در دسترس

های استراتژیک کشوری خاص به کار گرفته می‌شود.

۳. ارتباطی: در این حالت تحریم برای ارسال پیام عدم رضایت نسبت به رفتار کشوری خاص مورد استفاده قرار می‌گیرد.

۳. دلایل ناکارآمدی تحریم‌ها از منظر اقتصاد سیاسی نظریه پردازان و صاحب نظران اقتصاد سیاسی دلایل متعددی را برای ناکارآمدی تحریم‌ها عنوان می‌کنند در اینجا در چند قالب کلی مورد بحث و بررسی قرار میدهیم. لازم به یادآوری است که این متغیرها میتوان عنوان وجه مشترک در کارایی همه تحریم‌ها در نظر گرفت.

الف. سرعت و مدت زمان تحریم: تاثیر عامل زمان بر اعمال تحریم قابل انکار است. به طور کلی دو نظر در خصوص عامل زمان بر اعمال تحریم وجود دارد. اعتقاد عده ای بر آن است که مدت زمان تحریم و موقوفیت آن رابطه‌ای معکوس وجود داردی عده معتقد اند که به کشورمورد تحریم نباید فرصت تطبیق و سازگاری شرایط ناشی از اجرای تحریم را داد.

گروه دوم نقطه مقابل دسته اول محسوب می‌شونداین گروه معتقد اند که تحریم‌ها در صورت طولانی شدن میتوانند به طوری فزاینده به کشور مورد هدف آسیب برسانند. درواقع در گذر زمان کشور تحت تحریم به مرور زمان توانایی خود را برای رفع نیازهای ضروری

فراهرم می‌کند.

از سوی دیگر، فشار مردم یا گروه‌های ذی نفع داخلی آینه‌المملی که ضررهای مادی و غیر مادی را از تحریم متتحمل می‌شوند، مانع سیاست کشور اعمال کننده می‌شوند. بنابراین توازن دینامیک این قدرت‌های متقابل تعیین کننده امکان تحریم‌های کشور هدف از سوی کشور اعمال کننده است به علاوه این مسئله نیز قابل تحمل است که احتمال اعمال تحریم اقتصادی به وسیله کشور فاقد ثبات اقتصادی علیه کشور دیگر به دلیل تاثیرات منفی و شدید بی شایسته داخلی، بسیار کم است.

ب. رهیافت بازدارندگی بازدارندگی^۱ (the signaling/deterence approach) معتقد است تحریم ابزاری مناسب برای بازدارندگی و تهدید است، زیرا سیاست خارجی کشور را در فضایی از اطلاعات ناکامل هدایت می‌کند. کشور اعمال کننده در صورت تهدید به اقدام نظامی، هزینه بسیار بیشتری را متتحمل می‌شود. بررسی‌های آماری تا حد بسیار زیادی این گفته را تایید می‌کند.

هدف از تحریم‌ها در چارچوب کلی می‌توان شامل موارد زیر باشد:

۱. تهاجمی: در این حالت تحریم برای تغییر رفتار کشوری خاص به کار گرفته می‌شود.

۲. دفاعی: در این حالت تحریم برای کاهش سریع توسعه توانایی

جهت همکاری نزدیک در راستای سیاست های ایالات متحده علیه ایران نشدرحیم های اعمال شده در کشورهای هدف تحریم علاوه بر اثر مستقیم بر اقتصاد آنها اثری بر اقتصاد جهانی و حتی کشور تحریم کننده نیز داشته اند. بنابراین ایالات متحده علاوه بر ناخوشوند ساختن هم پیمانان خود امنیت عرضه انرژی را با خطر مواجه ساخته است و خود نیز هزینه هایی را به صورت کاهش صادرات واژ دست دادن بازارهای پر سود و نیز امکان سرمایه گذاری در ذخائر غنی این کشور را تحمیل نموده است چالش های فراروی بازارهای جهانی انرژی الى رغم تمامی مساعی بکار گرفته شده برای کاهش وابستگی جهانی به نفت خام فراورده های نفتی با توجه به تمامی برآوردهای انجام شده توسعه موسسات معتبر بین المللی روند سعودی مصرف نفت خام همچنان ادامه خواهد یافت.

بنابراین برخی از مهمترین چالش های عده در حال رشدی که بازارهای جهانی انرژی در حال حاضر با آن روبه رو هستند عبارتند از: اولاً بایستی طی دو دهه آتی حجم قابل توجیه ظرفیت جدید تولید نفت ایجاد شود تا رشد پایدار اقتصاد جهانی را تضمین نماید. ثانیاً این افزایش ظرفیت مازاد تولید قابل انتکایی نیز برای بازارها جهانی ایجاد نماید.

با وجود برخی ناظمینانی هاتقریباً این اطمینان وجود دارد که در

افزایش قیمت ها و جریان اقتصادی کشور و اخلال در نظام واردات و صادرات کشور مورد تحریم انگیزه سودجویی و بهره برداری از شرایط موجود را در سود جویان افزایش میدهد. وضعیت پیش آمده در کشور مورد تحریم با دیگران اقتصاد آزاد را دچار وسوسه میکند تا از شرایط ویژه برای منافع اقتصادی خود بهره میگیرند. از این رو موقوفیت تحریم در گرو تکنر و نظرات دقیق و مستمر برای جلوگیری از چنین انحراف هایی باید انجام گیرد.

۴. تحریم های اقتصادی، ابزاری جهت نیل به اهداف و مقاصد سیاسی است. پیشینه کاربرد این ابزار بر اساس برخی مستندات به قبل از میلاد مسیح باز میگردد. تحریم های اقتصادی تا پیش از پایان جنگ بین المللی اول، مکملی برای اقدامات نظامی بود ولی پیش از آن کشورهای عضو جامعه ملل تحت تاثیر نتایج حاصل از تحریم های برقرار شده علیه کشورهای محور توسل به سلاح اقتصادی را به عنوان ابزار غیر سیاسی در متن میثاق جامعه ملل گنجاندند.

با پیروزی انقلاب اسلامی ایران ایالات متحده آمریکا به کرات از این ابزار علیه ایران استفاده نمود که مهمترین آن ILSA میباشد، ولی تهدید به اعمال مجازات شرکت متحدان تجاری جایگزین برای کشور هدف عمل می کند. با توجه به ای حوزه های جدید نفتی ایران تبعات و اثرات تحریم ها، بخصوص تشویق هم پیمانان اروپایی آمریکا

در تبدیل شدن مردم به عامل فشار جلوگیری میکند. از طرفی دیگر، چنانچه دولت تحریم شده از حمایت و پشتیبانی مردم برخوردار باشد و به عبارتی دارای نظام دموکراتیک و مردمی باشد با تحریم ها میتواند خود تبدیل به عامل همبستگی و اتحاد مردم و حمایت بیشتر از دولت تحریم شوند.

۵. تعیین اهداف: هدف یا اهدافی که تحریم کنندگان از اعمال تحریم دنبال میکنند نیز به میزان کارایی و توفیق آن موثر است هدف نسبتاً معقول و محدود می تواند میران کارایی تحریم را افزایش دهد عکس این قضیه نیز صادق است اصولایکی از اهداف عده تحریم های سازمان ملل متحده ایجاد شرایطی برای «تغییر یا اصلاح رفتار سیاسی دولت عده تحریم» اعلام شده است.

اما این نکته را نیز باید در نظر داشت که هدف تتبیه نیز با توجه به انگیزه های سیاسی تحریم کنندگان همواره وجود دارد که خود امروزیه صورت موضل در رژیم تحریم ها نمود پیدا کرده است. ظرفیت و قابلیت کشور های تحریم شده.

از لحاظ تاریخی معمول ترین دلیل ناکامی تحریم ها وجود کشور های دیگر است که به عنوان هایی که در طرح های توسعه کشور هدف عمل می کنند. با توجه به ای حوزه های جدید نفتی ایران تبعات و اثرات تحریم ها، بخصوص تشویق هم پیمانان اروپایی آمریکا

به منابع تامین انرژی، به منظور کاهش خطر قطع جریان انرژی توسط گروه و یا منطقه خاص می باشد، بنابراین محدودیت های ایجاد شده توسط آمریکا برای ایران (و تا حدی پیشتر برای عراق و لیبی) با سیاست آمریکا جهت تنوع بخشیدن و عرضه جهانی نفت در تضاد میباشد.

این تحریم ها، جست وجوی کشور های آسیای میانه و قفقاز را برای یافتن مسیرهای جایگزین صادراتی که وابستگی این کشورهارا به روییه کاهش میدهد، با مشکل موافق ساخته است. مسیر ایران کوتاه ترین و اقتصادی ترین مسیر برای انتقال نفت و گاز این کشورها به بازار جهانی انرژی میباشد ولی این مسیر با توجه به تحریم های اعمال شده، دوراز دسترس کشورهای آسیای میانه و قفقاز قرار دارد.

هزینه دیگر آمریکا از این تحریم ها این است که صنعت نفت ایالات متحده به عنوان یک شریک تجاری غیر قابل اعتماد شناخته میشود. آمریکا در تمامی زمینه های مربوط به اکتشاف و حفاری و ... تا بازار یابی و تجارت عملکرد اول را در صنعت نفت میزند ولی، قدرت رقابت بی رقیب ایالات متحده با این حساب که هر نوع معامله با آمریکا میتواند به دلایل مختلف سیاسی به سرعت ملغی اعلام گردد، به شدت کاهش می یابد.

بنابراین، یکی از هزینه های غیر مستقیم تحریم ها، ناشی از سیاسی

پیمانان اروپایی این کشور حمایت و دنبال نشد (هر چند انتقال برخی تسليحات نظامی و تکنولوژی متوقف شد). این تحریم ها مانند هر تحریم دیگری اثراتی را بر کشورهای هدف داشت، هر چند که این اثرات کمتر از هزینه ای بود که این تحریم ها بر اقتصاد آمریکا بر جای گذاشت.

در خصوص تحریم ایران، آمریکا با مشکلات عدیده ای با هم پیمانان اروپایی خود مواجه شد، زیرا این کشور ها، منابع استراتژیک و اقتصادی مهمی در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه دارند.

یکی دیگر از هزینه های مستقیم اقتصادی آمریکا از اعمال تحریم ها بر ایران، بدون تجارت و سرمایه گذاری در ایران می باشد. مهتمرين زیان ناشی از تحریم سرمایه گذاری نفتی در ایران، به صورت به زیان ناشی از عدم خرید نفت ایران و نیزlagای قرارداد کونوکو برای توسعه حوزه سیری در فلات قاره ایران میباشد و مورد دیگر نیز کاهش صادرات امریکا به ایران می باشد.

یکی از مسائل ایجاد شده این است که چنانچه تحریم های ایران حداقل در میان مدت پایر جا باشد و عراق نیز دستخوش مشکلات داخل خود باشد، تمرکز تولید جهانی نفت بر کشورهای عضو شورای همکاری خلیج فارس، افزایش خواهد یافت.

تمایل آمریکا برای تنوع بخشیدن

صورت عدم تحقق چنین افزایش ظرفیتی هزینه های بلند مدت قابل توجهی متوجه اقتصاد جهانی بالاخص ایالات متحده خواهد شد.

آمریکا و تحریم ایران محدودیت صادرات کالاهای آمریکایی به ایران از سال ۱۹۸۴ افزایش یافت و واردات

کالاهای ایران به آمریکا از اواخر ۱۹۸۷ به کلی منوع شدقانون تکمیلی ۲۳ زلولای ۱۹۹۶ ادر مورد تحریم ایران و لیبی تقریبا تمام تجارت دوجانبه که در آن شرکت های خارجی در سال بیش از ۴ میلیون دلار در حوزه های نفتی ایران سرمایه گذاری نمایند را محروم نمود (این سقف در سال ۱۹۹۷ به ۲ میلیون دلار در سال کاهش یافت) سایر کشورها تحریم هایی را بمنظور محدود نمودن دسترسی ایران به محصولات و تکنولوژی های که در راستای تولید و حمل سلاح های هسته ای به شبیهای و بیولوژیکی به کار میروند وضع نموده اند.

تحقیقات نشان میدهند که کشورهایی که روابط تجاری، مالی و سرمایه گذاری قابل توجهی با کشور تحریم کننده دارند، نسبت به اعمال تحریم ها حساس هستند اما عدم ارتباطات تجاری و مالی با کشور تحریم کننده، باعث ایجاد هزینه های غیر قابل اجتنابی برای کشور تحریم کننده می شود. تحریم همه جانبه آمریکا بر علیه ایران و لیبی (ILSA) توسط هم

آنتنتیک را به خاطر اعمال قوانین ایالات متحده در خارج از مرزهای این کشور تشدید نمود و باعث تایید این ادعا شد که آمریکا، قوانین سازمان تجارت جهانی (WTO) را نقض نموده است.

منابع مأخذ

- (۱) ولیزاده، اکبر، بهار ۱۳۹۱، رهیافت‌ها و نظریه‌های کارایی تحریم در اقتصاد سیاسی بین‌المللی، مجله دانشکده حقوق و علوم ساسی (فصلنامه سیاست دوره ۴۱ شماره ۱، صفحات ۳۶۵-۳۴۹)
- (۲) بهروزی فرم‌رضی، (زمستان ۱۳۸۳)، اثر تحریم‌های یک جانبه آمریکایی اقتصادی‌بازرگانی ایالات متحده و بازارهای جهانی ارزی، فصلنامه پژوهش‌نامه بازرگانی، شماره ۳۳، صفحات ۱۹۵-۲۳۹

جوکر فرمود مرا کرامتی باشد که گر ۱۰۰ کرور مرا درهم و دینار بودی کاری کردم که شمایان از بهر قوت خود در همی نپرداختی و آن مایه را بهر زخم هایتان به مایحتاجتان بمالاندی به نیکی!!! مندرسان چو این بشنیدند چون مندرسان چو این بشنیدند صبرشان جمله بدریدند و سر به کوی و بزن نهادند از بهر کسب در همی که شاید مر معجزتی و کرامتی از جوکر به اذن یزدان چاره ماتحت ایشان نماید و حالی بدیشان بدهد به حوالی!!!

آمریکا سعی و اصرار دارد تا اروپا را به قبول مواضعی مجبور نماید که این کشورها تمایلی به اتخاذ آن ندارند.

این احساس نا عادلانه بودن فشار های ایالات متحده، به روابط این کشور و متحداش به شدت ضربه می‌نداشته اتخاذ مواضع مشترک در مسائل خاص خواهد شد (همانند عدم توافق با حمله به عراق و یا اقدامات مشترک بر علیه ایران). تهدید به اعمال مجازات شرکت های که در طرح های توسعه ای حوزه های جدید نفتی ایران سرمایه گذاری نمایند، باعث تشویق همپیمانان اروپایی آمریکا جهت همکاری نزدیک در راستای سیاست های ایالات متحده بر علیه ایران نشد. وضع قانون تحریم منافع کشورهای دوسوی اقیانوس

شدن روابط تجاری می‌باشد. برخورد با ایران به صرف قانون ILSA، مثال روشنی از لحاظ نیات تجاری به خصوص ملاحظات بازار در امر تجارت می‌باشد. اقتصاد دانان، اقتصادی را کارا میدانند که جدای از مسائل سیاسی عمل نماید. در کنار ملاحظات عمومی، در صورتی که تجار جهانی احساس نمایند که آمریکا شریکی غیر قابل اعتماد و بی ثبات می‌باشد، این کشور با ملاحظات جدی و عدیده ای مواجه خواهد شد. آخرین مسئله و شاید مهمترین آن، هزینه متقابل منافع با سایر قدرت های جهانی می‌باشد. دولت های اروپایی از اقدامات یک جانبه آمریکا به خشم آمده اند. ILSA در کار قانون هلمز برتون و کنار برخی موارد دیگر، گواهی براین مطلب است که

شیخ ما

چون مریدان شیوخ اهل دولت از کرامات ایشان بگشتند، به احوالی به غایت نامراد به خانقه جوکر مومن در آمدند که شاید مر ایشان را چاره ای بیابد و نجاتی!!! جوکر چون حال ایشان بدید چنین گفتن آغاز کرد که ای مریدان مندرس!!! این گرانی که بدیدید و حال آن ببردید تنها آثار گرانی درهم فرنگی

شرکت دراج رفسنجان
Doraj Rafsanjan

شرکت دراج رفسنجان

Doraj Rafsanjan

تولید کننده انواع مینی لودر (ماشینهای چندمنظوره)

صاحبہ

شک مثبت داشت.
یکی از مشکلاتی که ما در حال حاضر بابت تجارت پسته با آن در گیر هستیم این است که نسبت به تولید کنندگان دیگر از تولیدات خیلی بالایی برخوردار نیستیم و باید سعی در افزایش تولیداتمان داشته باشیم در این زمینه در راه چاره اتخاذ می شود که به ترتیب زیر می باشند:

۱- افزایش سطح زیر کشت:
پسته یک محصول کشاورزی است و به فاصله زمانی زیادی در جهت افزایش سطح زیر کشتیش روبرو هستیم علاوه بر این کشت پسته در مناطقی از کشور اتفاق می افتد که با مشکل بی آبی روبرو هستند و این خود هم برای کشت این محصول هزینه ساز بود و هم تولید محصول را با کمبود مواجه می کند.

۲- افزایش بهروری باغات موجود:

این راه حل هم از لحاظ زمان اقتصادی به صرفه است و هم از لحاظ به زمان خیلی کمتری نیاز دارد. اگر ما بخواهیم عملکرد در هکتار محصول را افزایش دهیم در واقع توانسته ایم که میزان بهروری آن را بالا ببریم. افزایش در عملکرد را هکتار اگر بالا رود تولید را اقتصادی تر می کند و هزینه تولید محصول ثابت نگه داشته می شود که در این حالت ما با افزایش تولید با هزینه بسیار کمتری مواجه می شویم.

جایگاه پسته در اقتصاد کنونی

صاحبہ کنندگان: فاطمه رمضانی، ریحانه انصاری، نگار هراتیان

دکتر رضا صداقت عضو هیئت علمی موسسه تحقیقات پسته کشور کارشناسی و کارشناسی ارشد خود را در دانشگاه شیراز گذراند و در سال ۱۳۷۶ فارغ التحصیل شد برای گرفتن دکترا عازم سفر به هندوستان شد و در دانشگاه علوم کشاورزی «بندر» به تحصیل در رشته اقتصاد کشاورزی با گرایش توسعه و سیاست پرداخت و در سال ۱۳۸۵ فارغ التحصیل شدند و از آن زمان مشغول تحقیقات اقتصادی شد. ایشان علاوه بر کارهای تحقیقاتی مشغول به تدریس در دانشگاه های سطح استان هستند. و در پایان نامه های علمی دانشجویان یاری دهنده اشان است. وضعیت اقتصادی پسته و در واقع کلیه محصولات صادراتی را می توان به دو طبق زمانی تقسیم بندی کرد، که عامل اصلی این تقسیم بندی را می توان نرخ ارز دانست. افزایش نرخ ارز خود شرایطی را ایجاد می کند که ما بتوانیم در بازار های جهانی سودآوری بیشتری داشته باشیم و کالاهای تولیدی و صادراتی از وضعیت اقتصادی بهتری برخوردار گردند پسته نیز

صنعتی در واقع کم کاری بوده است چون پسته نه تنها باعث نشده که این روند به تاخیر بیفتند بلکه سرمایه‌ی بالابی را برای آن تامین کرده است. اگر ما بخواهیم در صحنه رقابت خارجی دست داشته باشیم باید تولیداتمان را اقتصادی کنیم و سعی در افزایش تولید و افزایش سطح عملکرد در هکتار داشته باشیم اگر قرار باشد ما بر همین روند پیش برویم در پایان جایگاهمان را در بازار جهانی از دست می‌دهیم اگر وضعیت تجارت جهانی پسته ایران را در دوره کوتني نگاه کنیم می‌بینیم مسائل سیاسی بر عوض شدن مشتری‌های تجاریمان تاثیر گذار بوده است ولی این تاثیر گزاری مارا از عرصه رقابت خارج نکرده است با توجه به اهمیت سیاسی، اقتصادی این محصول نباید به این شکل نکرده است و این مشکلی حساب نمی‌شود مشکل اساسی زمانی است که هزینه‌های تولید ما را بالاتر از سطح سودآوریمان باشد و همچنین اینکه تولیداتمان جوابگوی بازار های داخلی و خارجی نباشد در تولید پسته ما باید به تولید سلامت و مسئله سلامت در تولید هم که امروزه یکی از بحث‌های اصلی در تولید اقتصادی است توجه کنیم تا به موفقیت‌های بالاتری نایل آییم و در عرصه جهانی با قدرت هرچه تمام تر ظاهر شویم

از خانوار‌های آن از طریق پسته حاصل می‌شود. اقتصاد شهرستان رفسنجان را می‌توان یک اقتصاد مبتنی بر کشاورزی دانست در این شهر چیزی بالغ بر ۱۱۰ هزار هکتار باغ پسته وجود دارد که در کل ، باغات ایران ۴۴۰ هزار هکتار باغ پسته است و این تقریباً برابر با ۲۵٪ از باغات کل پسته ایران در رفسنجان حدود ۴۰۰ هزار تن محصول پسته به تولید می‌رسد و این محصول دارای ارز آوری بالای است. اما متسافانه به علت دیگاهی که نسبت به تولیدکنندگان پسته وجود دارند که دارای وضعیت مالی خوبی هستند، حمایت مالی زیادی از سوی دولت مردان نمی‌شود. ولی با توجه به اهمیت سیاسی، اقتصادی این محصول نباید به این شکل موجود باشد. در موضوعاتی که به آن پرداخته شد گفته‌یم که رفسنجان شهرستانی است که من با این مسئله مخالف هستم در واقع باید بدین نحو نگاه کنیم که پسته محصولی است که آب زیاد برای رشد در مقابل سایر محصولات دیگر نیاز ندارد و باید به این مسئله هم نظر داشته باشیم که پسته محصولی بسیار مقاوم در مقابل شرایط جوی و محیطی است و در مناطقی رشد پیدا می‌کند که خود تنها محصول کشاورزی این مناطق است. اگر ما بخواهیم خود که گفته‌یم این فقط فرض است و شهرستان رفسنجان را در نظر شاید به این نحو نباشد. اما اگر کمی بگیریم این موضوع به درستی در واقع اندیش باشیم می‌بینیم که دور آن مشهود است و اقتصاد بسیاری شدن اقتصاد این شهرستان از مسیر

گزارش

اقتصاد یا انرژی هسته‌ای

نویسنده: فاطمه دستیار

های اقتصادی جزئی از آن است. در این راستا آمریکا قرارگاه جنگ اقتصادی علیه ایران را سازماندهی و راه اندازی نمود و این قرارگاه، هدایت و سیاست گزاری و ارزیابی فعالیت‌های اقتصادی نظارت بر دشمنان علیه مردم ایران در قالب «جنگ اقتصادی» که بسیار فراتر از خود قرار داده است.

چون انرژی هسته‌ای نقش مهمی داشت براساس آنها هارتلند انرژی شکل گرفت.

منابع عظیم نفتی در خلیج فارس و کشورهای اطراف آن و منابع بزرگ

از ابتدای انقلاب تا اوایل سال ۱۳۸۶ ادامه داشت و فصل دوم از سال ۱۳۸۶ آغاز شد و با روی کار آمدن باراک اوباما فشارهای اقتصادی از لحاظ شدت و عمق بیشتر شد. امروزه فعالیت و تلاش دشمنان علیه مردم ایران در قالب «جنگ اقتصادی» که بسیار فراتر از تحریم اقتصادی است ظهور کرده است. امروزه غرب در پی اقدامات تحریکی، مداخله‌ای و تحریمی برای حوزه‌های است که برای ایران منفعت دارد. یعنی غرب برنامه‌های جامعی برای ایران دارد که تحریم

سمیناری تحت عنوان انرژی هسته‌ای و تاثیر آن بر اقتصاد باحضور دکتر احمد شعبانی برگزار شد. در این سمینار مباحثی در مورد تحریم، اقتصاد مقاومتی، انرژی هسته‌ای و... مطرح شد.
باشکل گیری انقلاب اسلامی اشکال مختلف مقابله با ایران از قبیل ترور شخصیت مؤثر انقلاب، کودتا، جنگ تحمیلی و انواع تحریم ها به خصوص تحریم اقتصادی مطرح شد.

تحریم‌ها به دو فصل مجزا تقسیک می‌شوند که اولین فصل

امروزه علاوه بر جنگ نظامی شاهد پیدایش مفاهیم جدیدی همچون جنگ نرم، جنگ رسانه ای، جنگ سایبری، جنگ بانکی، جنگ ارزی و جنگ اقتصادی هستیم.

حوزه اقتصادی از جمله حوزه های جدید جنگ است که قادر است سایر حوزه ها را تحت تاثیر بگذارد. در تمامی جنگ ها تهاجم، تخریب و انهدام زیر ساخت هایی مثل بنادر، پل ها، فرودگاه ها، و کارخانه ها اساسا با هدف و رویکرد اقتصادی ولی با ابزارهای نظامی دنبال شده است.

جنگ اقتصادی یعنی جنگ با ابزار و مولفه های اقتصادی علیه زیر ساخت های اقتصادی یک کشور است. ابزار آلات این نوع جنگ مولفه ها و عوامل اقتصادی همچون پول، بانک، تحريم محاصره اقتصادی، زیر ساخت های مالی و... می باشد. این جنگ نبردی بی صدا است. شمار قربانیان این جنگ بالا است اما نه کشته ای بر جا می گذارد و نه حتی زخمی بلکه بیکاران، ورشکستگان، بازماندگان آن می باشد. جولانگاه اصلی جنگ اقتصادی رفا و ثروت جامعه است. در حال حاضر جنگ اقتصادی که با آن مواجه هستیم چند دولت علیه یک کشور است. استیراتژی که در مقابل با جنگ اقتصادی تمیلی علیه ایران برای عبور از شرایط پدید آمده می توان اتخاذ کرد استیراتژی اقتصاد مقاومتی است که از سوی مقام معظم رهبری و برای اولین بار

شکست سیاست های کشور بود. راه اندازی گفتمان انقلاب اسلامی در صدور انقلاب و فرهنگ استکبار سنتیزی به کشورهای همسایه بود که اغلب آنها دارای منابع انرژی عظیمی هستند.

پرورش گروه مقاومت حزب الله در لبنان با تفکر ضد مسلمانی و استکبارستیزی در بد خواران اختن منابع رژیم صهیونیستی در لبنان و فلسطین می تواند دلایل کافی برای آمریکایی ها باشد تا سیاستمداران و استراتژیست های این کشور سیاست محوری خود را سرنگونی

نظام مقدس جمهوری اسلامی قرار دهند. از اهداف سران جبهه استکبار در راه اندازی جنگ اقتصادی علیه ایران. ایجاد نارضایتی در مردم به عنوان حامیان قوی و اصلی نظام تضعیف بنیان های اقتصادی و سیاسی ایران و در نهایت حمله نظامی به ایران- استحاله نظام در اسلام آمریکایی از طبق تحت تاثیر قرار دادن انتخابات سال آینده ایران، جلوگیری از پیشرفت های علمی اقتصادی و تکنولوژی ایران به منظور جلوگیری از افزایش قدرت ایران در منطقه و جهان، جلوگیری از ثبات کار آمدی نظام اسلامی و ارائه الگوی جمهوری اسلامی به جهان به عنوان نظام کارآمد دینی و حکومتی عزتمدار و مستقل و حتی نظامی در برابر استکبار جهانی و ابر قدرتها در نظر گرفته شده است.

گازی در دریای خزر و کشورهای پیرامون آن در حدود ۷۲٪ از منابع جهان و حدود ۶۷٪ از منابع گاز جهان در این منطقه است. حدود هارتلند انرژی را به خوبی

تصویر کشیده و مورد توجه ابر قدرتها قرار گرفته و آنها را به سمت تصرف این سرمهایه ها بیش از پیش راغب تر و متقادع ساخته است.

از این جا کم ایران به عنوان منطقه ای در قلب زمین و منع بزرگ انرژی اهمیت پیدا کرد و مورد توجه ابر قدرت ها به خصوص آمریکا قرار گرفت و روز به روز با مهم شدن مسئله انرژی هسته ای در جهان و افزایش تقاضای انرژی برای تاسیس رشد تولید کشورهای پیشرفته بر اهمیت این منطقه افروزد است.

انقلاب اسلامی ایران در قلب زمین رخ داد اساس فکری آن دین محوری و استکبارستیزی می باشد. ایران علاوه بر دارا بودن اهمیت رئوپلیتیکی و رئو اکونومیکی اهمیت های جدیدی از قبیل رئو کالچری را در قلب زمین ایجاد کرده است. در ادامه دلایل دیگری از جمله، منابع انرژی ایران که از دست آمریکایی ها خارج شده است.

بازار بزرگ ۷۰ میلیون ملت ایران برای فروش محصولات آمریکایی که با قطع تسلط آمریکا بر ایران از دست رفته است. شکست ابهت آمریکا در نظر کشور های جهان که ماجراهای گروگان گیری و تسخیر لانه جاسوسی نمونه کاملی از مقاومتی :

برنامه هسته‌ای و موشکی ایران به کار بیايد مانند گرافیت و آلمینیوم به ایران منمنع شده است.

نهادهایی که از طرف وزارت خزانه داری آمریکا مورد تحریم گرفته‌اند:

بانک صادرات ایران سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، وزارت دفاع، پیشتبانی نیروهای مسلح ایران، بانک کارگشاپی، بانک ملی ایران، مسئولیت محدود (لندن - بریتانیا)، بانک آریان، بانک ملت، بانک ایران - ارمنستان، بانک بین المللی پرشیا، مسئولیت محدود (بریتانیا) شخصیت های وابسته ایرانی به دلیل آغاز مسائل مربوط به فن آوری هسته ای خواند ممانعت کردند. چهار گروه صنعتی ایران شامل مجموعه صنایع شهید ستاری، هفت تیر، گروه صنایع مهمات و متالوژی و صنایع شیمی طهرانی.

محورهای اصلی مد نظر آمریکا و غرب در تحریم های ایران؛ تحریم نظامی، تجاری، علمی، پولی و بانکی، بیمه، نفتی و گازی، هسته ابریزی کرد. انتقال یا تأمین هر نوع مواد یا تجهیزات و بافن آوری هسته ای که امکان استفاده دو گانه نظامی و غیر نظامی از آنها وجود دارد از داشتند.

پیروزی ایران در جنگ اقتصادی و گام رویه جلوی ایران در مقابله با استکبار و حفظ عزت و استقلال از کشور در صورت مضطeson بودن در ارتباط با برنامه های هسته ای یا موشکی ایران شده است.

واردات گاز از ایران و همچنین صادرات موادی که می تواند در

شرکت های ایرانی مرتبط با برنامه هسته ای.

در قطعنامه دوم دارایی های برخی موسسه ها و افراد و مرتبط با برنامه های هسته ای در خارج کشور مسدود شد و آموزش زمینه های مرتبط با دانش هسته ای با اتباع ایرانی منع شد.

دور سوم تحریم ها را علیه ایران، علیه فعالیت های صلح آمیز هسته ای جمهوری اسلامی ایران تصویب کرد. برخی دانشگاه های هلند بر طبق بخششانه های وازارتخانه های کشوری از پذیرش دانشجویان ایرانی به دلیل آغاز مسائل مربوط به فن آوری هسته ای خواند ممانعت کردند. چهار گروه صنعتی ایران شامل مجموعه صنایع شهید ستاری، هفت تیر، گروه صنایع مهمات و متالوژی و صنایع شیمی

پاچین مشمول تحریم آمریکا شدند. اتحادیه ای اروپا ۱۸۰ شرکت تجاری و شخصی ایرانی را مشمول تحریم های جدید بخش تراپری و ابریزی کرد. انتقال یا تأمین هر نوع مواد یا تجهیزات و بافن آوری هسته ای که امکان استفاده دو گانه نظامی و غیر نظامی از آنها وجود دارد از خاک روید به ایران منمنع است. دور چهارم تحریم ها اقداماتی علیه بانک های جدید ایرانی در خارج از کشور در صورت مضطeson بودن در ارتباط با برنامه های هسته ای یا موشکی ایران شده است.

واردات گاز از ایران و همچنین صادرات موادی که می تواند در

در سال ۱۳۸۹ در دیدار با جمعی از کار آفرینان کشور مطرح شد.

ایشان اقتصاد مقاومتی را تعریف می کنند که از یک سو ضامن رشد و پیشرفت کشور بوده و موجب تعالی کشور گردد و از سوی دیگر کشور را مقابل هجمه های اقتصادی غرب بسیج کرده و به سلامت از شرایط کنونی عبور می دهد.

تاریخ تحریم ها در ایران که تحریم ها از لحاظ و اندازه و یا حدود تحریم معدود(تحریم مالی، صادراتی، فرهنگی و...) تحریم میانه (تحریم مالی، تجاری...)- تحریم جامع(تحریم گسترده و تجاری) تحریم از لحاظ تعداد کشور های فرستنده تحریم یک جانبی که از طرف یک کشور است. تحریم چند جانبی که در آن بیش از یک کشور سهیم است.

تحریم ها از لحاظ اقتصادی یا غیر اقتصادی که تحریم های غیر اقتصادی بر مبنای بی توجهی به اعتبار حق کشور در صحنه بین المللی می باشد. تحریم اقتصادی که شامل هر قیدی است که به وسیله کشور فرستنده بر تجارت و سرمایه گذاری بین المللی کشور هدف در راستای وادار ساختن تغییر سیاست وضع شود تحریم اقتصادی است . در قطعنامه اول تحریم های هسته ای ، تحریم انتقال هرگونه اقام، مواد، کالا و فناوری که می تواند به فعالیت های مربوط به فنی سازی و باز فرآوری ایران مربوط شود و مسدود کردن داراییهای افراد و

حالت کلی ایجاد نارضایتی عمومی مردم، سست نمودن پیوند مردم و نظام اسلامی در نتیجه ایجاد فشار برای موج سواری جریان های ضدانقلاب و فتنه گران و نیز فشار بر روند مذاکرات هسته ای می باشد

ایران از غرب و سیاست های استکباری آنها. و در ادامه هدف از تحریم های اقتصادی در قلم اول اهداف سیاسی و کارکردهای اجتماعی بوده و تاثیرات صرفاً اقتصادی مثل کاهش درآمدهای کشوری به نفت و طراحی الگوی اقتصادی بدون نفت، افزایش نفرت ملت

سیاسی اقتصادی غرب، الگو شدن بیش از پیش ایران به عنوان الگوی حکومت، پیشرفت های اقتصادی در اثر خودکفایی ناشی از تحریم ها، تقویت توان مدیریت کشور پس از گذر موقتی آمیز از تحریم ها، کاهش واسطگی اقتصاد کشور به نفت و طراحی الگوی اقتصادی هدف از اتخاذ این تقسیم ها در

کنده سوخت و خوراک دام برای پرداخت بدھی خود اسکناس را با شتاب به داروغه شهر که به او بدھکار بود میدهد. داروغه اسکناس را با شتاب به هتل می آورد زیرا او به صاحب هتل بدھکار بود چون هنگامیکه دوست خودش را یکشب به هتل آورد اتاق را با اعتبارش کرایه کرده بود تا بعداً پولش را پردازد. حالا هتل دار اسکناس را روی پیشخوان گذاشته است. در این هنگام توریست پس از بازدید اتاق های هتل برمیگرد و اسکناس ۱۰۰ پوندی خود را برمیدارد و می گوید از اتاق ها خوش نیامد و شهر را ترک می کند. در این فرایند هیچکس صاحب پول نشده است.

گرددش پول

صاحب هتل اسکناس را برمیدارد و در این فاصله می رود و بدھی خودش را به قصاب می پردازد. این هنگام بدھی بهم ندارند همه قصاب اسکناس را با عجله به مزرعه پرورش خوک می برد و بدھی خود را به مزرعه دار می پردازد. مزرعه ۱۰۰ پوندی را روی پیشخوان هتل میگذارد و برای بازدید اتاق هتل و انتخاب آن به طبقه بالا می رود.

خوراک دام و سوخت میدهد. تامین

مقاله

فروپاشی غرب

نویسنده: عمامد متی پور

تعلق گرفته بیش از ۱۰ برابر شده است آمار دولتی نشان می‌دهد که شکاف طبقاتی در سال ۲۰۰۹ بیشترین مقدار خود بوده البته این را از نظر نباید دور داشت که حجم بسیار بالای مبادلات در نظام حال به همراه فعالیت‌های ربوی نسبت به معاملات در بخش واقعی این کشورها در شتاب بخشیدن به گسترش این نابرابری‌ها بسیار موثر بوده است. لازم به ذکر است که نظام سرمایه داری مجهر به چند ابزار برای روی پا ایستادن خود است که اولین آن بانک است. بانک در شهر و نیز و به دست یهودهای آنجا شکل گرفت. از آن جائی که یک یهودی می‌داند که در این راه دولت‌ها باید کوچک و همواره کننده راه فرد شود حال آنکه با قدرتمند شدن سرمایه‌دار، فقط به ایاشت ثروت می‌اندیشند نه رفع نیازهای مردم در این مرحله است که اراده این جمع کوچک بر گروه بزرگ‌تر غلبه می‌نماید تا به جائی که طبقه کارگر و زیرین جامعه در شرایط سخت و طاقت فرسا به سر می‌برد و در نهایت به فاصله طبقاتی بسیار جدی می‌انجامد که امروز ۹۹٪ جمعیت خود آمریکا را شامل می‌شود. متوسط درآمد کارگران سه دهه گذشته آمریکا کاهش یافته در حالی که پادشاهی که به مدیران سخن گفتن درباره مسئله‌ای که به طور کامل اتفاق نیفتاده مشکل است از این رو هر آنچه تا این زمان صورت گرفته است مورد نظر قرار داده ایم این فروپاشی دیر زمانی است که در حال انجام است برای درک هرچه بهتر این مسئله ناگزیر به درک اصول و ویژگی این نظام سرمایه داری هستیم.

به طور خلاصه سرمایه داری احالت را به فرد می‌دهد و او را از هرگونه قید و بند در مسائل اقتصادی رها کرده، فرض خود را بر ثروتمند شدن واحد اقتصادی خود می‌گذارد که به پیشرفت جامعه می‌انجامد. موتور محرك را نیز سرمایه صرف

بیشتر برندهای از ایالات متحده، و پس از بریتانیا، نروژ و سوئد هستند. جایزه‌های اشتراکی به عنوان نیم برای آن کشور محاسبه شده است.

کشور	شماره جوایز
ایالات متحده	۴۷
آمریکا	
بریتانیا	۸،۵
نروژ	۳
سوئد	۲
المان	۱
فرانسه	۱
هند	۱
اسرالیل	۱
کانادا	۱
هلند	۱
روسیه	۱
فیرس	۰،۵

زمانی که منابع مالی وارد گردش بخش واقعی (تولید) نشود. نه تنها منجر به کاهش تقاضای کل در بازار خواهد شد بلکه این امر در ادامه کاهش تولی و ماحصل آن بیکاری و اعتراضات مردم در سطح وسیع را به دنبال خواهد داشت. از سوی دیگر با ظهور قدرت صنعتی به نام

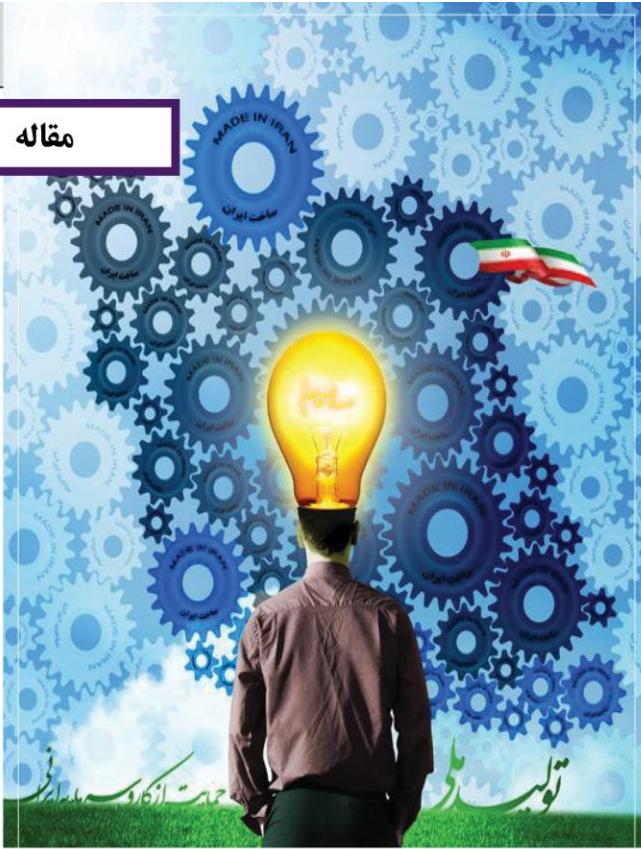
چین که با نیروی کار ارزان و فقط مورد بعدی بور است که مردم را روز به روز حریص و طمع کار می‌کند. ابزار کارآمد دیگر اوراق قرضه نام دارد که بعد از بانک درآمد خود به کشورهای همچون آمریکا قرض دهد این موجب شده است. اوراق قرضه به دست دولت شهرهای ایتالیا برای تامین مخارج جنگ ایجاد شد. این اوراق حلقه واسطه بین قدرت سیاسی و معاملات ماست.

هم اکنون حجم بازارهای اوراق قرضه و مشتقات آن ۱۲ برابر تولیدات واقعی دنیا است و به ۳۰ برابر تولیدات واقعی خود آمریکا است. در واقع اعتبار برابر ۸۵ تریلیون دلار است.

دولت‌ها همواره بیش از اعتبار خود پول خرج می‌کنند و با کسری مواجه می‌شوند در عوض اوراق قرضه با بهره می‌دهند. اگر کسی پول خود را از دولت خواست دولت او را مجبور می‌کند که به بازار اوراق قرضه در توکیو مراجعه کند.

بازارهای مالی در شرایط فعلی به عنوان یک محدودیت برای بخش واقعی اقتصاد هر روز بر آمار بیکاران در سطح این جوامع می‌افزاید

مقاله

تولید ملی یا استقلال اقتصادی

نویسنده: مریم بدیعیان
مشاور: استاد مجتبی کاظمی

تسريع یا کندي آن شده است و یا با در اختیار داشتن چهارده میلیون نفر از جمعیت کشور که معادل ۲۵٪ اینکه چرا اقتصاد ایران جزء بهترین کل کشور است می‌تواند در تبیین الگوی استفاده از کالا های ایرانی و های جهان می‌باشد.

اصلاح فرهنگ بیگانه تاثیر فراوانی داشته باشد) وزارت آموزش و پرورش، مدارس، معلمان، دانش آموزش و پرورش: تک افراد جامعه به نوعی در آموزش شریک و سهیم هستند، آموزش کافی و مناسب از پیش رو حانیون:

- ۱- باترویج نظر و فرهنگ غلط، استفاده از کالاهای خارجی
- ۲- انتقاد از کم توجهی دولت به تولید کنندگان
- ۳- ارتقای وضعیت اقتصادی مردم عبارتست از گسترش این

مقدمه
تولید ملی راهی برای رسیدن به استقلال اقتصادی با توجه به شعار های پنج سال اخیر (اتحاد ملی انسجام اسلامی، اصلاح الگوی مصرف، جهاد اقتصادی و...) سعی بر ترغیب مردم و برنامه ریزان به سوی مسائل اقتصادی بوده است. از طرف دیگر سو گیری استکبار اسلامی علیه انقلاب اسلامی بیش از هر زمان دیگر جنبه اقتصادی داشته است.

این مقاله سعی برآن دارد تا تاثیر این نام گذاری ها را بر زندگی مردم بررسی کند و مشخص کند که تا کنون به چه میزانی از این اهداف دست یافته ایم و چه عاملی موجب

۵۰٪ از اقتصاد متمرکز را شامل می‌شود. صادرات ایران شدیداً بر پایهٔ صادرات نفت و گاز است، تفوق خصوصی سازی، رهابی از اقتصاد متمکی به نفت و هم‌گام شدن با اقتصاد جهانی پیشنهادی است که از سوی تحلیل‌گران برای بهبود اوضاع اقتصادی ایران مطرح می‌شود اما واپسگی شدید به درآمدهای غیر قابل اعتماد نفتی برنامه ریزی اقتصادی ایران را همواره سکنده کرده است. اما هرگونه برای خارج کردن درآمدهای نفتی به معنای آن است که درآمدهای مالیاتی چند برابر شود، در همین راستا دولت اقدام به اجرای طرح هدفمندی یارانه‌ها نموده است. مشکلات اقتصادی که نتیجهٔ ترکیبی از کنترل قیمت‌ها و یارانه‌ها برویژه در پخش مواد غذایی وائزی است باعث ادامهٔ سینگین اقتصاد می‌شود. قیمت بالای نفت در سال‌های اخیر به ایران این امکان را داده است تا ۹۷ میلیارد دلار درآمد ارزی داشته باشد اگر چه این افزایش سرمایه به افزایش خود باوری و افزایش سرمایه‌گذاری داخلی کمک کرده است اما نرخ دو رقیمی تورم و بیکاری همچنان باقی است.

طبعی ۳۰ سال گذشته جمعیت ۳۶ میلیونی ایران به ۷۵ میلیون نفر فرازایش پیدا کرده است. و نخستین موج این نسل نو به بزرگسالی رسیده است. اقتصاد ایران یک اقتصاد در حال گذر است با یک بخش عمومی بزرگ که تخمينی آن پدیده فرار مغره‌ها است.

موارد و عمل به آنها می‌تواند روزنه امیدی برای اکنون و آینده جامعه ایران باشد.

۴- فرهنگ ملی: باید ها: پاکی محیط کار (اینکه به برکت فکر کنید نه به ثروت، با انصاف باشید و...) ارزش کار و تلاش، خدمت به خلق و رفع نیازهای مردم، حق‌الناس رعایت شود، اینکه روزی رسان خدا است، امین مردم بودن، به روز بودن، صبر و حوصله داشتن و... .

نباید ها: تبلیغ، مکر و حیله، طمع، دروغ، ناپاکی و قسم دروغ، ربا خواری، حرام خواری، اختتار، زیاده خواهی، قاچاق کالا، رشو.

راه های تحقق فرهنگ ملی در رابطه با تولید: آموزش دادن به خانواده ها در ابعاد گوناگون آموزش اختصاصی تولید کنندگان و اصناف، تعیین شاخص های عملی بر اساس معیار های فرهنگی.

رسانه: رسانه ها با نگاه های انتقادی سازنده و تیزبینانه، نواقص و مشکلات بخش های تولیدی را مطرح می‌کنند تا یک کالا ایرانی با کیفیت به دست مردم برسد.

اقتصاد ایران در یک نگاه:

ویخشن تولید
اهرم های برای رشد تولیدات
ملی:

امروزه اقتصاددانان براین باورند
که وجود تصمیم سازمانی چون
نهادهای کارامد پولی و مالی ویک
سیستم غذایی کارامد که قواعد
بازی معاملات اقتصادی مردم را رقم
میزنند برای داشتن رشد تولید ملی
بالا پایدار حیاتی هستند وجود
نهادهای قوی در جهت حمایت
از حقوق مالکیت ها و ساز و کار
اجرای قرار دادها بهترین کمک
یار بسط و توسعه سرمایه گذاری
ها و کارابی و حمایت عقلانی از
دو عامل کلیدی کار و سرمایه در
جامعه هستند. پرسش اصلی آن
است که در چنین شرایطی آیا ازار
دیگری برای رشد تولیدات ملی
مثل اعمال سیاست های خاص می
تواند خلاص فعدان نهاد ها را جبران
کند؟

دلیل و عوامل مهم واساسی که
کشور های توسعه یافته به این
جایگاه رسیده اند آن است که
کشورهای صاحب رشد شتابان
تولید ملی اجازه نداده اند ضعف
نهادی کشورشان مانع تحقق اهداف
کلان اقتصادی همچون اشتغال بالا
و تورم پایین شود، دو مین عامل
تحول در ترکیب صادرات آنها
بوده و نسبت مصنوعات کارخانه
ای به GDP به ۳۶ واحد درصد
رسیده است کشورهای بارز در این
حوزه کره جنوبی و مالزی هستند
و عامل کلیدی دیگر در این راستا

هر سال بدتر شده است به طوری
که در گزارش سال ۲۰۱۳ جایگاه
جمهوری اسلامی ایران به رتبه

۱۴۵ از میان ۱۸۵ کشور جهان و
رتبه ۲۰ از میان ۲۴ کشور حاضر
در منطقه قرار گرفته است. به عنوان
مثال گرجستان طی ۷ سال گذشته
رتبه خود را در گزارش یاد شده
از ۱۰۰ به ۹۶ بهبود داده و عربستان
صعودی در جایگاه ۲۲، امارات
متحد عربی در جایگاه ۲۶ و رژیم
جمهوری اسلامی از ۳۸ این رتبه
بندي جهانی قرار گرفته است.
امروزه بهبود محیط کار بعنوان یک
راهبرد موثر و برای تسريع در رشد
سرمایه گذاری و حل مشکل بیکاری
وتورم مطرح شده است. تجربه بین
المللی در بهبود محیط کار نشان
میدهد یکی از بهترین و موثرترین
سازوکارها برای این هدف
ملاقات، تبادل نظر و طرح مستمر
مطلوبات میان نمایندگان و فعالان
اقتصادی از یک سو و مسئولان
کشوری از سوی دیگر است.

تشکیل جلساتی با رائے موضع
گیری کارشناسانه در باره مسائل
اقتصادی روز شامل:
- پیشنویس طرح قانونی حمایت
از تولید
- اصلاح قانونی مالیات بر ارزش
افزوده در فروش های مدت دار
- عملکرد مرکز مبادله ارزی
- بررسی راه های مقابله با تحریم
های بین المللی
- هدفمندی یارانه ها
- مشکلات قراردادهای بانک ها

اهمیت است که فاصله بین انجام
وظیفه یعنی تامین امنیت اقتصادی
ازیک سو و در عین حال مخل
کسب و کار شدن از سوی دیگر
گاهی بسیار باریک خواهد بود که
یک حکمرانی خوب و با تجربه
می تواند چنین فردی را از هم
 تشخیص دهد که همان یک دست
کردن تصمیم گیری ها است.

تولید بی انگیزه: قیمت گذاری
دولتی کالاهای مختلف در بلند
مدت می تواند منجر به کاهش
انگیزه تولید شود، تولیدکنندگان
تنها به امید فروش محصولات خود
در بازارهای منطقه ای و داخلی
دست به فروش می زنند. و قتی
دولت به صورت مستقیم اقدام به
قیمت گذاری می کند عملای میزان
اشتیاق این بخش را کاهش می دهد.
تولیدکننده علاقه ای به گران
فروشی ندارد ممکن است هزینه
های تولید طی یک سال گذشته
به شدت رشد داشته باشند بنابراین
قیمت تمام شده کالاهای رشد پیدا می
کند اگر دولت قصد کنترل قیمت ها
را دارد تنها باید به سمتی پیش رود
که هزینه های تولید را کاهش دهد.
جایگاه ایران در فضای کسب و
کار: محیط کسب و کار به معنای
مجموعه عواملی است که در اداره
و عملکرد بنگاه ها موثراند ولی
تقریبا خارج از کنترل میدان بنگاهها
قرار دارند. در گزارش سهولت
انجام کار که از ۱۰ اسال پیش همه
ساله توسط بانک جهانی، اعلام
و سنجه می شود، جایگاه ایران تقریبا

ها موجود است شفاف سازی و به هنگام سازی آمار و اطلاعات و تسهیل دسترسی به آمار اطلاعات معقول توسط تمام سرمایه گزاران و جلوگیری جدی از دسترسی خاص به اطلاعات ویژه همان موضوعی است که نادیده گرفتن آن در سالهای گذشته موجب بروز نوسانات و معضلاتی در بازار های مختلف شده است ابلاغ این سیاست ها هشداری است برای مسئولین تا گام هایشان را اصولی تر برداشته، اختلاف و سطحی نگری را کنار گذاشته و در راستای رشد اقتصاد کشور با هم یکدل و هم زبان شوند. اگر بتوانیم حرکتی اساسی و متوازن داشته باشیم می توانیم اقتصاد نظام سلطه را تحریم کرده و بر تحریم ها به راحتی فائق یابیم و به ثبات و شکوفایی برسیم.

نرخ ارز است نامیزانی نرخ ارز و بیش از ش داشتن آن رشد کمتری را برای کشور های تحت بررسی رقم زده بود.

جلوگیری از ارزش اضافی داشتن پول نقش مهمی در رقابت پذیری محصولات کارخانه ای داشته است. عامل دیگری که کمکی صادرات بوده آزادسازی تجارت است و همچنین آزاد سازی های سیاست مدیریت واردات را نیز اعمال کرده اند.

نتیجه گیری:

بهانه ضعف نهادها نباید ملت ها را از رشد شتابان و پایدار تولیدات ملی محروم سازد.

سیاست های کلی تولید ملی حمایت از کار و سرمایه ایرانی می توانست اقتصاد ما را تبدیل به یک اقتصاد پویا و رشد یافته و

کارنیج ملون مشغول به کار شد و تا اول جولای ۲۰۰۴ در آنجا بود. سپس به دانشگاه کالیفرنیا پیوست. او همچنین به عنوان پروفسور در مدرسه عالی نرور در فدرال رزو حضور دارد. بنیاد نوبیل در سال ۲۰۰۴ میلادی دکتر کیدلند را به همراه دکتر ادوارد پریسکات به پاس مطالعات اقتصاد نرور لیسانس و در سال ۱۹۷۳ از دانشگاه کارنیج ملون دکترا گرفت. حوزه اصلی تدریس او چرخه تجاری، پولی سیاستهای مالی و اقتصاد کار است. او در سال ۱۹۷۷ به عنوان استاد در دانشگاه اقتصاد این بنیاد تشخیص داد.

فین کیدلند

Finn E. Kydland

سال دریافت جایزه : ۲۰۰۴

سال تولد: ۱۹۴۳

تابعیت: نرور

دانشگاه: کارنیج

دربافت جایزه به پاس: تفسیر پویای اقتصاد کلان : هماهنگی سیاستهای اقتصادی و نیروهای محركه پشتیبان چرخه کار و تجارت

شرح حال:

فین کیدلند در سال ۱۹۴۳ در

Article

Housing and labor decisions of households

Translated by: Mohsen fattahi

Housing labor markets are strongly related. The influence of the labor decisions on the housing market is related to the effect that permanent or long-term income has on decisions of households about housing. On the other hand, housing market decisions have important effects on social well-being, in addition to notable macroeconomic implications, such as effect on the geographic mobility of workers.

In the present study, we focused on the decisions that a household makes in relation to housing and the family labor of the spouses. In a family unit (i.e./a household), there is a strong relationship between the labor decisions of partners and their consumption decisions, especially in terms of housing consumption (because a house is typically the most expensive investment that a couple ever makes.)

Understanding these

relationships would help to predict the household's behavior in the face of possible changes in employment of either partner or housing-related changes.

Many papers in the econometric literature have analyzed housing decisions. They have primarily focused on tenure choice and the demand for housing services, though some have introduced other important aspects, such as mobility, geographic location, or a focus on the young.

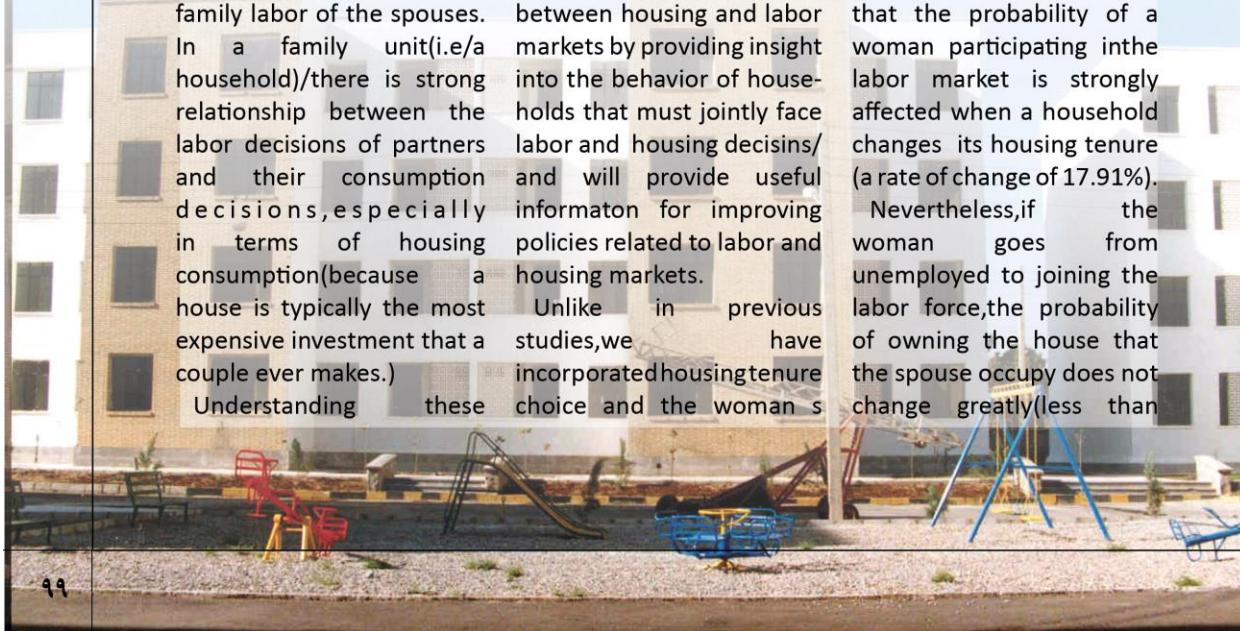
Our analysis advances the study of relationship between housing and labor markets by providing insight into the behavior of households that must jointly face labor and housing decisions and will provide useful information for improving policies related to labor and housing markets.

Unlike in previous studies, we have incorporated housing tenure choice and the woman's

decision to participate in the labor market in the model. On the one hand, the inclusion of these decisions in the model lets us correct for the potential selection bias that arises from these decisions when analyzing the demand for housing and the labor supply of the two partners. On the other hand, incorporating these discrete decisions in the model provides a tool for studying the relationship between them.

Our results show the interdependence of the two discrete decisions. Moreover, we determined that the probability of a woman participating in the labor market is strongly affected when a household changes its housing tenure (a rate of change of 17.91%).

Nevertheless, if the woman goes from unemployed to joining the labor force, the probability of owning the house that the spouse occupies does not change greatly (less than

2%). This can be explained by the high rate of home ownership in Spain (nearly 90%), which makes these variations negligible.

A relevant characteristic of the individuals is their level of education, since, in recent years, the educational level achieved by in Spain, and particularly women has increased, and

this substantially modify proposed decisions. Moreover, the need for housing and the family involvement in the labor market will vary depending on whether the household has children and whether the children are young or mature.

In particular, our result indicate that if the woman

has studied at the university level, it is more likely that she will participate in the labor market and that the occupants will own their house (with a probability between 0.70% and 0.80%). In addition, the presence of children (young or mature) decrease the woman's probability of participation in the labor market.

Robert Lucas, Jr

He received his B.A. in History in 1959 and Ph.D. in Economics in 1964, both from the University of Chicago. He taught at the Graduate School of Industrial Administration (now Tepper School of Business) at Carnegie Mellon University until 1975, when he returned to the University of Chicago.

One of the most influential economists since the 1970s, he challenged the foundations of macroeconomic theory (previously dominated by the Keynesian economics approach), arguing that a macroeconomic model should be built as an aggregated version of microeconomic models. He developed the "Lucas critique" of economic policymaking, which holds that relationships that appear to hold in the economy, such as an apparent relationship

between inflation and unemployment, could change in response to changes in economic policy. This led to the development of New Keynesian economics and the drive towards microeconomic foundations for macroeconomic theory. Lucas is also well known for his investigations into the implications of the assumption of rational expectations. He developed a theory of supply that suggests people can be tricked by unsystematic monetary policy; the Lucas-Uzawa model (with Hirofumi Uzawa) of human capital accumulation; and the "Lucas paradox", which considers why more capital does not flow from developed countries to developing countries. He also contributed foundational contributions to behavioral economics, and has provided the intellectual foundation that enables us to understand

deviations from the law of one price based on the irrationality of investors.

His ex-wife, Rita Lucas, upon their divorce in 1988, had a clause placed in their divorce settlement that she would receive half of any Nobel Prize won by Lucas in the next seven years. When Lucas did win the Nobel Prize in 1995 (falling just within the time limit), she was awarded half of the prize [money].^[2]

Lucas studied Economics for his PhD on "quasi-Marxist" grounds. He believed that economics was the true driver of history, and so he planned to fully immerse himself in economics and then migrate back to the history department.^[3]

Robert Lucas has two sons, Stephen Lucas and Joseph Lucas.

A collection of Lucas' papers are housed at the Rubenstein Library at Duke University

ترجمه

مسکن و تصمیمات کاری خانوارها

مترجم: محسن فتاحی

است. مقالات زیادی در زمینه ای ادبیات موضوعی در اقتصاد سنجی تصمیمات مسکن را مورد بررسی قرار داده اند.

آن ها عمدتاً بر حق مالکیت مسکن «اجاره یا مالکیت مسکن» و تقاضا برای خدمات مسکن تمرکز کرده اند اگر چه تعدادی از این مقالات جنبه های دیگری را مانند جابجایی موقعیت جغرافیایی یا تمرکز بر نیروی کار جوان را مطرح کرده اند.

بررسی های ما ارتباط بین مسکن با تغییرات احتمالی در اشتغال هر کدام از شرکای زندگی و تغییرات مرتبه به مسکن پیش بینی کرده در تحقیق اخیر بر تصمیماتی که یک خانوار در ارتباط با مسکن بازار مسکن و بازار کار به شدت با هم در ارتباط هستند. تاثیرات تصمیمات کاری به بازار مسکن با تاثیری که درآمد دائمی یا درآمد بلند مدت بر تصمیمات خانوارها درباره ی مسکن می گذارند در ارتباط بازار مسکن و تصمیمات کاری شرکای زندگی و تصمیمات مصرفی آن ها به خصوص در مورد مصرف مسکن هستند.

از سوی دیگر تصمیمات بازار مسکن بر رفاه عمومی جامعه تاثیر مهمند دارد علاوه بر این بر تاثیرات مهم اقتصاد کلان مانند تاثیر بر جابجایی جغرافیایی کارگران نیز اثرگذار است.

در این روابط کمک خواهد کرد تا رفتار خانوارها در مواجه با تغییرات احتمالی در اشتغال هر کدام از شرکای زندگی و تغییرات مرتبه به مسکن پیش بینی کرده

ادوارد پریسکات

Edward C. Prescott

سال دریافت جایزه: ۲۰۰۴

سال تولد: ۱۹۴۰

تابعیت: آمریکا

دانشگاه: آریزونا

دریافت جایزه به پاس: تفسیر پویای اقتصاد کلان، هماهنگی سیاستهای اقتصادی و نیروهای محركه پشتیبان چرخه کار و تجارت

شرح حال:

در دسامبر ۱۹۴۰ در گلن فالس نیویورک به دنیا آمد. وی در سال ۱۹۶۲ در رشته ریاضی از کالج اسوارتمور لیسانس گرفت. در سال ۱۹۶۳ فوق لیسانس و در سال ۱۹۶۷ دکتراش را از دانشگاه کارنیج ملون گرفت. او اخیراً به عنوان اقتصاددان در مینیپولیس شاخه‌ای از فدرال رزو و دانشگاه اریزونا مشغول به کار است. همچنین او نقش مهمی در اقتصاد کلان به خصوص در تئوری چرخه تجارت و تئوری تعادل عمومی دارد.

بنیاد نوبل در سال ۲۰۰۴ میلادی دکتر پریسکات را به همراه دکتر فین کیدلند به پاس مطالعات و تحقیقات در مورد هماهنگی سیاستهای اقتصادی و نیروهای محركه پشتیبان چرخه کار و تجارت شایسته دریافت جایزه اقتصاد این بنیاد تشخیص داد.

چندانی نمی‌کند «کمتر از ۲٪». این مساله با استفاده از درصد بالای حق مالکیت مسکن در اسپانیا قابل توضیح است که باعث می‌شود این متغیرها ناچیز و جزئی به نظر آیند.

ما تاثیر این تغییرات را در ساختار خانوارها و تغییرات در ویژگی‌های اعضاي خانواده را بر این تصمیمات موردن مطالعه قرار دادیم.

یکی از ویژگی‌ها مربوط به سطح سواد و تحصیلات افراد است در سال‌های اخیر سطح سواد و تحصیلات افراد در اسپانیا از یک طرف گنجاندن این تصمیمات در مدل به ما این اجازه را می‌دهد که زمانی که تقاضا برای مسکن و عرضه کار برای هر دو شریک را مورد بررسی قرار می‌دهیم. تعصب و جهت گیری خانوارهای در بازار کار بر اساس اینکه خانوارها فرزند دارند یا نه و آیا اینکه فرزندان آن‌ها جوان هستند یا بالغ تفاوت خواهد داشت.

به طور مشخص نتایج نشان می‌دهد اگر زنان در دانشگاه‌ها تحصیل کرده باشند احتمال مشارکتشان در بازار کار زیاد به نظر می‌رسد و ساکن خانه‌های خودشان خواهند شد «با احتمال بین ۷۰٪ و ۸۰٪».

علاوه بر این حضور بچه‌ها «چه کودک چه بالغ» امکان مشارکت زنان را در بازار کار کاهش می‌دهد.

نتایج ما نشانگر اشتراکی بین دو تصمیم گشته و جدا می‌باشد.

علاوه بر این مشخص کردیم که امکان مشارکت زنان در بازار کار وقتی که خانواری حق مالکیت خود را تغییر می‌دهد به طور شدیدی تحت تاثیر قرار می‌گیرد نرخ تغییر «۹۱/۱۷٪» با این حال اگر زن به نیروی کار بپیوندد احتمال صاحب خانه شدن خانه‌ای که همسرش تصرف کرده است، تغییر

مقاله

تأثیر رشد جمعیت بر رشد و توسعه‌ی اقتصادی

نویسنده: عصمت معصومی
مشاور: استاد آن بوسویام

قوى تر و پیشرفته تر می شود، به کار رفته است.^[۲۱] یکی از مباحث مهم در "نظریه های رشد جمعیت" ارتباط جمعیت با توسعه است. رابطه مفاهیم جمعیت و توسعه را می توان از دو زاویه مورد بررسی قرار داد: تأثیر توسعه روی جمعیت و تأثیر جمعیت روی توسعه. از این طریق است که رابطه متقابل دو مقوله اجتماعی به روشی درک می شود. در رابطه با توسعه دو دیدگاه به ظاهر آن داشته است و یافتن رابطه نخست حاکی از آن است که توسعه ای بین جمعیت و رشد اقتصادی زمینه افزایش جمعیت را فراهم می تواند نقش مهمی در برنامه کند و نظریه دوم اظهار می دارد که با توسعه، هرچه بیشتر جامعه، میزان های زاد و ولد و مرگ و میر و در نتیجه نرخ افزایش جمعیت کاهش می یابد. بنابراین توسعه منجر به

مقدمه: افزایش نوع انسانی و توزیع آن بر روی کرهٔ خاکی ضمن آن که موجب بنای تمدن عظیم بشری شده است، منشاً پیامدهای مختلف نیز بوده است که مهم‌ترین و قابل ملاحظه‌ترین این پیامدها برهمن خوردن تعادل جمعیت و منابع است.

انسان به طور فطری و عقلی تلاش می‌کند که در حیات اجتماعی خود، کم و کم مطلوب شرایط زیست را برای خود تأمین و از توانمندی‌ها و استعدادهای خود حداکثر بهره‌برداری را بکند. تمامی اعمال و رفتارهای انسان حاکی از همین امر است. یکی از ابعاد گسترش کمی در جوامع انسانی که حالت زیست شناختی و طبیعی دارد افزایش نوع انسانی است که به طور غریزی و طبیعی برای استمرار حیات به

به طور کلی دو نوع نگرش نسبت به رشد جمعیت وجود دارد: نگرش اول، نگرش منفی و نگرش دوم، نگرش مثبت می‌باشد. نظریه های پدیده‌نامه به توماس مالتوس برمی‌گردد. از نظر مالتوس، رشد جمعیت و تمکر کسر مایه، از طریق قانون بازده نزولی، رشد اقتصادی را مختل خواهد کرد. میل نیز چنین می‌اندیشد. وی معتقد بود در غیبت پیشرفت های فنی در بخش کشاورزی و رشد همه جانبی جمعیت، به دلیل افزونی نزخ رشد جمعیت بر نزخ تمرکز سرمایه، سود شروع به کاهش می‌کند و در نهایت اقتصاد در شرایط عدم امکان افزایش تولید قرار خواهد گرفت، یعنی وضعیت سکون و یا در جازدن اقتصاد، اما وی برخلاف ریکاردو وقوع وضعیت سکون را به فال نیک می‌گیرد. چراکه این امر سبب عادلانه تر شدن درآمدها و افزایش درآمد نیروی کار می‌شود. این پدیده تنها زمانی محقق خواهد شد که نزخ رشد جمعیت کار تحت کنترل دراید. مارشال (۱۹۳۰) نیز به تقلید از مالتوس موافق جلوگیری است: از رشد جمعیت بود. وی باور داشت پرسش اصلی این است که در نظریه ای اقتصادی، چه رابطه ای بین رشد و پیشرفت و ترقی، بایستی از طریق قانون، رشد جمعیت را به تاخیر انداخت. [۳] در الگوهای رشد کیتی، اثر جمعیت بر رشد اقتصادی مورد تأکید قرار گرفته است.

در نظریه‌ی رشد ناچالص ملی و رشد طبیعی سیستم اقتصادی کاملاً تابعی از رشد جمعیت می‌باشد.

اقتصادی منجر شده، در حالی که اقتصادی منجر شده، در حالی که در ژاپن، با این که جمعیتش کمتر از چین بود، مانع از آن نشد که به صنایع پیشرفت‌های دست یابد. [۱۸] ثالثاً در مقایسه کشورهای مختلف جهان، معلوم می‌شود که کم جمعیتی مساوی توسعه و بیش جمعیتی معادل عقب ماندگی نیست. با توجه به این نکته است که عدم توسعه کشورهایی مانند مغولستان و عربستان در عین داشتن جمعیت بسیار کم (حدود یک نفر در هر کیلومتر مربع برای مغولستان) و توسعه یافته‌گی کشورهایی نظیر هلند و انگلستان با داشتن جمعیتی زیاد (۳۸۰ نفر در کیلومتر مربع برای هر هلند) قابل تفسیر است. [۱۴]

- تاثیر جمعیت بر توسعه جمعیت می‌تواند به عنوان یک عامل مستقل تاثیراتی بر رشد اقتصادی، نیروی انسانی، عرضه منابع، محیط زیست و بهداشت و سلامتی داشته باشد، در ذیل مختصراً به این امر پرداخته شده است:

۱. جمعیت و رشد اقتصادی؛

شود که افزایش جمعیت پا به پای افزایش مجموع امکانات زندگی پیش برود و میان این دو در طول زمان تعادل حاصل شود. [۱۳]

ثانیاً رابطه جمعیت و توسعه لزوماً رابطه ای یک جانبی نیست و می‌تواند دوسویه عمل کند. به عنوان مثال، کثرت جمعیت و افزایش آن در چین بهجای این که توسعه صنعتی را تسهیل کند، به حفظ ساختار کهن

کاهش جمعیت می‌شود. اگر توجه داشته باشیم که نظریه نخست به روند تکامل اجتماعی توجه دارد و جوامع تکامل یافته امروزی را با اجتماعات ساده و ابتدایی انسان‌های اولیه مقایسه می‌کند و نظریه دوم به نزخ رشد جمعیت می‌پردازد و با ارقام مطلق جمعیت سروکاری ندارد، مفهوم اصلی این دو نظریه روش‌نمی‌شود و تناقضی میان آن‌ها باقی نمی‌ماند. در مورد دیدگاه دوم نیز دو نظریه قابل طرح است: نظریه اول بیانگر این نکته است که جمعیت زیاد مبانی توسعه را پی ریزی می‌کند و حداقلی از جمعیت برای هر توسعه ضروری است و نظریه دوم معتقد است که جمعیت زیاد باعث عقب افتادگی، فقر و در نهایت کم توسعگی جامعه می‌شود.

در بررسی تطبیقی این دو نظریه می‌توان گفت: اولاً در هر زمانی، متناسب با شرایط خاص آن، دینامیسم جمعیت توسعه بوده و در هیچ دوره‌ای نمی‌توان حدی برای آن قائل شد. تنها باید مزاعات افزایش جمعیت پا به پای افزایش مجموع امکانات زندگی پیش برود و میان این دو در طول ثانیاً رابطه جمعیت و توسعه لزوماً رابطه ای یک جانبی نیست و می‌تواند دوسویه عمل کند. به عنوان مثال، کثرت جمعیت و افزایش آن در چین بهجای این که توسعه صنعتی را تسهیل کند، به حفظ ساختار کهن

تولید سرانه را کاهش خواهد داد[۱۷]، بنابراین نمی توان با استناد بر نظریه‌ی رشد نوکلاسیک در مورد پیامدهای افزایش نرخ رشد جمعیت اظهار نظر قطعی کرد.

(ذخیره‌ی سرمایه سرانه و تولید سرانه‌ی کم تری را برای اقتصاد براساس آن در خصوص اثر جمعیت بر رشد اقتصادی استدلال کرد، قاعده‌ای منسوب به فلپس می باشد. فلپس در این باره تلاش می کند از طریق درون زا کردن نرخ پس انداز (که در نظریه‌های پیشین، برونو زا درنظر گرفته شده بود)، بهترین نرخ برای پس انداز را پایابد.

او در این پی جویی به رابطه‌ی دقیقی بین رشد اقتصادی و رشد جمعیت دست می یابد که به "قاعده طلایی رشد" مشهور است. براساس قاعده طلایی، کارایی نهایی تیجه آن مضر بودن افزایش نرخ رشد جمعیت است. تنظیم روابط اقتصادی تابع مستقیمی از نرخ رشد جمعیت است. نظریه‌ی مذکور توسط اقتصاددانان دیگری مانند موریس اله (۱۹۶۱)، سوان (۱۹۵۶) و (۱۹۶۳)[۱۸] و.... تایید شده است.

مدتی بعد دو اقتصاددان دیگر به نام کاس [۲] و کوپمانز[۱۶].... نظریه فلپس را مورد انتقاد قرارداده واژ طریق افزودن تابع رفاه اجتماعی به مساله‌ی بهینه یابی، تیجه‌ی گیری می کنند که کارایی نهایی سرمایه (بارشد اقتصادی) تابع نرخ رشد جمعیت و نرخ ارجحیت زمانی

ضروری است، اما یک بار که سیستم اقتصادی بر اساس یک نرخ برونو زا رشد جمعیت مسیر رشد خود را مشخص کرد، هر افزایشی در نرخ رشد جمعیت (سبت به نرخ قبلی

(ذخیره‌ی سرمایه سرانه و تولید سرانه‌ی کم تری را برای اقتصاد رقم خواهد زد اسولو) ۲۰۱۹۷۰). هم چنین نتیجه‌ی فوق به شدت تحت تأثیرفرض بازدهی ثابت نسبت به مقیاس (که در نظریه رشد نوکلاسیک به عنوان یک پیش

فرض اساسی در نظر گرفته شده است) قرار می گیرد. با فرض بازدهی ثابت نسبت به مقیاس، شکل هندسی فرم سرانه تابع تولید، نسبت به مبدأ مختصات، محاسب خواهد شد، که تیجه آن مضر بودن افزایش نرخ رشد جمعیت است. تنظیم روابط ریاضی در مدل رشد نوکلاسیک به گونه‌ای است که برای محاسبه ای تابع تولید سرانه و بنابراین ذخیره‌ی سرمایه‌ی سرانه، نیروی کار در مخرج قرار می گیرد. تیجه این نحوه ای تشکیل معادلات این است که با افزایش جمعیت (فقط به این دلیل که در مخرج کسر قرار دارد) مقادیر سرانه کاهش می یابد.

چنان چه به جای نیروی کار، ذخیره سرمایه را در مخرج کسر قرار دهیم و معادلات را دوباره مرتب کنیم، این بار متوجه خواهیم شد، که افزایش ذخیره‌ی سرمایه

شرط تعادل بلند مدت در نظریه‌ی مذکور، برابری نرخ‌های رشد تضمینی و واقعی با نرخ رشد اقتصادی است. [۴] در نظریه‌ی هارود، رشد مثبت جمعیت مسبب رشد طبیعی برای اقتصاد است. براساس نظریه‌ی مذکور، سیاست گذار اقتصادی باید به گونه‌ای برنامه ریزی کند، که نرخ‌های رشد واقعی با نرخ رشد طبیعی، تنظیم شوند.

از نظر هارود، در نظام اقتصادی بازار، امکان تعادل مذکور تقریباً متفقی است، زیرا سه نرخ مورد اشاره (طبیعی، تضمینی و واقعی)، تعیین کننده‌های متفاوتی دارند و هر یک جداگانه تعیین می شوند، لذا امکان برابری بین این سه نرخ رشد در اقتصاد بازار، بعید است، بنابراین ممکن است رشد جمعیت به شکل ظرفیت مازاد بروز کند (زیرا معمولاً نرخ رشد واقعی، پایین تر از نرخ رشد طبیعی قرار می گیرد). البته نمی توان تیجه گرفت که برای از بین بردن شکاف بین رشد طبیعی (ناشی از جمعیت) و رشد واقعی، باید نرخ رشد طبیعی (نرخ رشد جمعیت) را کاهش داد.

در نظریه رشد نوکلاسیک نیز تاثیر رشد جمعیت بر رشد اقتصادی تایید می شود. در این نظریه، رشد جمعیت به صورت برونو زا رشد سیستم را تعیین می کند. در نظریه‌ی سولو، وجود یک نرخ رشد مثبت برای جمعیت، به منظور توضیح فرآیند رشد اقتصادی

ایده، سرمایه‌ی انسانی و تحقیق و توسعه).

مطابق با نظریه‌ی مثبتی است، اضافه شدن به جمعیت به توسعه‌ی پایدار کمک خواهد کرد. فرض برون زا بودن رشد جمعیت سبب کاهش مقادیر سرانه خواهد شد و مطابق با نظریه‌ی قاعده‌ی طلایبی (کاس، کویمانز)، افزایش رشد جمعیت رشد اقتصادی را افزایش می‌دهد. نظریه‌ی رشد بهینه طورکاری در نظریه‌ی رشد درون زا کنار گذاشته شده است. در نظریات رشد درون زا، جمعیت، نسبت به تحولات درونی سیستم اقتصادی واکنش نشان می‌دهد.

هرچند در تعیین رابطه بین رشد اقتصادی و رشد جمعیت مناقشات زیادی وجود دارد، اما چنین بر می‌آید که در کشورهای در حال توسعه و دارای رشد جمعیتی بالا، رابطه بین رشد اقتصادی و رشد جمعیت معکوس باشد.

۲. جمعیت و نیروی انسانی؛ تعداد بالای جمعیت به طور ساده می‌تواند به تعداد بیشتر نیروی کار منجر شود. همچنین رشد بالای جمعیت، افزایش تعداد نیروی انسانی را موجب می‌شود. اما اینها ممکن است همیشه با منفعت اقتصادی همراه نباشد. اگر کشور فقیر و سرمایه و زمین کمیاب باشد، افزایش نیروی انسانی به بیکاری می‌انجامد. بنابراین ساختار افزایش عرضه‌ی فیزیکی نیروی کار ساده و دیگری از طریق افزایش نیروی کار متخصص (در قالب

ارزش جمعیت خواهد شد. بنابراین هنگامی که ارزش زندگی مقدار

مشتمل است، اضافه شدن به جمعیت به توسعه‌ی پایدار کمک خواهد کرد. فرض برون زا بودن رشد جمعیت که اصلی ترین پیش‌فرض در نظریه‌های کلاسیکی، کینزی و متوکلاسیکی تلقی می‌شود، به طورکاری در نظریه‌ی رشد درون زا کنار گذاشته شده است. در نظریات رشد درون زا، جمعیت، نسبت به تحولات درونی سیستم اقتصادی واکنش نشان می‌دهد.

مطالعات تجربی بیان می‌کند، چنانچه در مدلسازی

رشد، جمعیت را به صورت برون زا در نظر بگیریم؛ قسمت عمده‌ی ای از رشد واقعی اتفاق افتاده را نمی‌توانیم توضیح دهیم. در گونه‌های مختلفی از مدل‌های رشد درون زا با وارد کردن سرمایه‌ی انسانی، تحقیق و توسعه، تکنولوژی درون زا وایده پردازی (مدل‌های رشد ایده محور)، می‌توان قسمت باقی مانده‌ی رشد اقتصادی را نیز توضیح داد [۲۰]. اما نکته‌ی مهم در این مدل‌ها این است که رشد تکنولوژی، رشد سرمایه‌ی انسانی و یا رشد ایده، تابعی مستقیم از رشد جمعیت، ملاحظه شده‌اند. [۵] به عبارت دیگر در این مدل‌ها، افزایش جمعیت از دو طریق زمینه ساز رشد اقتصادی می‌شود: یکی از طریق افزایش عرضه‌ی فیزیکی نیروی کار ساده و دیگری از طریق افزایش نیروی کار متخصص (در قالب

اجتماعی است. این دو اقتصاددان نتیجه‌گیری خود را بر مبنای مطالعه‌ای که سال‌ها قبل از آن‌ها توسط

فرانک رمزی [۱۰] انجام شده بود، بنا نهادند. نتیجه‌این اقدامات طراحی مدل رشد بهینه بود.

البته ساموئلسن [۱۱] نیز در موردنخ بهینه‌ی رشد جمعیت مطالعه کرده است. ساموئلسن، تلاش می‌کند که در قالب یک الگوی نسل‌های تداخلی، نخر بهینه‌ای برای رشد جمعیت که رفاه نسل‌ها را حداکثر می‌کند، بیابد. هم چنین ارو، دسکوپتا و میلور [۱]

در خصوص رشد جمعیت اظهار نظر دقیقی دارند. برطبق نظر آن‌ها جمعیت، یک متغیر وضعیت است و نه یک متغیر کترلی. در نظریه‌ی آن‌ها، جمعیت شکلی از سرمایه‌ی باشد و بنابراین باید آن را به صورت یک متغیر وضعیت در مدل برنامه ریزی وارد کرد.

با کنترل جمعیت، رشد اقتصادی کنترل و محدود می‌شود. برنامه ریز اقتصادی باید اقتصاد را متناسب با جمعیت تنظیم کند (نه عکس آن). ارو و همکارانش، فرض برون زا بودن جمعیت را کنار گذاشته و تلاش می‌کنند تغییرات ایجاد شده در سیستم به دلیل تغییرات رشد جمعیت را مورد بررسی قرار دهند. از نظر آنها اگر ارزش زندگی مشتبه باشد، (مشتبه بودن ارزش زندگی در قالب یک تابع زمانی تعریف می‌شود)، بدان معناست که از دیاد جمعیت سبب رشد

در حال توسعه رشد بی سابقه جمعیت در کشورهای در حال توسعه، یکی از مهم‌ترین تنگکاهای توسعه اقتصادی و اجتماعی این کشورها به شمار می‌آید. آمارهای سال ۱۹۹۴ نشان می‌دهد که جمعیت این کشورها به طور متوسط هر ۳۶ سال دو برابر می‌شود، حال آنکه در کشورهای توسعه یافته، مدت زمان لازم برای توسعه اقتصادی با از بین بردن عوامل بیماری زا، موجب کاهش مرگ و میر در نتیجه افزایش طول عمر انسان‌ها شده است. اما با افزایش رشد جمعیت، ناشی از توسعه، نیاز به خدمات و امکانات بهداشتی و پزشکی بیشتری برای متعادل نگاه داشتن نسبت جمعیت به این نوع خدمات و امکانات ضروری است. اما اوضاع جاری کشورهای در حال توسعه خلاف این نظریه را نشان می‌دهد، زیرا رشد بالای جمعیت، افزایش روزافروز و نیازهای اقتصادی و تغییرات جمعیتی (انتقال فرهنگی) را به دنبال دارد که تامین همه آن‌ها نه تنها در کوتاه‌مدت عملی نیست بلکه در چارچوب برنامه‌های بلندمدت توسعه نیز، تلاش‌هایی عظیم و فراگیر می‌طلبد.

از سوی دیگر، گروهی نیز بر این باورند که با کاهش جمعیت، روند توسعه کشورهای جهان سوم تسریع خواهد شد و موانع مختلف یکی پس از دیگری از میان برداشته خواهد شد. این نظر

که به عنوان توسعه پایدار شناخته می‌شود.^[۱۹] در الگوی توسعه پایدار جنبه‌های غیراقتصادی توسعه مانند وضعیت تندرستی افراد، میزان باسوسایی و دسترسی همگان به ویژه زنان به امکانات و تسهیلات رفاهی به همان اندازه جنبه‌های اقتصادی توسعه مثل تولید ناخالص داخلی و تولید ملی دارای اهمیت است.^[۲۰]

۵. جمعیت و بهداشت؛ توسعه اقتصادی با از بین بردن عوامل بیماری زا، موجب کاهش مرگ و میر در نتیجه افزایش طول عمر انسان‌ها شده است. اما با افزایش رشد جمعیت، ناشی از توسعه، نیاز به خدمات و امکانات بهداشتی و پزشکی بیشتری برای متعادل نگاه داشتن نسبت جمعیت به این نوع خدمات و امکانات ضروری است. اما چگونگی حفظ این تعادل برحسب نوع توسعه جوامع متفاوت است. در جوامع توسعه یافته به لحاظ هماهنگی بیشتر بین توسعه اقتصادی و تغییرات جمعیتی (انتقال جمعیتی)، حفظ تعادل فوق بهتر و راحت تر انجام گرفته است. اما در جوامع در حال توسعه به علت رشد در حد بالا و اتفاقاً جمعیتی، امکان آماده سازی تسهیلات و امکانات لازم بهداشتی و پزشکی میسر نشده است. این عدم تعادل در کشورهای دارای رشد بالای جمعیت، هنوز ارتقاء وضعیت بهداشتی به معیارهای مطلوب را امکان پذیر نساخته است.^[۲۱]

جمعیت و توسعه در کشورهای

(به عنوان عامل تولید) تحت تاثیر قرار می‌دهند. در یک جمعیت جوان درصد قابل توجهی از جمعیت، کمتر از ۱۵ سال سن دارند در نتیجه نسبت افراد واقع در سن فعالیت، در مقایسه با یک جمعیت غیرجوان، کمتر خواهد بود. اگر یک جمعیت جوان کاهش باروری و در نتیجه کاهش رشد جمعیتی را تجربه کند، سهم افراد واقع در سن فعالیت افزایش خواهد یافت.

۳. جمعیت و منابع؛ بقای جمعیت نیازمند وجود بعضی از منابع ضروری نظیر زمین، مواد غذایی، مواد معدنی و مواد انرژی زاست. از آنجا که این منابع همیشه به وفور یافت نمی‌شوند، ایجاد یک رابطه مناسب بین جمعیت و چگونگی مصرف این منابع هدف عمله اقتصاددانان و برنامه‌ریزان است. اگر این منابع تجدیدپذیر و قابل افزایش نباشد، افزایش جمعیت سهم سرانه افراد از این منابع را کاهش می‌دهد. علاوه بر آن، حتی اگر امکان افزایش این مواد وجود داشته باشد، تغییرات در نوع و میزان مصرف آن‌ها سهم سرانه افراد را تحت تاثیر قرار می‌دهد.^[۲۲]

۴. جمعیت و محیط زیست؛ امروزه یکی از نگرانی‌های عمده انسان‌ها باید حفظ اکوسمیست جهانی و منابع آن برای استفاده نسل‌های آتی باشد. توسعه اقتصادی و اجتماعی برای جمعیت‌های کنونی باید طوری طراحی شوند که هیچ آسیبی به زندگی آیندگان وارد نسازد، اصلی

- 11- Samuelson,p.A(1975). The Optimum Growth Rate for Population. International Economic Review, Vol.16,No.3(Oct.,1975),pp.531-538.
- 12- Wehmeier, Sally; Oxford Advanced Learner's Dictionary of Current English, London, Publishing by Oxford New, 2005, Seventh Edition, P 1171,418
- 13- نهام، حشید: جمعیت‌شناسی عمومی، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۴۸، چاپ دوم، ص ۲۰۴.
- 14- تقی، نعمت‌الله؛ مبانی جمعیت‌شناسی، تبریز، جامعه‌پژوه و دانیال، ۱۳۷۸، چاپ دوم، ص ۱۶۱.
- 15- تمنا، سعید؛ مبانی جمعیت‌شناسی، تهران، انتشارات دانشگاه پیام نور، ۱۳۸۹، چاپ ششم، ص ۲۳۵.
- 16- حسینی، حاتم؛ درآمدی بر جمعیت‌شناسی اقتصادی- اجتماعی و تنظیم خانواره، همدان، نشر دانشگاه بولنی سیاست، ۱۳۸۳، چاپ دوم، ص ۲۷۲.
- 17- خاکی نجف آبادی، ناهید، (۱۳۸۸)، بررسی نظری و تجربی تعامل بین رشد جمعیت و رشد اقتصادی (اقتصاد ایران ۸۵-۱۳۵۰) کاربردی از الگوریتم ژنتیک پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکدهٔ اقتصاد مدیریت و حسابداری دانشگاه یزد.
- 18- زنجانی، حبیب‌الله؛ جنگ و جمعیت در قرن بیستم، مجله دانشکده، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۵۶، سال ۳، شماره ۹، ص ۲۱.
- 19- لوكاس، دیوید و میر، پاول؛ درآمدی بر مطالعات جمعیتی، حسین محمودیان، تهران، انتشارات دانشگاه تهران، ۱۳۸۴، چاپ دوم، ص ۲۳۱.
- 20- محمد پور، غلامرضا(۱۳۸۹). بررسی اثر سرمایه‌های فیزیکی و انسانی بر روند رشد بلند مدت اقتصاد ایران، هیافت رشد درون زاپایان نامه کارشناسی ارشد، دانشکده اقتصاد مدیریت و حسابداری دانشگاه یزد.
- 21- محمودیان، حسین و دیگران؛ دانش خانواره، تهران، سمت، ۱۳۸۷، چاپ دهم، ص ۴۱.
- 22- محمودیان، حسین و دیگران؛ پیشین، ص ۵۲
- فهرست منابع
- 1 Arrow,K. J.& Dasgupta,p.&Maler, K .G. (2003). The Genuine Savings Criterion and the Value of Population.Economic Thory .21.217-225.
- 2- Cass,D.(1965).Optimum Growth in an Aggregative Model of Capital Accumulation",Review of Economic Studeis ,Vol.32,p.233-40.
- 3- Ehrlich,I& Lui,F.(1997). The problem of Population and Growth:A Review of the Literature from Malthus to Contemporary Models of Endogenous Population and Endogenous Growth.Journal of Economic Dynamics and Control.21.205-242
- 4- Harrod,R.f.(1939).An Essay in Dynamic Theory. Economic Journal,Vol.49,No.193(Mar,1939), pp.14-33.
- 5- Jones.C (2002).Sources of U.S.Economic Growth in a World of Ideas.American Economic Review,Vol.92,pp.220-239.
- 6- Koopmans.T.(1965)"on the Concept of Optimal Economic Growth",Pontificae Academiae Scientiarum Scripta Varia,Vol.28,p.225-300
- 7- Meade,James.(1961).A Neo-Classical Theory of ECONOMIC Growth.Greenwood Press.
- 8- Meade,James.(1963). The Rate of Profit in a Growing Economy.Economic Journal,Vol.7 3,No.292(Dec.,1963),pp.665-674.
- 9- Phelps,E.(1961).The Golden Ruler of Accumulation:AFable for GrowthMen.
- American Economic Review, Vol.51, No.4,pp.638-643.
- 10- Ramsy,F.P(1928)."A Mathematical Theory of Saving". Economic Journal(38),543-559.

نیز اغراق-آمیز می‌نماید چرا که جمعیت و افزایش سریع آن تنها یکی از عوامل ایجادکننده بحران و شکاف در فرآیند توسعه است. بررسی‌های متعدد نشان داده است که کشورهای در حال توسعه، عموماً از بحران‌های عمیق ساختاری و توسعه وابسته آسیب می‌بینند و نقش افزایش جمعیت در این آسیب پذیری، نقش کاتالیزوری است. (یعنی تشدید کننده فعل و انفعالات بحران توسعه نیافرگی). بدین لحاظ گاهی به نظر می‌رسد که بزرگ نمایی بحران افزایش جمعیت، تنها سروپوشی برای دیگر ضعف‌های ساختاری این کشورها در عرصه مسائل سیاسی، اجتماعی و اقتصادی است. در این میان آنچه واقعی و عینی به نظر می‌رسد آن است که، افزایش یا کاهش جمعیت را تنها زمانی مطلوب تلقی کنیم که در چارچوب برنامه‌های توسعه مورد ارزیابی و تائید قرار گیرد. به بیان دیگر، این برنامه توسعه و نیازهای ساختاری آن است که سیاست جمعیتی هر کشور را مشخص می‌کند. بخشی از ملزمات برنامه ریزی توسعه نیز، اطلاعات جمعیتی و تحلیل‌های جمعیت‌شناسی است که با استفاده از آن‌ها بتوان مسیر حرکت به سمت اهداف تعیین شده را مشخص کرد.

[۱۵]

شرکت صفحات ترکیبی آلومینیوم رنگین

capco

Aluminium composite panel
colour your world with capco

تولیدکننده انواع صفحات و پنل های آلومینیومی برای نما و سقف های کاذب

اونوپلی

The Economist

گاهنامه علمی تخصصی اینجنیوئن علوم اقتصاد - شماره ۳ - اردیبهشت ۱۴۰۲ - قیمت: ۵۰ تومان

- ۹ ابرتری را آن خود کن
۱۰ بخشن برداش
۱۱ اقتصاد اسلامی غم نماید و مکب؟
۱۲ اجدال بر سر داشته ها و ندادت های اگامی + رایند بخاری (یانزین)
۱۳ ابراصت اقتصادی یا اقتصاد مقاومتی (ساده)
۱۴ انواع و خیم (سرمه، پنهان) + یادداشت آذری (رد)
۱۵ اجراء چیست؟
۱۶ اتفاق فده های ایجاده ملکی (روا)
- ۱۷ اجدال بر سر خواسته ها
۱۸ اقتصاد توپلیت های ایسوس (اساور اندکا) + (الان)
- ۱۹ اقتصاد پیره ایرس و خوبی صادرات در ایران
۲۰ پیغمبر رلا (اقتصاد مشارس)
- ۲۱ تولیدی هنر، حبابت از کار و سرمایه ایرانی
۲۲ نیازمند نوش های اتوسات نزد از در ایران
- ۲۳ پیررسی دیش بیش از جهانی کلان اقتصاد بر توزیع دولت
در جامعه شهری ایران با استفاده از شبکه عصبی مخصوصی
۲۴ پیررسی جنگی برای مملکت (غایب از تحریر های شخصی)
۲۵ پایانگار پسنه در اقتصاد کنونی
- ۲۶ اقتصاد پا تریزی صفت ای (کاربر)
- ۲۷ افرادی انسو، غرب
۲۸ تولیدی من و امقلال اقتصادی
- Housing and labor decisions of households: ۹۹
- ۹۰ اندیکن و تعمیرات کاری خوارواها
۹۱ اینو روشن جمعیت پر رشد و توجهی اقتصادی

- مسن ایمان
احسن مسلم، اقتصاد
حاجی مسعودی
سعید هروانی
سید
ذبیده مسٹریلی
هست کهیونی
بهزاد پور، مخدوون لند، چایر هایانی، زیارت احمدی
صادل پور دینی، شاهد شیرودی، تعبیب مصطفی
فاطمه دستیار، نائل، رضوانی، ظاهر دادی
حسن فخری، حسن، جوادی، محمد بیرونی،
مردانی، پیغمبر، نایاب مدنیلو، رکن مردانی
آزاده مختاری، شیرزاد
مسن آن و ساری
اسیده سکار
دکتر ویژه، غزو او ریاست سکله اقتصاد
سید علی بو سالم، ایوب ساده، مجتبی کاظمی
سید گرچک و ریا
شکری ای
مصطفی مادانی
محمد صالح احمدی، امیر سیم احمدی، اقتصاد
حسن مقدمی، مقدمی
واباط
فاطم رضوانی
حسن ناصر
کشمکشی
محمد جوادی
لماس نگوییک و سنتا آرایی
حسداریما درویشی

ایران-کرمان-وطفیلان-ستان ادم نیشن
داستگاه دینی نصر (جنا) - منسجان

اکوئیپس

The Economist

گاهنامه علمی تخصصی انجمن علمی اقتصاد - شماره ۳ - اردیبهشت ۱۳۹۲ - قیمت: ۵۰۰۰ تومان

- ۲/ برتری را از آن خود کن
۳/ سخن سردبیر
۴/ اقتصاد اسلامی علم است یا مکب؟
۹/ جدال بر سر داشته ها و نداشته ها (نگاهی به رایطه تجارت ایران و چین)
۱۲/ ریاضت اقتصادی یا اقتصاد مقاومتی (مصاحبه)
۱۶/ تومور و خیم (توم ریشه ها و پیامدهای آن در ایران)
۲۹/ چاره چیست؟
۳۰/ فتح قله ها (توسعه اسلامی ایران)
۳۶/ جدال بر سر خواسته ها
۳۷/ اقتصاد نوبليست ها (آنچه باید از اقتصاد آمریکا دانست)
۴۳/ اقتصاد پویا (بررسی وضعیت صادرات در ایران)
۴۸/ سپر بلا (اقتصاد مقاومتی)
۵۴/ تولید ملی، حمایت از کار و سرمایه ایرانی
۵۸/ بالانس ارزش ها (نوسنات نرخ ارز در ایران)
۶۷/ بررسی و پیش بینی اثر جهانی شدن اقتصاد بر توزیع درآمد
در جامعه شهری ایران با استفاده از شبکه عصبی مصنوعی
۸۰/ پیامدهای جنگ برای مالکیت (مقایسه آثار تحریم های نفتی)
۸۷/ جایگاه پسنه در اقتصاد کنونی
۸۹/ اقتصاد یا انرژی هسته ای (گزارش)
۹۳/ فروپاشی غرب
۹۵/ تولید ملی یا اسقلال اقتصادی
Housing and labor decisions of households/۹۹
۱۰۱/ مسکن و تصمیمات کاری خانوارها
۱۰۳/ تاثیر رشد جمعیت بر رشد و توسعه ای اقتصادی

صاحب امتیاز: انجمن علمی اقتصاد
 مدیر مسئول: محمد مهروند
 سردبیر: ناهید اساعیلی
 هیئت تحریریه: بهاره پور محمودیان، جابر صالحی، ریحانه انصاری، صادق پورهاشی، علی‌محمد پور، عصمت معصومی، فاطمه دستیار، فاطمه رمضانی، فاطمه نادری، محسن فتاحی، محمد جوادی، محمد مهروند، مریم بدیغان، ناهید اساعیلی، نگار هرایان
استاد مشاور نشریه: سلم آل بوسیلم
اساتید همکار: دکتر وحید فرزام ریاست دانشکده اقتصاد سلم آل بوسیلم، امید ستاری، مجتبی کاظمی سپهی کوچک زاده
با تشکر از: محمد صالح احمدیان دیر ساقی انجمن علمی اقتصاد
حسین رمضان نیا
ویراستار: فاطمه رمضانی
محسن فتاحی
کمیته اسپاسی: محمد جوادی
مهدی عطایی
 طراحی گرافیک و صفحه آرایی: محمد رضا دورابی

ایران-کرمان-رفشجان-میدان امام خمینی
دانشگاه ولی عصر(عج) رفسنجان

برتری را از آن خود کن

مدیرمسئول: محمد مهروند

آمده ایم تا نشان دهیم ارزش آن را داریم که جزء برترین ها باشیم. می مانم، زندگی می کنم و تلاشم برای رسیدن هر روز و هر روز تکرار می شود تا شان دهم که لیاقت آن را دارم تا در بهشت والا قدم نهم. پس زندگی می کنم که بتوانم برترین یا خود والترین باشم. از مهمترین راهکارهای رسیدن به هدف انتخاب هدفی درست است و در وجود تو تکرار میکنم ای انسان والا تو همان تکه ای از وجود خداوند بوده ای و به تو قدرت انتخاب داده شد تا جوابگوی اعمال خود باشی پس انتخاب کن، انتخابی درست که بتوانی به سرچشمه نورت برگردی. آری همانا انتخاب هدفی درست را می توان برابر با سعادت قرارداد پس تو ای دوست من همیشه بدان که تو میتوانی چون که یک انسانی و نتوانستن را از سیستی خودت بدان و بدان که به هر راهی بروی اگر درست انتخاب کنی همیشه توموفق خواهی بود پس تلاش کن.

هستی و بودن از آن توست بیاندیش و باور داشته باش زندگی از آن توست آن زمان است که شاه کلید درهای بسته ات را در دستانت خواهی یافت و خودت معمار پل های موفقیت خواهی شد.

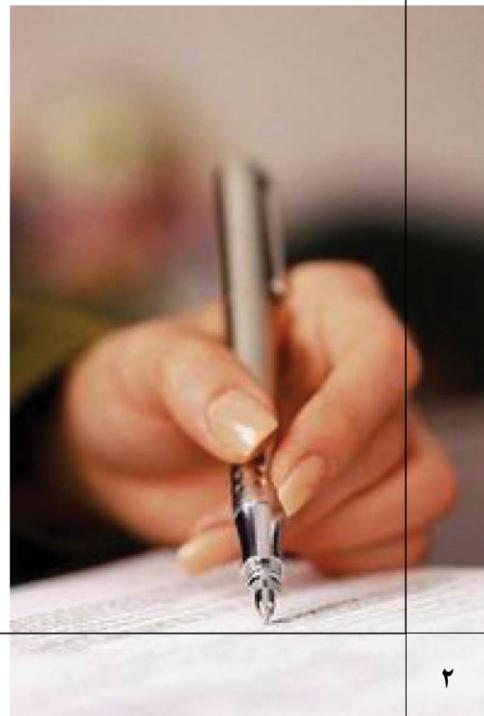
نشریه اکونومیست: اگر بخواهم این شماره از نشریه را تعریف کنم با قدرت می توانم بگویم که تک تک کلمات آن ابزاری بود برای ایجاد اتحاد و یکدیگر بین گروهی که برای نوشت آن تلاش کردند.

پیروز بودن همانا قدرت می آورد، انسان پیروز انسانی است که در میدان های نبرد بر سرنوشت غالب واقع شود. رقابت: اگر بخواهیم تعریفی از آن ارائه کنیم می توان آن را اینگونه بیان کرد که تلاشی است برای ابراز بودن و یا اگر بخواهیم کامل تر بیانش کنیم ابزاری است برای ابراز برترین بودن. کشمکش بر سر خواست ها یا همان تقدا برای رسیدن به هدف. و اما هدف و خواست و سعادت: آیا می توانیم که به تکرار مکرر آنها، در کنار هم پیربدازیم و غرورمندانه بر این ادعا باشیم که هدف و خواست وسیله ای هستند برای رسیدن به سعادت سعادت؟! بالطبع نه، در اینجا اصل هدف است. هدف چه باشد؟ و چه چیزهایی را برای رسیدن به سعادت انتخاب کرده ایم؟ سعادت و برتری را در واقع می توان اینگونه بیان کرد که سعادت همان انتخاب هدفی درست و رقابت برای تحقق آن در راستای رسیدن به خواست است.

اما هر هدفی آدمی را به سعادت نمی تواند نزدیک کند و در واقع در جهاتی دوری از آن را نیز به همراه دارد. پس چه بهتر اهدافی را انتخاب کنیم که درجهت رسیدن به سعادتمن باشد و یادمان باشد و هر روز با خودمان تکرار کنیم که به دنیا

اندیشه بودن برای زیستن و زیستن برای دستیابی به والایی، آرزوی هر انسان است. هرآن کس که در بیابان خشک فکرها یاش نتواند به بودن، فکر کند همانا نابودی از آن اوست و بودن در زندگی ای که سعادت را آرزو می کند، خواست هر انسانی است. اما حقیقت و واقعیت این است که بودن صرف، در راستای رسیدن به سعادت کم بوده و بایستی درجهت دستیابی به خواست واقعی به ابزارهای دیگر نیز تمسک جست.

حس برتری است، که آدمی را به رقابت در عرصه زندگی و امی دارد.

سخن سردبیر

لار
The Economist

شماره ۱۴۲ - آذریهشنبه ۱۳۹۷

سردبیر: ناهید اسماعیلی

ما زنده برآئیم که آرام نگیریم
موجیم که آسودگی ما عدم ماست

ما با نام خداوند مهریان آغار کردیم تا شروعی باشیم برای سوال‌های بی پایان‌تان، شاید نیرویی لازم است چرخ اندیشه‌یتان به حرکت درآید. ما تصمیم نداریم به جای شما بیندیشیم هدف ما این است که شما را به تفکر و اداریم.

گاهنامه پیش روی شما خوانندگان عزیز حاصل تلاش دانشجویان ما در هیئت تحریریه انجمن علمی و همکاری دانشجویان علاقمند و اساتید محترم است.

گاهنامه تخصصی اکنومیست در تلاش است که با منش دانشجویی از طریق پرسش‌گری و نقادی راه تعالی جامعه انسانی را هموار سازد ما تمام تلاشمان را بکار گرفتیم که به دور از تعصبات و جبهه‌گیری‌های سطحی، درختی بنشانیم از روش‌نگری، باشد که ذهن‌هایمان پیله پروانه شدن بگشايد.

همه چیز از یک تصمیم شروع شد تصمیمی برای رقابت و برترين شدن که در نظر خیلی‌ها کار دشوار و انجام نشدنی بود ولی باید باشادی هرچه تمام تر بگوییم که ما توانستیم هرآنچه ناممکن بود ممکنش سازیم و از خودمان کوه‌های از داشن، اندیشه و امید به اینکه هر کاری را می‌توانیم انجام دهیم بسازیم، خواستمان توانستن بود واکنون با افتخار صدایمان را برمی‌آوریم و فریاد می‌زنیم که این ما هستیم که توانستیم.

خوشحالم که توانستیم به هدفمان برسیم و به دوستانمان بفهمانیم خواستن، توانستن است قلم را باید در دست گرفت و نوشت ترس از برداشتن قلم تا ابد کاغذ را سفید نگه می‌دارد. امروز افتخارم بر این است که توانستیم به دوستانمان نشان دهیم که آنها هم می‌توانند علمی بنویسند و افکارشان را بیان کنند. حال در هر مقطع و رشته‌ای باشد آن کس که می‌گوید من نمیتوانم، باور دارم که او برای خواسته‌هایش هیچ تلاشی نکرده است و بر سر راه خود در یک نقطه ایستاده است. تو نیز می‌توانی آنگونه که ما توانستیم پس باید دستانتان را به ما بدهید و به همه نشان دهید که دانشجویان دانشگاهمان همانا می‌توانند ایرانمان را شکوه بخشند.

با آرزوی موفقیت سنگ‌ها را خرد می‌کنم تا بتوانم از دل کوه جرعه‌ای دانش بیابم و باور دارم که می‌توانم.

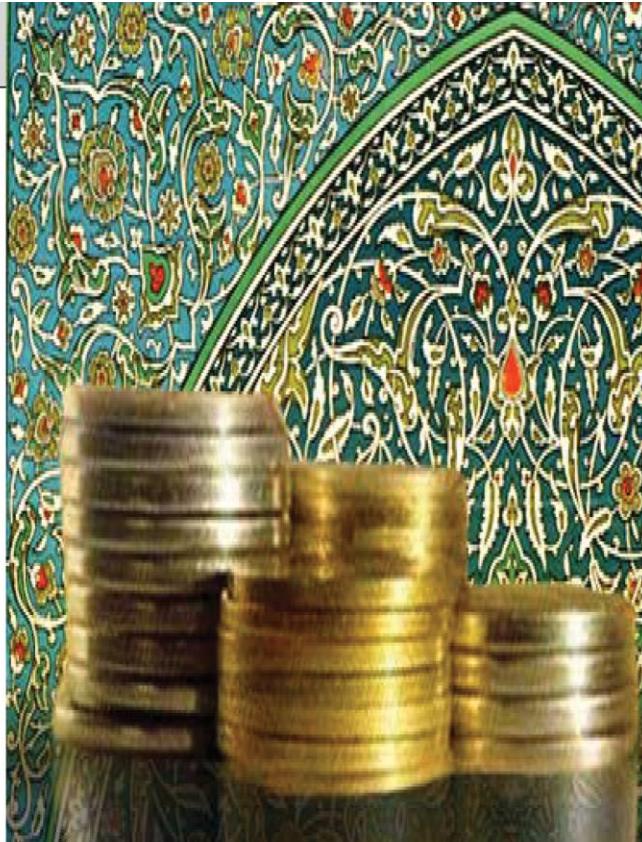
مقاله

اقتصاد اسلامی علم است یا مکتب؟

نویسنده: ریحانه انصاری
مشاور: دکتر وحید فرزام

بیانیه علمی تخصصی اقتصاد
علمی تخصصی اقتصاد

سالهای زیادی است که در ایران علم اقتصاد اسلامی به عنوان یک رویکرد جدید در علم اقتصاد به نظریه پردازی در حیطه مسائل اقتصادی می‌پردازد. هدف از ارائه این مقاله، بررسی روش شناختن "اقتصاد اسلامی" به عنوان یک "علم" است. بحث اساسی این است که اقتصاد اسلامی تحت عنوان علمی بودن چیست؟ چه موضوعاتی را در بر می‌گیرد؟ چه هدف یا اهدافی را پی‌گیری می‌کند و در نهایت اینکه در صورت وجود اقتصاد اسلامی سودمندی آن چیست؟

۳- رویکرد فکری دیگر، اقتصاد

اسلامی را به عنوان مجموعه نظریات اسلامی می‌شناسد که معطوف به تحلیل علمی روابط و پدیده‌های اقتصادی در یک جامعه اسلامی می‌باشد که بیشتر مورد توجه دانشمندان علم اقتصاد است

که علاقه و دغدغه اسلامی دارند.

در این قسمت به ارزیابی سه رویکرد متفاوت در اقتصاد اسلامی تحت معیارهای روش علمی می‌پردازیم:

سوالی که در اینجا مطرح می‌شود این است که کدام یک از سه رویکرد مطرح شده در حیطه اقتصاد اسلامی با معیارها و اصول روش علمی سازگار و منطبق است؟

است:

۱- یک رویکرد فکری، اقتصاد اسلامی را به عنوان مجموعه احکام و قواعد فقهی اسلامی که موضوعیت اقتصادی دارد می‌شناسد، این رویکرد فقه محور است و بیشتر مورد توجه فقه‌ها می‌باشد.

۲- رویکرد فکری دیگر، اقتصاد اسلامی را به عنوان مکتب اقتصادی اسلامی می‌شناسد که مجموعه‌ای از اهداف ایده‌آل‌های یک جامعه اسلامی به لحاظ اقتصادی و روش‌های دستیابی به اهداف تعیین شده می‌باشد، این رویکرد ایدئولوژیک محور است و بیشتر مورد توجه اندیشمندان و روشنفکران اسلامی است.

تحت نتایج به دست آمده از این بحث، می‌توانیم به معیارهایی مجهز شویم تا به واسطه آن بتوانیم مجموعه مباحث مطرح شده در ادبیات اقتصاد اسلامی را که خارج از محدوده مرزهای علمی است از حیطه علم اقتصاد اسلامی خارج نموده و به شفاف سازی و خالص‌سازی مجموعه نظری اقتصاد اسلامی به عنوان یک علم پردازیم، تا در نهایت بتوان در چهارچوب به واسطه برنامه پژوهش علم اقتصاد اسلامی به تجزیه و تحلیل مسائل اقتصادی مبتلا به یک جامعه اسلامی پرداخت.

عمده ترین رویکردهای فکری در ادبیات اقتصاد اسلامی به شرح زیر

اقتصادی و تصمیم‌های عوامل اقتصادی نظام است.

اصطلاح "علم اقتصاد اسلامی" می‌تواند به طور کلی به صورت زیر شاخه‌ای از علم اقتصاد باشد که با نظام اقتصاد اسلامی و تاثیر آن بر متغیرها و تصمیم‌های اقتصادی سر و کار دارد، تجویز شود تا آنجا که به نظریه اقتصادی مربوط می‌شود، نظریه اقتصادی وسیله‌ای است که به ما اجازه می‌دهد و اکتشاف اقتصادی مردان و زنان را در چارچوب نظام اقتصاد اسلامی درک کنیم و سیاست‌های مناسب برای تبدیل "هست" به "باید" یا برای چگونه ترسیم کردن "باید" در حوزه زندگی مسلمانان را پیشنهاد کنیم.

باید توجه داشت که مفهوم "انسان اقتصادی" یک بحث انسان شناختی تمام عیار نیست، بلکه به لحاظ مفهوم انسان اقتصادی در صدد بررسی انسان در مقام یک فعال اقتصادی است، نه چیزی بیشتر از آن؛ به هر حال مفهوم و موضوعاتی از این دسته، مسائلی هستند که اقتصاد اسلامی باید در نهایت تکلیف خود را نسبت به آن روشن نماید.

از جمله سوالات پیش روی ما این است که آیا اقتصاد اسلامی خواهد توانست در تبیین و پیش نیتی پدیده‌ها و روابط اقتصادی جوامع اسلامی موفق‌تر از اقتصاد متعارف عمل نماید؟ و اینکه میزان سودمندی و فایده‌مندی اقتصاد

باشد یک ایدئولوژی و روش علمی ارزیابی آن تحت معیارهای ارزشی است نه آزمون تجربی، بنابراین مکتب اقتصادی اسلام ویژگی‌های یک مجموعه نظریه علمی را دارد نمی‌باشد.

-۳ اما رویکرد فکری سوم که اقتصاد اسلامی را به عنوان مجموعه نظریات علمی می‌شناسد همراه با تحلیل علمی روابط اقتصادی در یک جامعه اسلامی می‌باشد می‌تواند با اقتصاد اسلامی به عنوان یک یک علم منطبق باشد.

در اینجا می‌خواهیم به این سوال جواب دهیم که اقتصاد اسلامی چیست؟ "علم اقتصاد اسلامی عبارت است از بررسی محدوده‌ای از مطالعات که بر فرض وجود اصول موضوعی اسلامی در محیط اجتماعی- سیاسی- قانونی در این محیط وجود نظام ارزش‌ها و اخلاقیاتی که رفتار اقتصادی زنان و مردان را در جامعه اسلامی هدایت می‌کند، مبتنی است."

در این نگرش ، علم اقتصاد اسلامی صرفاً شاخه‌ای از علم اقتصاد می‌شود که باید در محیط نظام‌های اقتصادی همچون دیگر نظام‌ها مورد مطالعه قرار گیرد. تبیجه اینکه این شاخه از رشته اقتصادی نیازمند شرح دقیق الگو، اصول موضوعی و قاعده‌های نظام اقتصادی و علت یابی آنها نیست؛ در واقع مکتب اقتصادی اسلام پیشتر از آنکه یک نظریه علمی

محور است تمامی گذاره‌ها از سه منبع اصلی وحی، سنت و اجماع حاصل می‌شود در این روش آزمون تجربی گذاره‌ها تحت واقعیت عینی، هیچ جایگاهی ندارد و محضر است که چنین روشی نمی‌تواند با روش علمی سازگار و منطبق باشد. بنابراین مجموعه احکام و قواعد فقهی اقتصادی اسلام خارج از حیطه اقتصاد اسلامی به عنوان یک علم قرار می‌گیرد.

-۲ رویکرد فکری دوم که اقتصاد اسلامی را به عنوان مکتب اقتصادی اسلام می‌شناسد نیز نمی‌تواند به وصف علمی اقتصاد اسلامی برسد. مکتب اقتصادی اسلام مجموعه فکر و نظریه است که تحت آن هدف یک جامعه آرمانی اسلامی به لحاظ اقتصادی تصویر شده و روش‌ها و ابزارهای لازم جهت حرکت از وضع موجود برای نیل به چنین هدف و آرمانی تحت ایده اساسی "عدالت" و احکام و قواعد اسلامی تبیین و ارائه می‌نماید. چون روش علمی روشی بی طرف از لحاظ ارزشی است و در آن جایی برای ارزیابی نظریه یا پدیده مورد مطالعه نظریه به لحاظ ارزش‌های اخلاقی و مذهبی وجود ندارد بنابراین هدف اقتصاد اسلامی به عنوان یک مکتب، تحلیل و توضیح پدیده‌ها و روابط موجود اقتصادی و علت یابی آنها نیست؛ در واقع مکتب اقتصادی اسلام پیشتر از آنکه یک نظریه علمی

عنصرهای ناسازگار یه شریعت اسلام و جایگزین کردن عنصرهای سازگار با آن به علم اقتصاد اسلامی دست می یابد.

با بکارگیری رویکرد تطبیقی و جداسازی علم اقتصاد اسلامی از اقتصاد متعدد، این علم مشاهده، آزمون، تجزیه و نیز وحی را به عنوان منبع اضافی دیگری از شناخت پذیرا خواهد بود.

اما روش استقلالی که با مبانی و اهداف شریعت اسلام برای نظام و جامعه اسلامی در بعد اقتصادی شروع می شود و براساس آن اهداف علم اقتصاد اسلامی را تعریف می کند و به تبیین وظایف آن می پردازد و به دیگر پرسش های مطرح شده در فلسفه علم پاسخ می دهد. بر این اساس محمد عمر چپرا در کتاب "آنده علم اقتصاد" علم اقتصاد اسلامی را چنین تعریف می کند: علم اقتصاد اسلامی رشته ای از دانش است که به تحقق رفاه بشر از راه نوعی تخصیص و توزیع منابع کمیاب که با مقاصد شریعت سازگار است. کمک می کند بدون اینکه آزادی افراد را بی جهت محدود کند یا باعث عدم تعادل های اقتصاد کلان و زیست محیطی مستمر شود یا همیستگی اجتماعی و خانوادگی یا بانت اخلاقی جامعه را تضعیف کند.

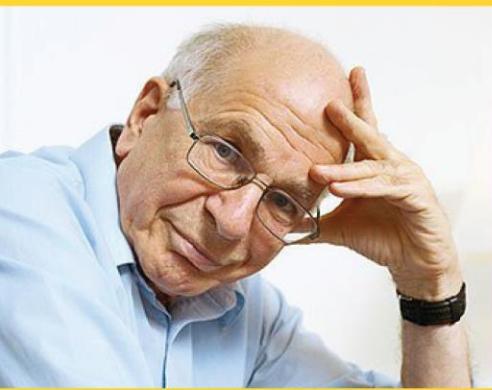
بعد اعتقاد میرمعزی در رویکرد استقلالی برای تعریف علم اقتصاد اسلامی بهتر است از مبانی بینشی

سوالات به ذهن می رسد که در صورت وجود یا امکان پذیری علم اقتصاد اسلامی هدف اصلی موضوع این علم چیست؟ و چه روشی برای دست یابی به اهداف این علم وجود دارد؟

به اعتقاد سید حسین میرمعزی در "روش فلسفه علم اقتصاد اسلامی" مطالعات میدانی ادبیات اقتصاد اسلامی نشانگر آن است که در روش عقلی برای بررسی مسائل شش گانه فلسفه علم اقتصاد اسلامی که شامل چیستی و ماهیت علم اقتصاد اسلامی، موضوع و مسائل آن هدف ها و وظایف آن، قلمرو و گسترهی آن، مبانی و مبادی آن، روش و ساختار آن و رابطه آن با علوم و دانش های دیگر است وجود دارد. یکی روش تطبیقی در مقایسه با علم اقتصاد متعارف و دیگری روش استقلالی با توجه به آموزه های مکتب اسلام. به گفته میرمعزی بکارگیری روش تطبیقی به طور معمول به "اسلامی سازی علم اقتصاد متعارف" می انجامد و پرسشی که در قبال این رویکرد به ذهن می رسد این است که آیا علم اقتصاد متعارف با بیش ها و ارزش های اسلامی سازگار است یا نه؟ بررسی مسائل و قوانین موجود در علم اقتصاد اسلامی یک راه پاسخ گویی به این سوال است.

میرمعزی این کار را با تجزیه و تحلیل مسائل علم اقتصاد متعارف شروع می کند و پس از تشخیص

اسلامی به مثاله یک علم چیست؟ امکان پیش بینی دقیق در این مورد وجود ندارد. با توجه به مشکلات بزرگی که پیش روی اقتصاد اسلامی به مثاله یک علم است که مهمترین آن عدم وجود زمینه و شرایط مناسب برای آزمون تجربی فرضیه های برنامه پژوهشی علمی اقتصاد اسلامی جهت اعتراضی فرضیه علمی به سطح نظریه علمی است، می توان انتظار داشت که به مرور زمان، برنامه پژوهشی علمی اقتصاد اسلامی به مجموعه ای انبوه از فرضیه های علمی بدل خواهد شد که اگرچه به لحاظ نظری منطقا ابطال پذیر به واسطه تجربه می باشد و قابلیت آزمون تجربی را دارا است (و در نتیجه از این لحاظ منطبق با روش علمی است)، اما در تحلیل و تبیین پدیده ها و روابط اقتصادی یک جامعه اسلامی، به گونه ای گریزنای پذیر از واقعیت پدیده ها و روابط اقتصادی چنین جامعه ای دور و دورتر شده و به سوی خیال پردازی در عرصه نظری پیش خواهد رفت؛ واقعیتی که هم اکنون نیز در بسیاری از متون جدید اقتصاد اسلامی می توان مشاهده نمود. بنابراین در این صورت میزان سودمندی برنامه پژوهشی اقتصاد اسلامی نیز تحت شعاع این مسئله قرار گرفته و میزان سودمندی آن را یا تردید مواجه می نماید اکنون نیازی به پیشگویی نیست پاسخ این سوالات را تاریخ علم به زودی در اختیار ما قرار خواهد داد. حال این

دانیل کاهنمن
Daniel Kahneman

سال دریافت جایزه: ۲۰۰۲
سال تولد: ۱۹۳۴

تابعیت: امریکا و اسرائیل
دانشگاه: پرینستون
دریافت جایزه به پاس: ارائه بیش ترکیبی از مطالعات روان شناختی با علم اقتصاد و با توجه ویژه به داوری ها و تصمیمات انسانی در فضای ناطمنی
شرح حال:

دانیل کاهنمن در سال ۱۹۳۴ میلادی در تل آویو متولد شد. او در سال ۱۹۵۴ از دانشگاه عبری بیت المقدس در رشته روانشناسی و ریاضیات مدرک کارشناسی خود را دریافت کرد و برای ادامه تحصیلات عالی به امریکا رفت. در سال ۱۹۶۱ میلادی هم موفق شد دکترای روانشناسی را از دانشگاه کالیفرنیا دریافت کند.

سپس به بیت المقدس بازگشت و تا سال ۱۹۶۸ تا ۱۹۸۶ به دعوت دانشگاه بریتیش کلمبیا در رشته روانشناسی استاد مقطع کارشناسی ارشد و دکترا بود. در سال ۱۹۸۶ به دانشگاه کالیفرنیا در برکلی رفت و علاوه بر تدریس به مطالعه و تحقیق پرداخت. دکتر کاهنمن از سال ۱۹۹۳ با دانشگاه پرینستون همکاری داشت. دکتر کاهنمن سپس در سال ۲۰۰۰ یک بار دیگر به بیت المقدس و دانشگاه عبری بازگشت و مرکز علوم منطق را پایه گذاری کرد. بنیاد نوبل در سال گذشته میلادی به پاس مطالعات و تحقیقاتی که دکتر کاهنمن درخصوص رابطه روانشناسی با علم اقتصاد به خصوص استدلال و تصمیم‌گیری در شرایط بلا تکلیفی داشت جایزه اقتصاد این بنیاد را به طور مشترک به وی و دکتر ورنون اسمیت اعطا کرد.

در باره‌ی انسان و جهان استفاده گردد تا براساس آن سعادت دنیا و آخرت فرد و جامعه تبیین شود و پس از آن زمینه‌های اقتصادی لازم برای رسیدن به این هدف را بررسی کنیم و تحقق آن را به صورت هدف علم اقتصاد بیان کنیم.

بنابراین طبق تعریف میر معزی در مقاله‌ی «روش فلسفه‌ی علم اقتصاد اسلامی» انسان به طور طبیعی همیشه در صدد انتخاب امور و راه‌هایی برای کسب لذت بیشتر و پرهیز از درد والم است از این رومی توان گفت که سعادت نزد همه‌ی انسان‌ها «برخورداری از بیشترین لذت و کمینه کردن رنج است.

بر پایه‌ی مبانی اعتقادی اسلام، انسان دو بعد مادی و مجرد (روح و جسم) و دو مرحله از حیات (دنیای وقت و آخرت پایدار) دارد و کردار این جهان وی در سرنوشت آن جهانش تاثیر می‌گذارد. برای انسان می‌توان لذت‌ها را به لذت‌های بدنی، روحی، دنیوی و اخروی تقسیم کرد و انسانی سعادتمد است که سرجمع لذت‌های دنیوی و اخروی اش بیشینه شود و چون لذت‌های اخروی از لذت‌های دنیوی بیشتر، برتر و پایدارتر است در مقام تراجم، ترجیح دارد. در باره ترجیح لذت‌ها و رنج‌ها چهار قاعده عقلی مورد اتفاق همه انسان هاست: ۱- لذت پایدار بر ناپایدار ترجیح دارد؛ ۲- لذت از نظر کمی بیشتر بر لذت کمتر ترجیح دارد؛

اسلامی رشته‌ای از دانش است که به تحقق عدالت و امنیت اقتصادی و باورگردن استعدادهای طبیعت از راه تخصیص و توزیع منابع کمیاب در چارچوب شریعت اسلام کمک می‌کند.

بنابراین علم اقتصاد اسلامی دارای وظایف بسیار گسترده‌تری از علم اقتصاد کلاسیک است، این وظایف عبارتند از: مطالعه رفتار کنشگران اقتصادی، تبیین نوعی از رفتار که به تحقق اهداف می‌انجامد، تبیین نوعی از رفتار که به تحقق اهداف می‌انجامد، ارائه یک راهبرد علمی برای تحول اجتماعی، اقتصادی و سیاسی.

لذت‌های برتر و پایدارتر راهنمایی می‌کند. میرمعزی چنین استدلال می‌کند که براساس جهان‌بینی اسلام، وقتی می‌توان گفت جامعه‌ای سعادتمد است که در آن جامعه "همه زمینه‌های لازم

حرکت همه افراد به سوی سعادت خود" وجود داشته باشد. به گفته وی از آیه‌ها و روایات استنباط می‌شود که زمینه‌های اقتصادی لازم برای رسیدن انسان‌ها به سعادت به معنای پیشین سه چیز است: عدالت، امنیت و باور کردن استعدادهای طبیعت. بنابراین میرمعزی با توجه به این مقدمات علم اقتصاد اسلامی را چنین تعریف می‌کند "اقتصاد

۳- لذت پایدار، متعالی و بیشتر آینده برلذت فانی، پست و کمتر حال ترجیح دارد. در نگاه میرمعزی، این چهار قاعده از قضیه‌های بدیهی عقلی هستند و اختلاف‌های بینشی در تشخیص نوع لذت‌ها و مرتبه آنها از جهت کیفی و پایداری یا ناپایداری آنها ظاهر می‌شود.

در بسیاری از موارد این لذت‌ها در تراحم با یکدیگر قرار می‌گیرند برای مثال لذت‌های مادی و دینیوی انسان را از لذت‌های روحی و اخروی محروم می‌سازد. اسلام گرایش فطری به لذت و فرار از رنج را به رسمیت می‌شناسد با دستورهایش، انسان را به سمت

۲۰۰۵ به همراه توماس شلینگ مفتخر به دریافت جایزه نوبل اقتصاد گردید. متن زیر که از جانب آکادمی سلطنتی علوم سوئد انتشار یافته کار اومن را توصیف می‌کند:

در بسیاری از موقعیت‌های واقعی، در روابط بلند مدت حفظ همکاری نسبت به حالت یکباره تعامل آسانتر می‌باشد. بنابراین تحلیل بازی‌های کوتاه مدت همراه با محدودیت خواهد بود. اومن اولین کسی است که قواعد صوری تحلیل بازی‌های تکراری نامحدود را ارایه می‌دهد. نتایج مطالعه‌وی به خوبی نشان می‌دهد که چه نتایجی در روابط بلند مدت دوام خواهد داشت.

تحلیلی نظریه بازی

شرح حال:

رابرت اومن در سال ۱۹۳۰ در فرانکفورت آلمان به دنیا آمد.

وی در سال ۱۹۵۵ در رشته ریاضیات از موسسه تکنولوژی

ماساجوست(MIT) موفق به اخذ درجه دکتری گردید. وی

هم اکنون استاد **Centre of Rationality** دانشگاه هبرو

(Hebrew) است. این دانشگاه توسط آلبرت اینشتین نابغه علم

فیزیک در اسرائیل گشایش یافته بود.

اومن به خاطر گسترش دامنه تحقیقات در زمینه همکاری و

تضاد با استفاده از چارچوب

تحلیلی نظریه بازی در سال

رابرت اومن
Robert J. Aumann

سال دریافت جایزه: ۲۰۰۵

سال تولد: ۱۹۳۰

تابعیت: آلمان

-

دانشگاه: دانشگاه هبرو

-

اسرائیل

دریافت جایزه به پاس: گسترش دامنه تحقیقات در زمینه همکاری و تضاد با استفاده از چارچوب

جدال بر سر داشته‌ها و نداشته‌ها

نگاهی به رابطه تجاری ایران و چین

سال روابط سیاسی و اقتصادی ایران و چین رو به گسترش نهاد به گونه‌ای که در سال ۱۳۵۲ وزیر امورخارجه چین از ایران دیدار کرد و متعاقب آن در سال ۱۳۵۴ معاون نخست وزیر چین به ایران آمد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی نیز گسترش مناسبات دو کشور بسیار

به گزارش نامه، روابط تجاری ایران و چین از سابقه‌ای بسیار کهن و تاریخی برخوردار است و براساس بررسی تاریخ نویسان، پیشینه روابط سیاسی و فرهنگی ایران و چین به بیش از دوهزار و صد سال می‌رسد دوره بسیار مهم روابط دو کشور به سال ۱۳۵۰ بر می‌گردد که از همان

بر اساس آمارهایی که اخیراً گمرک جمهوری اسلامی ایران ارائه کرده است حجم کل صادرات چین به ایران در سال جاری ۲,۶۵۲ هزار تن و ارزش ۵,۹۸۲ میلیون دلار بوده است و چینی‌ها پس از امارات متحده عربی بیشترین صادرات را به ایران داشته‌اند.

چشم گیر بود.

اما متناسبانه طی سالهای اخیر سیل واردات کالاهای بیکیفیت چینی به ایران گسترش زیادی یافته است؛ به طوری که چین از تمام قدرت و توان خود برای حضور هر چه بیشتر در بازارهای ایران استفاده کرده است. شاید تا چند سال گذشته واردات محصولات چینی به کالاهای صوتی، تصویری و یا اسباب بازی خلاصه می‌شد، اما این روزها شاهد واردات برخی کالاهای نظیر فرش، صنایع دستی... از چین هستیم که تولید انحصاری آن در اختیار ایران بوده است.

نگاهی به فهرست کالاهای وارداتی از کشور چین که طی سال جاری از گمرک ایران دریافت شده، نشان می‌دهد در کنار اقلام ضروری و کالاهای واسطه‌ای و سرمایه‌ای، برخی کالاهای نیز به کشور وارد شده که به قول معروف در قوطی هیچ عطاری نمونه آن پیدا نمی‌شود. کالاهایی که برخی از آنها در زمان ورود سر و صدای زیادی به پاکرده و برخی هم در عین عجیب و غریب بودن خیلی بی‌سروصدای وارد کشور شده است.

بد نیست نگاهی به این کالاهای داشته باشیم؛ ایران در سال ۸۷ چیزی بالغ بر ۹۰ هزار دلار قلاب چندی پیش استفاده از مانکنهای چنانی وارد کرده است و دوباره در سال ۸۹ به نوشته گمرک ایران ۱۵۱ خیاطی در ویترین بسیاری از هزار دلار اقدام به واردات کرده است. اما بد نیست که بدانیم

مانکنهای چینی داخل این مغازه‌ها خوبی برای ایران به ارمغان نیاوردن در سال ۸۷ با ۱۲۴ هزار دلار وارد کشور شده است تا با لباس‌های ایران را برای چشم بادامی‌ها صید نشان توجه خردیاران ایرانی را جلب کنند، البته بیشتر این لباس‌ها هم مانند صحابان مصنوعی آنها وارداتی بودند از خارج مرزهای ایران به مغازه‌ها رسید، ولی این تجارت آنچنان پرسود بوده که تجار ایرانی ۲ سال بعد یعنی سال ۸۹ حدود ۵۰۰ هزار دلار برای خرید آنها هزینه کرده و از کشور خارج کرده‌اند. اما باید گفت در یک سال گذشته که قرار بود این سند همکاری با تمام توان پیگیری شود و کالاهای چینی از شیشه اتومبیل‌های ایرانی حجم زیادی از دلارهای نفتی ایران را برای تولیدکنندگان چینی جمع‌آوری کرده‌اند. در این سال ۷۲۶ هزار دلار هزینه این واردات شده است. به طوری که مدیرکل بازرگانی کالا و امور صادرات و واردات سازمان استاندارد ایران از ارجاع ۲۶ معموله کالای غیراستاندارد وارداتی خبر داد. بنا به گفته نیره پیروزیخت، این کالاهای از تاریخ اول آبان تا پانزدهم آذر امسال ضبط و سپس به کشورهای مبدأ بازگردانده شدند. بر همین اساس مجیدرضا حربی، نایب رییس اتاق بازرگانی ایران و چین درباره تفاهم‌نامه ممانتع از ورود کالاهای غیراستاندارد چینی به کشور گفت: سال گذشته چندی پیش استفاده از مانکنهای تفاهم‌نامه‌ای میان سازمان استاندارد ایران و همتای چینی به امضای رسید و مقرر شد که کالاهای چینی برای

دکترای اقتصاد شایسته دید.
دانشنامه او در واقع مقاله‌ای بود تحت عنوان «مالیات‌بندی مترقی» که در سال ۱۹۶۲ در قالب کتابی به نام «ادبیات اقتصاد» منتشر شد. در سال ۱۹۴۶ میلادی دانشگاه کلمبیا او را برای تدریس اقتصاد دعوت به همکاری کرد و سال‌ها در خدمت این دانشگاه بود. در سال ۱۹۵۸ میلادی او به درجه استادی گروه اقتصاد رسید و در سال ۱۹۶۱ پروفسور اقتصاد سیاسی به القاب علمی او اضافه شد.

پروفسور ویکری در سال ۱۹۸۲ بازنشسته شد ولی تحقیقات و مطالعات خود را کنار نگذاشت. آکادمی ملی علوم آمریکا او را در سال ۱۹۹۲ به عنوان محقق نمونه برگزید و انجمان اقتصاد آمریکا نیز ریاست خود را به او پیشنهاد کرد. دانشگاه شیکاگو مدرک دکترای افتخاری خود را در رشته اقتصادسنجی به وی اعطا کرد. هشت عنوان کتاب، ۱۳۹ مقاله علمی، ۶۱ مقاله و یادداشت منتشر شده از جمله آثاری هستند که پروفسور ویکری تاکنون به رشته تحریر در آورده است. بنیاد نوبن در سال ۱۹۹۶ دکتر ویکری را به همراه دکتر میرس و به پاس تحقیقات ژرف آنها در زمینه تئوری محرك‌های اقتصادی شایسته دریافت جایزه اقتصاد برگزید.

ویلیام ویکری

William Vickrey

- سال دریافت جایزه: ۱۹۹۶
- سال تولد: ۱۹۱۴
- تابعیت: امریکا
- دانشگاه: کلمبیا - امریکا
- سال وفات: ۱۹۹۶
- دریافت جایزه به پاس: تفسیر بنیادی تئوری اقتصادی انگریزش تحت اطلاعات نامتقاضان
- تالیفات:
- مالیات‌بندی متفرقی
- Progressive Taxation •
- شرح حال:
- ویلیام ویکری در سال ۱۹۱۴ میلادی در شهر ویکتوریا واقع در بریتانیا کلمبیای کانادا متولد شد. مقاطع ابتدایی و مقاطع راهنمایی را در آمریکا سپری کرد. در سال ۱۹۳۱ دوره دیبرستان را پشت سر گذاشت و ۴ سال بعد از دانشگاه ییل (Yale) آمریکا در رشته ریاضیات لیسانس خود را دریافت کرد. بلافضله تحصیلات در مقاطع کارشناسی ارشد را در دانشگاه کلمبیا آغاز کرد و در سال ۱۹۳۶ به اخذ مدرک کارشناسی ارشد اقتصاد نائل آمد و در مرکز برنامه ریزی منابع طبیعی آمریکا در واشنگتن و سپس در اداره تحقیقات مالیاتی وزارت خزانه داری آمریکا مشغول کار شد.
- در سال ۱۹۴۸ میلادی دانشگاه کلمبیا او را برای دریافت مدرک

حمل و ورود به ایران در کشور مبدأ مورد بازبینی قرار گیرند و کیفیت آنها مطابق با استانداردهای ایران باشد. می‌توان گفت که بعد از امضای این توافقنامه بیشتر کالاهای چینی برای ورود به ایران مشمول دریافت استاندارد اجباری شدند و شرایط به گونه‌ای پیش رفت که کالاهای چینی علاوه بر کترل در مبدا در گمرک ایران نیز دوباره بازرگانی و کترل شوند.

اخیراً علی لاریجانی رئیس مجلس شورای اسلامی نیز با انتقاد از واردات بی رویه کالاهای چینی به کشور گفته است واردات کالاهای چینی موجب تعطیلی کفش‌دوزی ها و لباس دوزی‌ها شده است. که به طور حتم این کارها بیکاری را در کشور تشدید می‌کند و عزت کشور را زیر سوال می‌برد.

اما بر اساس آمارهایی که اخیراً گمرک جمهوری اسلامی ایران ارائه کرده است حجم کل صادرات ۲,۶۵۲ هزارتن و ارزش ۴,۶۸۹ میلیون یورو (معادل ۵,۹۸۲ میلیون دلار) بوده است و چینی‌ها پس از امارات متحده عربی بیشترین صادرات را به ایران داشته‌اند.

البته چینی‌ها در سال جاری ۱۳۵۸ خودرو به ارزش ۱۵ میلیون و ۲۶۲ هزار دلار به ایران صادر کرده‌اند.

صاحبہ

ریاضت اقتصادی یا اقتصاد مقاومنی

صاحبہ کنندگان:
فاطمه نادری پور
ریحانه انصاری
نگار هراتیان

رفت و در گرایش توسعه و تخصص در اقتصاد شهری و منطقه‌ای از پایان نامه خود دفاع کرد و بعد از پایان دکتری معاونت توسعه و پشتیبانی دانشگاه را بر عهده گرفت و در حال حاضر رئیس دانشکده علوم اداری و اقتصاد دانشگاه ولیعصر (عج) دانشگاه علامه طباطبائی تهران می‌باشد.

دکtor فرامرز در سال ۱۳۷۴ به ایران برگشت و در دانشگاه ولی عصر (عج) رفسنجان عضو هیات علمی و استاد شد. در سال‌های متتمادی به عنوان مدیر امور اداری، مدیریت گروه حسابداری و معالون اداری و مالی مشغول به کار بود. در سال ۱۳۸۳ برای ادامه تحصیل در مقطع دکتری به دانشگاه علامه طباطبائی تهران

وحید فرامرز در سال ۱۳۳۲ در شهر تهران متولد شد. دوره کارشناسی را در دانشگاه شهید بهشتی در رشته اقتصاد نظری گذراند و برای ادامه تحصیل به کشور انگلستان رفت و در دانشگاه لندن دوره کارشناسی برنامه‌ریزی اقتصادی و کارشناسی ارشد برنامه‌ریزی اقتصادی اجتماعی را سپری کرد.